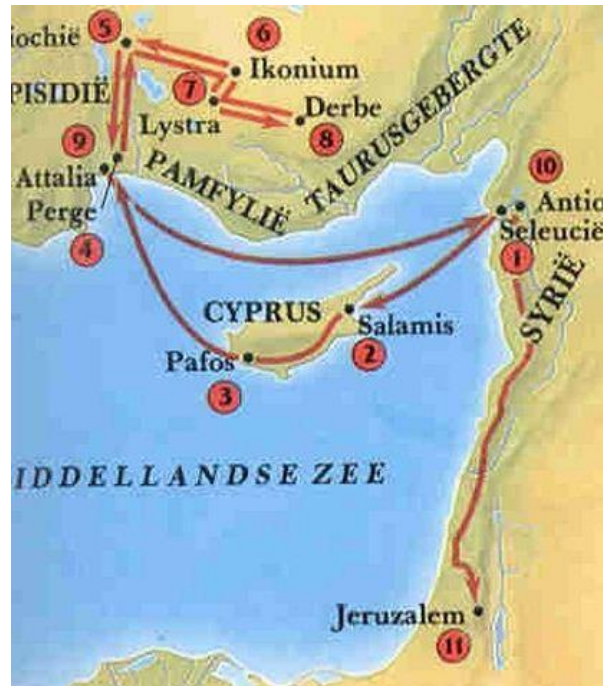

PAULUS SCHRIJFT AAN DE GALATEN¹

OM WELK EVANGELIE GAAT HET? (Galaten 1:1-9)

Op zijn eerste rondreis, waarschijnlijk in de jaren 47 en 48, kwam Paulus met Barnabas ook in het zuidelijke deel van de Romeinse provincie Galatië met de steden Antiochië, Ikonium, Lystra en Derbe.

(bron: bijbelseplaatsen.nl)

Het was in het Pisidische Antiochië dat Paulus voor de eerste maal de rechtvaardiging van de zondaar van al zijn zonden, door het geloof alleen, verkondigd had met de woorden: “Van alles, waarvan gij niet gerechtvaardigd kon worden in de wet van Mozes [namelijk de opzettelijke en onopzettelijke zonden; Numeri 15:30; Hebrëeën 10:26], wordt ieder, die gelooft, gerechtvaardigd in Deze [Jezus Christus]” (Handelingen 13:39). “Dit horende verblijdden de natiën zich en verheerlijkten het woord van de Heer; en zovelen geloofden als gesteld waren tot eonisch leven” (Handelingen 13:48).

Het was in Lystra dat Paulus door toedoen van de Joden aldaar door de volksmenigte gestenigd was en wel zó erg dat men dacht dat hij gedood was (Handelingen 14:19). Het verslag van Lucas over die eerste rondreis eindigt met de constatering dat God voor de natiën een deur van het geloof geopend had (Handelingen 14:27).

Na hun terugkeer in hun gemeente in het Antiochië dat in Syrië ligt, zijn Paulus en Barnabas daar tamelijk lang gebleven (Handelingen 14:28). Zij kregen bezoek van Petrus die waarschijnlijk ook bijzonderheden over hun reis wilde horen (Galaten 2:11-14). Helaas zonderde hij zich van de gelovigen uit de natiën af, toen uit de kring van Jacobus ijveraars voor de wet arriveerden, zodat Paulus zich noodzaak zag hem terecht te wijzen. In die dagen werden de gemeenten in Galatië met dezelfde geestelijke stroming geconfronteerd: daar waren Joodse, zich op de wet beroemende gelovigen geïnfilteerd (Galaten 2:4). Zij hadden er onrust gezaaid met hun opvatting dat geloof alleen niet voldoende was, maar dat ook de wet van Mozes gehoorzaamd moest worden, zodat besnijdenis en werken der wet noodzakelijk waren. Daarop heeft Paulus snel gereageerd en schreef in het jaar 49 in niet mis te verstane bewoordingen de brief aan de Galaten die wij nu gaan behandelen.

¹ Citaten van de Schrift zijn volgens de concordante methode direct uit de grondtekst vertaald, tenzij anders aangegeven. Daardoor kunnen zij afwijken van de gangbare Bijbelvertalingen. Auteur: Dieter Landersheim. De vertalingen en voetnoten zijn van Alfred Dekker, Rotterdam, oktober 2012 – december 2014.

De structuur van de brief

INLEIDENDE woorden en groet, 1:1-5

KERN: evangelie van onbesnedenen tegenover mengevangelie, 6-9

Hun tegenstrijdig karakter

PAULUS' VERWEER:

de bron van zijn evangelie, 1:10-2:21

Paulus tegenover Petrus

LEERSTELLIG VERWEER:

de essentie van zijn evangelie, 3:1-5:12

belofte (met geloof en genade) tegenover wet

PRAKTIJK:

de vrucht van zijn evangelie, 5:13-6:10

geest tegenover vlees

KERN: valse leraren, 6:11-17

Hun tegenstrijdig gedrag

AFSLUITENDE groeten, 6:18

Niet vanwege mensen

In de eerste verzen lezen wij wie de afzender en wie de ontvanger is: "Paulus, apostel – niet vanwege mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus en God, de Vader, die Hem opwekt uit de doden – en al de broeders met mij, aan de uitgeroepen gemeenten van Galatië." Paulus is apostel! Hij stelt dit zo nadrukkelijk omwille van zowel zijn evangelie als de leerstellige inhoud van de brief. Paulus heeft niet zijn opdracht van mensen ontvangen - waarom men zijn verklaringen naast zich neer had kunnen leggen – maar rechtstreeks van de opgestane Heer Jezus Christus Zelf. Dat is niet door tussenkomst van een mens gebeurd, bijvoorbeeld van Petrus, de eerste onder de twaalf apostelen. Neen, Paulus is door God, de Vader, tot apostel gemaakt om het evangelie te verkondigen dat losstaat van de wet en onafhankelijk van Petrus, Johannes en Jacobus, de zuilen van de gemeente te Jeruzalem.

De opgestane Heer was aan hem verschenen buiten Jeruzalem, in het buitenland, op de weg naar Damascus. Hoewel Paulus een vijand van Christus was en met grof geweld optrad – waarvoor hij volgens de wet des doods schuldig was – ontving hij daar zijn roeping en absolute genade. Daarbij was geen spoor van bekering en goede werken meer te bekennen. Zo kwam hij model te staan voor allen die in de tegenwoordige tijd Jezus Christus geloven (1 Timotheüs 1:12-16) en werd de toon gezet van het evangelie dat hij zou verkondigen.

Uit de tegenwoordige boze eon uitgetild

In de verzen 3-5 leidt Paulus zijn brief met een groet in: "Genade voor jullie en vrede van God, onze Vader, en van de Heer Jezus Christus, die zichzelf geeft ter wille van onze zonden, zodat Hij ons uittilt uit de tegenwoordige boze eon, in overeenstemming met de wil van onze God en Vader, aan wie de heerlijkheid is in de eonen van de eonen! Amen." Het kruis van Christus vormt de enige basis van de genade die wij genieten en die ons volkomen vrede met God, de Vader, bezorgt. Laten wij die genade niet afwijzen door te menen dat wij op enigerlei wijze daaraan nog zelf iets zouden kunnen toevoegen. Genade en vrede! Het zijn deze volkomen, gelukkig makende zegeningen die de gelovigen ten deel vallen die zich aan Paulus' boodschap houden.

Hoe bijzonder is onze redding: Christus Zelf heeft Zich voor onze zonden overgegeven, waardoor er voor ons geen enkele veroordeling meer is! Dat Christus Zich overgegeven heeft, tilde ons tevens uit de tegenwoordige, boze eon. Het is niet nodig om hier op de boosheid van onze eon in te gaan, want wij weten dat "de gehele kosmos in het boze ligt" (1 Johannes 5:19). Dat zien en horen wij dagelijks en hebben het ook zelf aan den lijve ondervonden. Wij zijn echter daaruit getild. Wij hebben van God de genade ontvangen dat wij uit de wereld zijn uitgeroepen, gescheiden van haar niets ontziende en zelfzuchtige handel en wandel. Wij zijn juist geroepen tot gemeenschap van Gods Zoon, Jezus Christus,

onze Heer (1 Corinthiërs 1:9). Wij zijn nu in Christus Jezus en in Hem een nieuwe schepping (2 Corinthiërs 5:17). Laten wij, dat indachtig, ons grondig reinigen van het doen en laten van de oude mens en jagen naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met allen die de Heer aanroepen uit een rein hart (2 Timotheüs 2:22). Laten wij onze lichamen tot een voor God heilig offer stellen en niet op deze eon instellen. Laten wij ons transformeren door de vernieuwing van onze denkwijze, opdat wij kunnen toetsen wat Gods wil is - het goede en welgevallige en gerijpte (Romeinen 12:1-2). Laten wij ons uitsluitend beroemen in het kruis van onze Heer Jezus Christus, waardoor de wereld voor ons gekruisigd is en wij voor de wereld (Galaten 6:14). Het zou niet goed zijn als wij ons zouden beroemen op zaken van een mengevangelie, waardoor menselijk handelen naar de maatstaven van de wereld prioriteit zou krijgen. Dan zouden wij het kruis en de daarop gebaseerde genade loochenen. Wie daarentegen de leer van de apostel Paulus volgt, is eveneens veilig voor de invloed van de valse broeders die in deze boze eon actief zijn.

Het is de wil van onze God en Vader die ons uit de boze eon uitgetild heeft. Waaruit bestaat Zijn wil? Al in Ezechiël 33:11 staat dat God de dood van de wetteloze niet graag wil, maar dat hij van zijn weg terugkeert en leeft (Ezechiël 33:11). God, onze Redder, wil juist dat alle mensen gered worden en tot erkenning van de waarheid komen (1 Timotheüs 2:4). Wij, gelovigen, zijn al in de soevereine wil van God en alleen door het naderingsgeschenk van het lichaam van Jezus Christus eens en voor altijd gered, gerechtvaardigd en geheiligd (Hebreeënen 10:10).

Wij, die naar Gods wil uit het volmachtsgebied van de duisternis geborgen zijn (Colossenzen 1:13), moeten dan ook in onze wandel Gods wil volgen en onze heiligheid voltooien in de vrees van God (2 Corinthiërs 7:1). Daartoe stelt de genade die Paulus verkondigt ons in staat. Wanneer wij eenmaal door hebben dat die genade niets met bekering en doop te maken heeft en niet door onachtzaamheid komt te vervallen – wat bij het evangelie van de besnijdenis wél het geval is – dan zal deze genade ons zó volkomen veranderen dat Christus in ons gestalte krijgt en wij een Gode welgevallige wandel volgen.

De God en Vader van onze Heer Jezus Christus zij daarvoor dank en verheerlijking gedurende de eonen der eonen, tot in de laatste, alles bekronende eonen. Amen!

Paulus verbaast zich

Paulus zal God beslist altijd voor de gelovigen in Galatië bedankt hebben. Het is echter opvallend dat hij hier niets daarvan laat merken, terwijl hij dat wel in al zijn andere brieven na de inleidende zinnen doet. Er moet dan ook iets schokkends gebeurd zijn: de Galaten stonden op het punt uit de genade te vallen (Galaten 5:4)! Zij dreigden zich op het vlees te beroemen en zouden bijgevolg aan de werken van het vlees moeten voldoen.

De apostel van de natiën laat echter direct een duidelijk verschil zien. Hij schrijft in de verzen 6 en 7: “Ik verbaas me, dat jullie je zo snel laten overplaatsen van het evangelie dat jullie roept in de genade van Christus naar een andersoortig evangelie, dat geen ander is, al zijn er sommigen, die jullie verwarren en het evangelie van Christus willen omdraaien.” Paulus verzet zich tegen het verminken van zijn evangelie. Hij verdedigt het feit dat het kruis in alles volkomen voorzien heeft en dat daaruit voor ons die rijkdom aan genade voortvloeit en een overweldigend heerlijke zegen.

Op afkeurende toon schrijft hij dat hij zich verbaast. Hoe kan iemand zich nou afwenden van die zuivere, alles om niet gevende genade en het oor lenen aan een met werken gemixte variant? Het evangelie dat Paulus hun verkondigd had, had hen in Christus geroepen, in

- een genade, waarbij niets uit ons is – want wat zou het medegekruisigde en daarmee afgedankte vlees nog te bieden hebben?
- een genade “die ons gegeven is in Christus Jezus vóór eonische tijden” (2 Timotheüs 11:9);
- een genade, waarin wij om niet gerechtvaardigd zijn voor alle zonden door de volledige vrijkoping die in Christus Jezus is (Romeinen 3:24);
- een genade die wij in Christus hebben: de vrijkoping door Zijn bloed, de vergeving van de krenkingen van Vaders hart in overeenstemming met de rijkdom van Zijn genade (Efeziërs 1:7);
- een genade die ons volkomen vrede met God schenkt, de onverbreekelijke vrede van de verzoening met de Vader, zodat wij mogen “roemen op een stellige verwachting van de heerlijkheid van God” (Romeinen 5:1-2);

Hoe kan iemand zich daarvan afwenden en, weg van dit heerlijke evangelie, zich zo snel richten op een andersoortig evangelie dat helemaal niets voorstelt?

Een andersoortig evangelie

Wat is een "andersoortig" evangelie? "Andersoortig" is de vertaling van het Griekse woord *heteros* dat een verschillend zijn qua eigenschappen of categorie uitdrukt, dus een wezenlijk verschil aanduidt. Het gaat daarbij dus niet om een alternatieve mogelijkheid van dezelfde aard, zoals bij het Griekse woord voor "ander", *allos*. Het evangelie van de besnijdenis dat de twaalf apostelen verkondigen, is zo'n ander (*allos*) evangelie. Het is net zo echt en waarheidsgetrouw als dat van Paulus. Beide evangeliën, zowel dat van de besnijdenis als dat van de voorhuid (de onbesnedenen), zijn van God. Daarentegen is een andersoortig (*heteros*) evangelie niet van God, maar een ongeoorloofde mix van die twee evangeliën en zodoende een verdraaiing en vervalsing van de waarheid.

Nu zou men kunnen tegenwerpen dat een dergelijk evangelie, samengesteld uit delen van door God gegeven boodschappen, toch voldoende waarheidsgehalte heeft. Dat is echter niet zo, omdat het evangelie van de voorhuid waaraan elementen uit het evangelie van de besnijdenis zijn toegevoegd, niet meer de waarheid voor de natiën is. De eisen die de Schrift stelt om in het aardse koninkrijk van Israël te komen, zoals bekering, waterdoop, oordeel, vergeving van zonden, wedergeboorte en priesterschap, behoren niet tot ons geloofsgoed. Door dit met Paulus' evangelie te vermengen, ontstaat er een tweeslachtig product, iets dat vis noch vlees is – een ware ramp!

Het evangelie van Paulus en dat van de Twaalven berusten weliswaar beide op het reddend werk van Jezus Christus aan het kruis evenals op de genade en het geloof, maar dragen andere accenten. In het licht van het evangelie van de besnijdenis stierf Christus onder het vervullen van het Mozaïsche offerritueel: hij verzoende de zonden door Zijn lijden en sterven en droeg ze aan het kruis weg. De besneden gelovige zal slechts op voorwaarde dat hij zich bekeert en zijn zonden belijdt (1 Johannes 1:9) vergeving ontvangen. Genade in deze variant kan, wanneer men haar verzaakt, komen te vervallen en de heilige geest, het eonische leven en de redding voor het aardse koninkrijk doen verliezen (Mattheüs 18:23; Handelingen 5:1-11; 2 Petrus 1:10; 1 Johannes 3:15). Maar volgens het door Paulus onthulde evangelie zijn wij, gelovigen, samen met Christus gekruisigd! Daarmee heeft al het vlees en alle eigen werken, volkomen afgedaan. Voor ons geldt "door geloof alleen". Uitsluitend dit beantwoordt aan de genade die ons zonder eisen en voorwaarden en zonder veroordeling is toegefallen. Wij zijn verzegeld met de heilige geest van God en kunnen onze redding voor het hemelse koninkrijk van Christus niet verliezen (Romeinen 8:30; Efeziërs 1:14; 2 Timotheüs 4:18).

Het evangelie van Christus

Nu waren er in Galatië lieden gekomen die onder de gelovigen onrust zaaiden en het evangelie van Christus verminkten (vers 7 "sommigen, die jullie verwarren en het evangelie van Christus willen omdraaien"). Zij waren Joden die Jezus geloofden en zouden, net als degenen die korte tijd later van Judea naar Antiochië in Syrië gereisd waren, beweerd hebben: "Indien jullie niet besneden worden naar de zede van Mozes, kunnen jullie niet gered worden" (Handelingen 15:1). Voor een Jood zou iets anders inderdaad ondenkbaar zijn. Sommige Galaten zullen zich wel tegen besnijding verzet hebben, maar anderen volgden al min of meer de wet en hielden bijvoorbeeld nauwgezet dagen en maanden en era's en jaren (Galaten 4:10). Zij waren hun geloofsweg begonnen in geest, maar wilden die nu in vlees voltooien (Galaten 3:3). De valse broeders hadden het pleit echter nog niet gewonnen, zodat Paulus de Galaten met zijn krachtig vermanende brief voor hen immuun kon maken en hen ervan kon afhouden zich onder de wet te stellen. Vertrouwende op de Heer schrijft hij hun een brief om hen te laten inzien dat de wet voor mensen die in Christus zijn niets om het lijf heeft. Óf men steunt op het kruis van Christus en weet zich daarmee door geloof gerechtvaardigd en leeft dan uit genade, óf men stelt zich onder de wet en steunt daarmee op eigen, nimmer rechtvaardigende werken en is daardoor van Christus gescheiden (Galaten 3:11 en 5:4). "Want indien door wet gerechtigheid komt, is Christus dus om niet gestorven" (Galaten 2:21). Alleen hij die gelooft wat Christus voor ons gedaan heeft, is één met Hem.

De valse leraars willen het evangelie van Christus omdraaien. Paulus is de enige die het begrip "evangelie van Christus" bezigt. Dat is de blijde boodschap van de verhoogde, aan de rechter(zijde) van God zittende Heer Jezus Christus die uitsluitend door Paulus onthuld werd (Galaten 1:12). Het is het evangelie van de heerlijkheid van Christus (2 Corinthiërs 4:4), het goede nieuws van de overvloedige genade van God in Christus Jezus voor zondaars en Zijn vijanden. In Galaten 2:15-16 is in een noten-

dop weergegeven waarom het hier gaat: “Wij, van nature Joden, en geen zondaren uit de natiën, weten echter, dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar alleen door het geloof van Christus Jezus. En wij geloven in Christus Jezus, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet, omdat uit werken van de wet totaal geen vlees gerechtvaardigd zal worden.” Volgens Galaten 3:26 zijn wij allen zonen van God door het geloof in Jezus Christus. In Hem zijn wij zelfs een nieuwe schepping (Galaten 6:15). Wat zouden wij dan nog met de wet of de wereld van doen hebben? Het enige waarop wij hebben te roemen is het kruis van onze Heer Jezus Christus. Al het andere is voor ons, medegekruisigden, volkomen oninteressant, van nul en generlei waarde, ballast (Galaten 6:14).

Het feit dat wij onherroepelijk gered en gezegend zijn, dat alles is ons ten deel gevallen door het kruis van Christus. Daaraan kunnen wij niets toe- of afdoen. In Galaten 5:11 heeft Paulus het daarom over “de valstrik van het kruis van Christus”. Dat is voor mensen die zich op hun eigen prestaties willen beroemen, een doorn in het oog. Nu zou men kunnen tegenwerpen dat het evangelie van de voorhuid toch ook daden van de mens verlangt. Dat is waar.

Bij het evangelie van de Twaalven geldt het vlees niet als iets dat medegekruisigd is, maar heeft het een functie behouden waardoor met goede werken, geheel naar de maatstaven van de wet, het geloof *bewezen* moet worden (2 Petrus 1:10). Jacobus schrijft in zijn brief aan de twaalf stammen in de diaspora (2:24) dat een mens uit werken gerechtvaardigd wordt en niet uit geloof alleen. Wie zich niet van de zonden afkeert en zich daarin bewijst, raakt zijn redding kwijt (2 Petrus 2:21). Op aarde zal Israël allerlei openbare taken vervullen en zal het zich dan ook in alle openheid zich moeten waarmaken. Het evangelie van Paulus, met zijn puur geestelijke en op het hemelse gerichte zegeningen, is echter van iedere menselijke bijdrage aan redding en rechtvaardiging gespeend. De onverbreekelijke genade die ons geschonken is, laat geen ruimte meer aan werken, omdat zij anders daardoor geloofchend zou worden. Dit bepaalt onze redding en sorteert het *effect* dat wij in het licht van de genade overvloeien in het praktiseren van liefde.

In de ban zij hij!

Paulus schrijft in Galaten 1:8 - “Maar ook al zouden wij, of een boodschapper uit de hemel, jullie een evangelie verkondigen, naast wat wij jullie als evangelie verkondigen, in de ban zij hij!” Laat dus niemand een andersoortig, dat is een niet van Paulus afkomstig evangelie verkondigen! Niemand mag daar iets anders naast stellen of hij wordt in de ban gedaan. Paulus heeft zo’n mens of boodschapper feitelijk al in de ban gedaan door het hier op te schrijven! Een ernstige zaak! Maar wie neemt dit ter harte?

Het Hebreeuwse woord בָּרַח (*chérêm*) dat met “ban” vertaald wordt, heeft betrekking op iets wat aan God toegezegd, plechtig beloofd of gewijd is. Daarom komt op degene, die het toch anders dan aan God gewijd gebruikt, een ban, een straf te rusten. Het woord *chérêm* kan dus ook met “onder de ban stellend” vertaald worden.

Het Griekse woord voor ban, ἄναθεμα (*anathema*), betekent letterlijk “opwaarts-plaats-effect” en kan eveneens verstaan worden als iets dat aan God gewijd is. Het opwaarts geplaatste - in de zin van iets dat men omhooghoudt, wat ook een op een heilige plaats gedane belofte kan zijn – gaf bij niet nakoming aanleiding tot ernstige berisping met de daaraan verbonden straf. Niets eten en niets drinken tot zij Paulus gedood hadden, was de ban of vloek waarmee meer dan veertig Joden hun eed gezworen hadden, toen hij te Jeruzalem in Romeinse gevangenschap gekomen was (Handelingen 23:14).

In onze taal betekent “ban”: “door de wereldlijke overheid opgelegde straf waarbij iemand van de bescherming der wetten werd verstoken, hijzelf vogelvrij en zijn goederen verbeurd verklaard werden” en “uitsluiting uit de kerkelijke gemeenschap”.²

Wat betekenen Paulus’ woorden “in de ban” voor ons in de praktijk? Dit: wij moeten niet luisteren naar degene die iets anders leert dan Paulus en hem ook niet als spreker in onze dienst uit te nodigen. Zo iemand staat overigens allang onder de ban, juist omdat hij in duisternis leeft, verstoken van verdere kennis van ons geloofsgoed. Het is immers Paulus die allen thans, in de huidige heilstijd, verlicht (Efeziërs 3:9). Allen die aan het kruis iets willen toevoegen, onverschillig of het bekering is of waterdoop, werken of sacramenten, en daarmee het exclusieve van het geloof en de genade aantasten, staan onder de ban van Galaten 1:8!

² Van Dale, Groot woordenboek van de Nederlandse taal, 14^e uitgave.

Wij mogen de valse leraren echter wijzen op het evangelie van de apostel Paulus en daarmee op de heerlijke genade die alleen aan ons gegeven is, aan de leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is.

Waartoe de ban leidt, lezen wij in Galaten 5:12 – “Zij die jullie opstandig maken moesten zichzelf ook afhouden.” Zo ook in Galaten 5:10 – “Maar die jullie verwart, zal het oordeel dragen, wie hij ook maar moge zijn.”

Wij moeten ons ervoor hoeden ook maar iets te veranderen aan de woorden van Paulus, aan het door hem geopenbaarde woord van Christus. Dat gold in een ander opzicht ook voor de wet van Mozes (Deuteronomium 13:1-3) en staat ook in het boek Openbaring (22:18-19), naast een meer algemene vermaning in Spreuken 30:6.

Opnieuw: in de ban zij hij!

De apostel Paulus heeft overigens ook elders een ban uitgesproken. Dat staat in 1 Corinthiërs 16:22 en luidt: “Indien iemand de Heer Jezus Christus niet toegenegen is, hij zij in de ban!” De liefde tot onze Heer en ons Hoofd uit zich ook door liefde tot Zijn Woord zoals dat door Paulus ons gebracht is.

Helaas treden er altijd weer lieden op – en vinden zelfs gehoor! – die een andere Jezus verkondigen dan Paulus gedaan heeft, die een andere geest ademen dan de gelovigen dank zij Paulus kregen en een andersoortig evangelie prediken dan wij, heiligen, van Paulus ontvingen (2 Corinthiërs 11:4). Van zulke mensen moeten wij ons afkeren, zoals de apostel in Romeinen 16:17-18 schrijft: “Ik spreek jullie echter aan, broeders, hen op te merken die de onenigheden en strikken maken, bezijden het onderwijs dat jullie leren, en mijdt hen! Want zodanigen dienen niet onze Heer Christus als slaaf, maar hun eigen buik en misleiden door mooipraterij en zegenspreuken de harten van de argelozen. Wanneer wij teruggaan naar Galaten 1:9 zien wij hoe serieus Paulus het met ons meent. Hij herhaalt zijn vermaning om te voorkomen dat wij in een valstrik zouden trappen: “Zoals wij tevoren verklaard hebben en ik nu weer zeg: Indien iemand jullie een evangelie verkondigt naast wat jullie aannamen, in de ban zij hij!”

HET EVANGELIE VAN PAULUS IS NIET NAAR DE MENS (Galaten 1:10-24)

De apostel Paulus schrijft in Galaten 1:10 – “Want overtuig ik nu mensen of God? Of ben ik erop uit mensen te behagen? Indien ik nog mensen behaagde, zou ik geen slaaf van Christus zijn.” Neen, de mensen heeft hij niet bepaald behaagd, zeker niet met de ban die in de verzen 6-9 heeft uitgesproken: “Zoals wij tevoren verklaard hebben en ik nu weer zeg: Indien iemand jullie een evangelie verkondigt naast wat jullie aannamen, in de ban zij hij!”

Het evangelie dat Paulus predikt, namelijk dat de gelovige uitsluitend op grond van het kruis en de daaruit voortvloeiende genade gered is, kan in het algemeen de mensen niet behagen, ook niet de religieuze personen onder hen, omdat die zich graag op hun eigen inspanningen beroepen. En het uitspreken van een ban bevalt hen al helemaal niet. Maar het behaagt God wél en het is Zijn wil dat het evangelie verkondigd wordt met de zuivere, niet met menselijk toedoen vermengde, overstromende genade. Laten wij die genade niet afwijzen en bedenken dat wanneer wij door werken of rituelen gerechtvaardigd hadden kunnen worden, Christus voor ons niet had behoeven te sterven.

Paulus zegt in vers 10: “Indien ik nog mensen behaagde, zou ik geen slaaf van Christus zijn.” Dit heeft duidelijk met een keuze te maken. Zegt ook Jacobus 4:4 niet “Weten jullie niet dat de toegenegenheid van deze wereld Gods vijandschap is?” Laten wij bij onszelf nagaan of wij daadwerkelijk slaven van Christus zijn en werkelijk “elke gedachte gevankelijk wegvoeren naar de gehoorzaamheid van Christus” (2 Corinthiërs 10:5). Of zwelgen wij liever vol zelfgenoegzaamheid in zelfbedachte stellingen? Laten wij bij onszelf nagaan of wij aan de genade vasthouden en iedere afwijkende verkondiging in de ban doen, dus mijden. Een dergelijke beslistheid doet recht aan de liefde van Christus, want zij houdt de leer zuiver en dient tot opbouw van de gemeente. Een valse leer geeft geen groei naar Christus toe. Om die reden zou het tolereren daarvan liefdeloos zijn.

Niet naar de mens

In Galaten 1:11 stelt Paulus op nuchtere wijze vast: “Want ik maak jullie bekend, broeders, dat het evangelie, dat door mij verkondigd is, niet naar de mens is.” Juist omdat dit zo is, is het onmogelijk om mensen te behagen. Een boodschap die de mens alles uit handen slaat, strookt niet met zijn denkwijze. Zelfs voor de Jood die in Jezus gelooft, was het moeilijk te begrijpen dat men zonder zich te bekeren toch vergeving voor de krenkingen van Vaders hart kon krijgen. Daarentegen kon hij wél begrijpen dat zonder bekering de zonden aangerekend bleven (Mattheüs 16:19), want het zou niet logisch zijn om vergeving te willen ontvangen, terwijl men zijn oude leventje voortzet. Voor hem is het zonder meer terecht dat slechts degene die van zijn roeping en uitverkiezing in zijn gedrag uitdrukt en bewijst, het koninkrijk van de Heer en Israëls Redder in kan gaan (2 Petrus 1:10-11).

God zij dank kunnen wij in de tegenwoordige heilstijd de leer van de apostel Paulus verkondigen. God zij dank dat Hij in ons hart het licht van de kennis van Zijn heerlijkheid in het aangezicht van Jezus Christus ontstoken heeft. Daardoor kunnen wij bevatten dat wij in Christus Jezus onvoorwaardelijk vrijgekocht zijn en dat al onze geestelijke zegeningen te midden van de hemelingen Zijn vrije en onherroepelijke genadegave zijn. Wij hebben daarin niet de minste inbreng! Zelfs ons geloof is door God opgewekt en geen prestatie van onze kant.

Om nogmaals op het evangelie der besnijdenis terug te komen en dit in het licht van Gods alles bewerkende handelen te bezien: God bewerkt ook het handelen dat geëist wordt van mensen die het evangelie van de Twaalven volgen. Maar dat soort handelen is juist wel voorwaarde om redding te ontvangen.

Door onthulling van Jezus Christus

Het evangelie dat Paulus verkondigde, was niet naar de mens, temeer daar hij stelt (Galaten 1:12): “Want ik nam het noch van een mens aan, noch werd ik erin onderwezen, maar door onthulling van Jezus Christus.” Met deze woorden begint Paulus aan de hand van zijn levensverhaal de redenen aan te geven waarom zijn evangelie niet gebonden is aan dat van de Twaalven. Met “een mens” in dit vers

kan hij slechts Petrus bedoeld hebben. Wanneer hij het evangelie wél van Petrus ontvangen zou hebben, zou Paulus aan hem ondergeschikt geweest zijn en niet iets anders kunnen verkondigen dan de Twaalven deden. Maar hij is noch door Petrus, noch door andere Messiasbelijdende Joden onderwezen. Paulus was van meet af vrij van ieder menselijk gezag. Het was Jezus Christus Zelf van Wie hij, zonder tussenkomst van derden, opdracht had gekregen. Christus Zelf is zijn leraar!

Paulus heeft trouwens zijn evangelie niet in één keer geopenbaard gekregen, maar door veelvuldige verschijningen, onthullingen en bijzondere woorden van de Heer. Op de weg naar Damascus was hem de verhoogde en verheerlijkte Heer verschenen (Handelingen 9:5 en 22:14), een feit waarin ook de verhevenheid en heerlijkheid van zijn evangelie besloten ligt. Al op de derde dag daarna zei de Heer tegen Ananias dat Paulus als uitverkoren werktuig de naam van Jezus aan de natiën moest verkondigen (Handelingen 9:15). Paulus moet zijn volgende openbaringen al betrekkelijk vroeg ontvangen hebben. Zijn verkondiging was daardoor volgens Gods plan medebepalend voor de voortgang van de heilsgeschiedenis. Deze liep enerzijds uit op de vereëling en terzijdestelling van Israël, anderzijds op de uitroeping van de gemeente die het lichaam van Christus is en op het aanbreken van de huidige heilstijd van Gods overstromende genade (Efeziërs 3:2; Colossenzen 1:25).

Paulus, die de gemeente vervolgde en verwoestte

Geen mens heeft Paulus ooit beïnvloed en tot geloof in Christus gebracht, integendeel: hij begon als leidinggevende agressor en venijnigste tegenstander van Jezus Christus. Hij herinnert ons daaraan in Galaten 1:13-14 – “Want jullie hoorden van mijn gedrag, ooit, in het Judaïsme, dat ik de uitgeroepen gemeente van God bovenmatig vervolgde en haar verwoestte. En ik bracht het verder in het Judaïsme dan veel tijdgenoten in mijn geslacht, omdat ik overvloediger dan zij ijveraar was voor de overleveringen van mijn vadersen.”

Lukas doet hiervan meerdere malen verslag, bijvoorbeeld in Handelingen 8:3 – “En Saulus verwoestte de gemeente, en hij ging het ene huis na het andere binnen en sleurde mannen en vrouwen mede, en hij leverde hen over in de gevangenis.” – en Handelingen 9:1-2 – “En Saulus, nog dreiging en moord blazende tegen de discipelen des Heren, ging naar de hogepriester en vroeg van hem brieven naar Damascus voor de synagogen, om, als hij mannen en vrouwen, die van die weg waren, zou vinden, hen gevankelijk naar Jeruzalem te brengen.” Tegenover koning Agrippa bekende hij: “Ik voor mij was tot de slotsom gekomen, dat ik tegen de naam van Jezus, de Nazoreeër, fel moest optreden, wat ik dan ook gedaan heb te Jeruzalem; en ik heb vele van de heiligen in gevangnissen opgesloten, waar toe ik de macht van de overpriesters ontvangen had; en als zij zouden omgebracht worden, heb ik mijn stem eraan gegeven. En in alle synagogen trachtte ik hen dikwijls door toepassing van straffen tot lastering te dwingen en in tomeloze woede tegen hen heb ik hen vervolgd, tot zelfs in de buitenlandse steden.” (Handelingen 26:9-11)³

Paulus was aan de voeten van Gamaliël, de leraar die in Israël in hoog aanzien stond, tot farizeeër opgeleid en in de nauwgezette uitleg van de wet onderwezen. Hij was een ijveraar voor God en vervolgde als zodanig de gelovigen (Handelingen 22:3-4 en 26:5). Wat was hij toen blind! Later kon hij schrijven: “... ik, die eerder een lasteraar en vervolger en mishandelaar was: maar mij is barmhartigheid bewezen omdat ik het onwetend deed, in ongeloof. Overweldigend echter is de genade van onze Heer, met geloof en liefde, die in Christus Jezus is! Geloofwaardig is het Woord en elke verwelcoming waardig: Christus Jezus kwam in de wereld om zondaren te redden, van wie ik de eerste ben. Maar ten behoeve hiervan is mij barmhartigheid bewezen opdat in mij als eerste Jezus Christus het gehele geduld zou betonen tot een patroon van hen die op het punt staan in Hem te geloven, tot eonisch leven. Aan de Koning der eonen, de onverderfelijke, onzichtbare, enige, wijze God is eer en heerlijkheid tot in de eonen van de eonen! Amen! (1 Timotheüs 1:13-17). Daarmee kunnen wij slechts van harte instemmen: lof en dank aan onze God en Vader voor de enorme rijkdom van Zijn genade die Paulus ervaren heeft en die tegelijk diens evangelie karakteriseerde!

Volgens de wet zou de Heer in Jeruzalem of reeds vóór Damascus Paulus hebben moeten doden, want er staat geschreven: “Wie de naam van Jahweh lastert moet sterven, ja sterven!” (Leviticus 24:16). Maar de Heer begon bij Paulus iets nieuws. Zoveel genade als hij ontving, werd aan niemand vóór hem geschonken.

³ De hier uit Handelingen geciteerde teksten, zijn ontleend aan de NBG-vertaling van 1951.

Het achtte God goed

In Galaten 1:15-17 lezen wij: “Maar toen God, die mij afzonderde vanaf de schoot van mijn moeder en riep, door Zijn genade, het goed achtte Zijn Zoon in mij te onthullen, opdat ik Hem als evangelie verkondig onder de natiën, legde ik het niet meteen voor aan vlees en bloed. Evenmin kwam ik naar Jeruzalem, naar hen, die voor mij apostelen waren, maar ik vertrok naar Arabië en keerde opnieuw terug naar Damascus.”

Het achtte God goed: het was Zijn wil. Wie heeft Hem ooit daarin kunnen dwarsbomen? Zijn raadsbesluit is wijs en alles wat Hem goed acht, volvoert Hij in de hemelen en op aarde (Psalm 135:6). Steeds handelt Hij naar het plan dat in Christus Jezus besloten ligt en steeds is Hij de soevereine God Die uitverkiest (Efeziërs 3:10 en Romeinen 9:11). Hij bepaalt de dag en het uur van alles wat er gebeurt, Hij, Die alles bewerkt in overeenstemming met de raad van Zijn wil (Efeziërs 1:11).

Al vanaf zijn geboorte was Paulus voorbestemd tot de bediening van apostel. God maakt zijn werktuigen gedurende hun gehele levensweg, van kindsbeen af, voor hun dienst geschikt. Bij Paulus gebeurde dat bijvoorbeeld al doordat zijn ouderlijk huis in een Griekse metropool lag, waar hij door geboorte het Romeinse burgerrecht verkreeg en vervolgens ook door zijn opleiding bij Gamaliël. Die zal wel gedacht hebben een groot farizeeër te onderwijzen. Maar Gods gedachten en wegen zijn altijd hoger en veelomvattender dan die van de mensen (Jesaja 55:9).

Het zal in het jaar 34 gebeurd zijn wat Lucas in Handelingen 9:3-5 noteerde: “... toen hij Damascus naderde, dat hem plotseling licht uit de hemel omstraalde; en ter aarde gevallen, hoorde hij een stem tot zich zeggen: Saul, Saul, waarom vervolgt gij Mij? En hij zeide: Wie zijt Gij, Here? En Hij zeide: Ik ben Jezus, die gij vervolgt. Maar sta op en ga de stad binnen en daar zal u gezegd worden, wat gij doen moet.” (NBG-vertaling van 1951).

Dit was de roeping van Paulus door Gods genade. Van boete en bekering geen spoor! Er was van niets anders sprake dan van uitverkiezende en uitroepende genade, onvoorwaardelijke en pure genade! Sedertdien is het velen en ook ons te beurt gevallen: uitgekozen al vóór de nederwerping van de wereld (Efeziërs 1:4). Hij was het Die ons riep toen Hij de tijd gekomen achtte, en ons het geloof schonk en ons rechtvaardigde van alle zonden (Romeinen 8:30, Filippenzen 1:29) – tot lofprijs van de heerlijkheid van Zijn genade!

De Zoon van God Zelf is het evangelie

God achtte het goed Zijn Zoon aan Paulus te onthullen. Paulus had Hem in Zijn bovenhemelse heerlijkheid gezien - stralender dan het licht van de zon – en Zijn stem gehoord (Handelingen 22:14). Toen heeft hij de Zoon ook tot diep in zijn verstand erkend. Erkennen (*epignô* of *epiginôskô*) omvat meer dan alleen kennen en weten: het wijst op een diep en helder inzicht. Wanneer men iets erkent, is men er zó diep van overtuigd en mee eens dat men dit de praktijk gestalte geeft. De mens kan echter niet door eigen toedoen God en Jezus Christus erkennen. De Heer zei immers: “Alles is Mij door Mijn Vader overgegeven en niemand erkent de Zoon dan alleen de Vader, noch erkent iemand de Vader dan alleen de Zoon en aan wie de Zoon het bedoelt te onthullen” (Mattheüs 11:27). In aansluiting daarop staat in 2 Corinthiërs 4:6 – “...de God Die spreekt ‘uit duisternis zal licht stralen’, Hij laat het in onze harten stralen tot de lichtglans van de kennis (*gnôsis*) van Gods heerlijkheid in het aangezicht van Jezus Christus.” Aan Paulus werd Jezus Zelf onthuld en dat bracht hem tot de erkenning dat Jezus Gods Zoon is, dat de man uit Nazareth werkelijk de beloofde Messias is, de door God gezonden Gezalfde. Die onthulling had, zoals het Galaten 1:16 staat, “in” Paulus plaats. Paulus kwam dus in het diepste van zijn wezen tot erkenning van Gods Zoon.

Wij hebben echter in Galaten 1:12 gelezen dat aan Paulus *het evangelie* onthuld was. Dat lijkt in tegenspraak met wat in vers 16 staat, maar dat is het niet, omdat zijn boodschap immers over Gods Zoon gaat. Zonder de Zoon zou zijn leer slechts een waardeloze stapel papier zijn. Wij hebben hier echter in alles te maken met de gekruisigde en opgestane Heer, met het Hoofd en de Redder. Daarom is het Woord dat mondeling of schriftelijk verkondigd wordt, levend!

Jezus Christus is het evangelie! Niet de mens staat in het middelpunt, maar de Zoon. Wij verkondigen onszelf niet, maar Jezus Christus. Wij verkondigen het evangelie Gods over Zijn Zoon (Romeinen 1:2-3). Lof en verheerlijking komt toe aan onze God en Vader, Die Zijn eigen Zoon niet ontzien heeft, maar

voor ons allen overgegeven heeft om ons in genade tevens te zegenen met iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen (Romeinen 8:32 en Efeziërs 1:3). In Hem zijn wij compleet gemaakt, waardoor wij van nu af aan voor Gods aangezicht geen tekortkomingen hebben.

Onder de natiën

Paulus moet de Zoon van God onder de natiën verkondigen. Dat was hem al bij zijn roeping meegedeeld, want de Heer had tegen Ananias gezegd (Handelingen 9:15): “Een uitverkozen instrument is deze voor Mij om Mijn naam zowel voor het aangezicht van de heidenen als van de koningen en van de zonen van Israël te dragen.” Toen Paulus drie jaren later in Jeruzalem teruggekeerd was, daar in geestvervoering (*ekstasis*) geraakte en Jezus zag, zei Deze tegen hem (Handelingen 22:17-21): “Ga, want Ik zal jou afvaardigen, ver, naar de natiën!”

Paulus is daarmee de apostel der natiën, een door Gods wil geroepen apostel van Christus Jezus, de leraar der natiën in kennis en waarheid (1 Timotheüs 2:7). Aan hem, verreweg de geringste van alle heiligen, werd de genade gegeven om aan de natiën de onnaspeurlijke rijkdom van Christus als evangelie te verkondigen (Efeziërs 3:8). Aan hem is het evangelie van de besnijdenis toevertrouwd zoals aan Petrus dat van de besnijdenis. Christus Die in Petrus voor het apostelschap van de besnijdenis werkzaam is, is ook werkzaam in Paulus voor de natiën (Galaten 2:7-8).

Paulus heeft de Heer Jezus in Zijn hemelse heerlijkheid waargenomen. Christus was aan hem verschenen in de kracht van Zijn opstanding. Dienovereenkomstig verkondigt hij dan ook het “evangelie van de heerlijkheid van de Christus” zoals hij in 2 Corinthiërs 4:4 schrijft.

Tegen de achtergrond van de verwerping van Israël (Romeinen 11:15) en nadat de periode van het tegenwoordige “beheer van de genade Gods” aangebroken was – een geheimenis dat lange tijd was weggehouden – mag Paulus verkondigen dat Christus *onder de natiën* is, dus niet meer onder Israël. In Colossenzen 1:27 schrijft hij dan ook dat God aan Zijn heiligen bekend wil maken wat de rijkdom van de heerlijkheid van dit geheimenis is, namelijk “Christus onder jullie”, Christus onder de natiën. Paulus is geroepen om juist dit geheimenis bekend te maken. Onze heerlijkheid, onze van alle geestelijke rijkdom overvloeiende heerlijkheid is Christus Zelf, Die onder de natiën is ons daaruit als gelovigen geroepen heeft.

Niet meteen aan vlees en bloed voorgelegd

Paulus ging de onthulling van Gods Zoon in hem niet onmiddellijk aan vlees en bloed voorleggen. Vlees, in de zin van de eigen werken van de mens, speelt immers geen enkele rol in Paulus' evangelie. Het vlees is medegekruisigd en daardoor voor iemands redding geheel buiten spel gezet. Paulus ging ook niet naar de apostelen in Jeruzalem, maar naar Arabië.⁴ Daarmee geeft hij aan dat hij door geen mens, ook niet door de twaalf apostelen, bevestigd of gelegitimeerd behoefde te worden.

Over zijn verblijf in Arabië zijn ons geen bijzonderheden verteld. Wij mogen echter aannemen dat Gods geest Paulus ertoe geleid heeft al zijn energie te steken in het plaatsen van zijn kennis van de Schrift op het ware fundament: Jezus Christus. Alles wat hij over de Tenach - de wet, de profeten en de geschriften - wist, moest voor het aangezicht van Jezus Christus opnieuw doordacht en in het licht van de gekruisigde en opgestane Heer heroverwogen worden. Paulus had zijn evangelie, dat is Jezus Christus Zelf, vlak voor Damascus ontvangen en is in Arabië daarin verder getraind. Wanneer er in Handelingen 9:22 staat dat Saulus steeds krachtiger optrad en de Joden, die te Damascus woonden, in verwarring bracht door te bewijzen, dat Jezus de Christus is, zou dat wel eens de vrucht van zijn verblijf in Arabië geweest kunnen zijn.

Paulus keerde inderdaad weer naar Damascus terug. Wat daar gebeurde, lezen wij in Handelingen 9:22-25: “En toen er verscheidene dagen verlopen waren, beraamden de Joden het plan hem te vermoorden, maar hun toeleg kwam ter kennis van Saulus. En zij hielden dag en nacht de wacht bij de poorten om hem te vermoorden; doch zijn discipelen namen hem en lieten hem des nachts in een mand over de muur zakken” (NBG-vertaling van 1951). Het was de landvoogd van de vermoedelijk in

⁴ Arabië omvatte in Paulus' dagen het land ten oosten en ten zuiden van Israël met inbegrip van het Arabisch schiereiland.

het jaar 37 geïnstalleerde koning Aretas, die de stad op verzoek van de Joden onder bewaking stelde om Paulus te kunnen arresteren (2 Corinthiërs 11:32). Drie jaar eerder had Paulus, kort na zijn roeping, in de synagogen alleen nog kunnen getuigen dat Jezus de Zoon van God is, maar nu was hij ook in staat dat aan de hand van de Schrift te bewijzen!

Vervolgens, na drie jaar

In Galaten 1:18-20 schrijft Paulus: "Vervolgens kwam ik na drie jaar naar Jeruzalem om Kefas verslag te doen en ik verbleef vijftien dagen bij hem. Buiten de apostelen echter zag ik niemand dan Jakobus, de broeder van de Heer. Wat ik jullie nu schrijf, zie, voor Gods aangezicht: ik lieg niet." Zijn eerste gang naar Jeruzalem sinds zijn roeping en zijn eerste ontmoeting met de leiders van de twaalf apostelen moet ongeveer in het jaar 37 hebben plaatsgehad. In Handelingen 9:26-28 horen wij daar meer over: "En te Jeruzalem aangekomen, trachtte hij zich bij de discipelen te voegen, maar allen schuwden hem, daar zij niet konden geloven, dat hij een discipel was. Maar Barnabas trok zich zijner aan en bracht hem bij de apostelen en verhaalde hun, hoe hij onderweg de Here had gezien, en dat deze tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoedig was opgetreden in de naam van Jezus. En hij bleef met hen ingaan en uitgaan te Jeruzalem, en vrijmoedig optreden in de naam des Heren".

In zijn brief aan de Galaten concentreert Paulus zich op zijn ontmoeting met Petrus. Hij deed hem verslag: vertelde wat hem overkomen was. Hij bracht het Petrus alleen maar ter kennis, maar niet om van hem toestemming te ontvangen. En Petrus heeft hem ook niet onderwezen. Wij hebben immers in vers 12 al gelezen dat Paulus het noch van een mens had aangenomen, noch daarin onderwezen werd. Dat zou in 15 dagen tijds ook nauwelijks mogelijk geweest zijn. Bovendien was Paulus in die dagen voor verkondiging veel in de stad.

Petrus zal erkend moeten hebben dat Paulus een door de Heer geroepen apostel is en dat met deze roeping iets nieuws aangevangen was. Want de Heer had vlak voor Zijn hemelvaart de Twaalven bedoeld toen Hij zei: "... *jullie* zullen mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in geheel Judea als in Samaria als tot het uiterste van de aarde" (Handelingen 1:8). En nu: een nieuwe getuige! Paulus bereidde met zijn bezoek Petrus voor op de onvermijdelijke crisis in een openlijke discussie over de verhouding van zijn evangelie der besnijdenis, dat van pure genade alleen, ten opzichte van het evangelie der besnijdenis dat de Twaalven leerden.

Er gebeurde meer in die dagen van zijn verblijf in Jeruzalem. Paulus noemt 19 jaar later, tijdens zijn verdedigende rede tot de bevolking van Jeruzalem - toen hij de tempel uitgeworpen was en hem het leven gespaard werd dank zij zijn arrestatie door Romeinse soldaten op de trappen van de burcht Antonia - "En het overkwam mij, toen ik te Jeruzalem was teruggekeerd en in de tempel aanbad, dat ik in zinsverrukking geraakte, en dat ik Hem zag, die tot mij zeide: Haast u en vertrek spoedig uit Jeruzalem, want zij zullen van u geen getuigenis over Mij aannemen." (Handelingen 22:17-18; NBG-vertaling van 1951).

Paulus in Syrië en Cilicië

In Galaten 1:21 schrijft Paulus: "Vervolgens kwam ik in de gebieden van Syrië en Cilicië." Paulus had in Jeruzalem ook twistgesprekken gehad met hellenisten, dat zijn door de Griekse cultuur gevormde Joden. Dezen vatten het plan op hem uit de weg te ruimen. Toen de broeders daarachter kwamen, brachten zij hem naar Caesarea en lieten hem vandaar naar Tarsus vertrekken (Handelingen 9:29-30). Tarsus in Cilicië is de geboorteplaats van Paulus. Gelet op het thema van de Galatenbrief is er geen grond om aan te nemen dat Paulus in Syrië en Cilicië op enigerlei wijze in een afhankelijke relatie met de Twaalven stond. Ten opzichte van hen nam hij juist een zelfstandige positie in. Vanuit Tarsus reisde Paulus enige tijd later met Barnabas naar Antiochië in Syrië. Daar werden zij een vol jaar gastvrij in de uitgeroepen gemeente ontvangen en hadden de genade ontvangen om daar een breed publiek om zich heen te verzamelen en te onderwijzen (Handelingen 11:25-26).

De uitgeroepen gemeenten in Judea

Het vervolg lezen wij in Galaten 1:22-24 – “Ik was echter onbekend van aangezicht aan de uitgeroepen gemeenten van Judea die in Christus zijn. Alleen hoorden zij echter: hij, die ons vroeger vervolgde, verkondigt nu als evangelie het geloof, dat hij vroeger verwoestte. En zij verheerlijkten God in mij.” Deze gemeenten kunnen Paulus evenmin onderricht hebben; zij hadden slechts gehóórd en wel van de gelovigen te Jeruzalem, dat Paulus het geloof dat hij eerst bedreigde nu verkondigde. Hoogstwaarschijnlijk hadden zij nog geen weet van het bijzondere karakter van het aan Paulus geopenbaarde evangelie, zoals hij dat aan de natiën verkondigde: rechtvaardiging door geloof alleen, zonder besnijdenis of werken der wet. Zij kenden alleen zijn voornaamste motto, overeenstemmend met dat van het evangelie der besnijdenis, dat Jezus de Christus is (Handelingen 9:22). Iets anders had hij destijds onder de Joden, voordat hij in het Syrische Antiochië met Barnabas werd afgezonderd en zijn eerste zendingsreis begon, niet gepredikt. De apostelen der besnijdenis predikten dat trouwens ook. De gelovigen in Judea hadden geen bedenkingen tegen zijn verkondiging, want in Paulus verheerlijkten zij God. Daarentegen stonden de Galaten op het punt zich van Paulus en zijn evangelie af te keren. Hun oren moeten ervan getuit hebben, toen zij deze brief van Paulus voorgelezen kregen en zij met dit contrast geconfronteerd werden.

Samenvatting

Wij sluiten nu de behandeling van Galaten 1 af met een samenvatting. Wij hebben kunnen vaststellen wat Paulus aan de hand van zijn belevenissen aan de Galaten duidelijk maakte:

- zijn roeping tot apostel was de uitkomst van Gods wil;
- zijn evangelie ontving hij rechtstreeks van de Heer;
- zijn bediening was van meet af volkomen onafhankelijk van de Twaalven;
- zijn evangelie is onaantastbaar: wie een andersoortig evangelie leert, zij in de ban gedaan!

Wij mogen met de grootst mogelijke zekerheid vasthouden aan zijn evangelie, wetende dat de mens niet door bekering en werken gerechtvaardigd wordt, maar alleen door het geloof van Christus Jezus (Galaten 2:16) en dat wij allen zonen van God zijn door het geloof in Christus Jezus (Galaten 3:26). Daarvoor loven en verheerlijken wij onze God en Vader!

HET EVANGELIE VAN DE VOORHUID AAN PAULUS TOEVERTROUWD (Galaten 2:1-10)

“Vervolgens, ging ik na verloop van veertien jaar, weer op naar Jeruzalem met Barnabas en nam ook Titus met mij mee. Ik ging echter in overeenstemming met een onthulling en legde hun het evangelie voor, dat ik als heraut afkondig onder de natiën, maar afzonderlijk aan hen die in aanzien zijn, opdat ik niet tevergeefs zou rennen of gelopen had.” Paulus schrijft dit (Galaten 2:1-2) in het jaar 49 in het Syrische Antiochië, tussen zijn eerste en tweede zendingsreis.

Wat was er ook alweer voorgevallen? De Galaten, de gelovigen in het Pisidische Antiochië, in Ikonium, Lystra en Derbe, hadden zich afgekeerd van het evangelie, waarmee zij tot Christus' genade geroepen waren. Dat was, tot Paulus' grote verbazing, al heel snel gebeurd. Daarop hebben zijn vermaningen in het eerste hoofdstuk van deze brief betrekking: blijf bij wat door hem verkondigd is! Wie een andersoortig evangelie predikt, “in de ban zij hij!” Daarop deelde Paulus mee dat zijn evangelie niet van een mens, noch van Petrus, noch van enig andere gelovige ontvangen heeft, maar door onthulling van Jezus Christus. Het is een ander evangelie dan het evangelie van de twaalf apostelen dat op Israël betrekking heeft. Na zijn roeping bij Damascus in het jaar 34 had Paulus zijn boodschap aan vrijwel niemand nog verkondigd. Pas na drie jaren heeft hij Petrus ervan in kennis gesteld. Paulus neemt dan ook ten opzichte van de twaalf apostelen een volkomen onafhankelijke positie in.

Het eerste hoofdstuk draaide om de bron van zijn evangelie, het tweede gaat op de inhoud ervan in. Daarop vooruitlopend kunnen wij vaststellen dat volgens het evangelie van Paulus de gelovigen uit de natiën alleen door genade gered zijn en door geloof gerechtvaardigd, vrij van Israëls wet en daarmee van de besnijdenis en de werken der wet. Paulus moest eerst dit helder maken en wel tegenover de twaalf apostelen en daarna ook tegenover de Galaten.

Vervolgens, na verloop van veertien jaar

Toen er na zijn roeping veertien jaren verstreken waren, ging hij weer op naar Jeruzalem. Dit was zijn tweede opgang naar Jeruzalem en zijn tweede ontmoeting met Petrus, waarschijnlijk in het jaar 47. Volgens de Joodse kalender⁵ moet dat bezoek in de eerste maand van het Joodse jaar, Ethaniem, sedert de Babylonische ballingschap Tisjri genoemd, dus tussen midden september en midden oktober hebben plaatsgehad. Dit viel binnen de zojuist vermelde periode van veertien jaren.

Barnabas en Titus trokken met hem mee. Paulus begaf zich “overeenkomstig een onthulling” naar Jeruzalem, dus niet omdat de Twaalven hem ontboden hadden. Het was zijn Heer, Jezus Christus Zelf, Die bepaald had dat Paulus zijn evangelie, zoals hij dit aan de natiën verkondigt, ook aan hen bekend moest maken die in aanzien zijn, dus zelfs aan de apostelen en Jacobus.

De zinsnede in Galaten 2:2 – “opdat ik niet tevergeefs zou rennen of gelopen had” – heeft Paulus niet uit onzekerheid opgeschreven, maar opdat ook de Joodse gelovigen zouden erkennen dat zijn evangelie werkelijk van Christus is, gesteund door de erkenning ervan door de aanzienlijken van de gemeente te Jeruzalem. Allen moesten tot het inzicht komen dat zijn dienstwerk onder de natiën geen blindganger, maar een voltreffer is, precies naar Gods wil.

Niet het apostelconvent van Handelingen 15

Het is de vraag of dit bezoek van Paulus aan Jeruzalem ook in Handelingen vermeld staat. Volgens de traditionele opvatting zouden Handelingen 15 en Galaten 2:1-10 betrekking hebben op dezelfde gebeurtenis. Dat klopt echter niet om enige hierna genoemde redenen:

- Paulus ging overeenkomstig een onthulling op naar Jeruzalem en niet, zoals Handelingen 15:1-4 vermeldt, in opdracht van de aldaar uitgeroepen gemeente.
- In die gemeente hadden sommigen uit Judea aan de broeders geleerd: “Indien jullie niet besneden worden naar de zede van Mozes, kunnen jullie niet gered worden.” Daartegen was men in opstand

⁵ Niet de maandtelling volgens de Thora, maar volgens de Misjna. Deze indeling is in het jaar 358 door Hillel II ingevoerd en wordt nog steeds gebruikt.

gekomen en ontstond er een vrij lange discussie tussen degenen die uit Judea kwamen enerzijds en Paulus en Barnabas anderzijds. In zijn brief aan de Galaten toont Paulus aan dat de gelovigen uit de natiën bevrijd zijn van de plicht besneden te worden. Titus, die Paulus vergezelde en een Griek was, werd dan ook niet genoodzaakt zich te laten besnijden. Wanneer Galaten 2:1-10 werkelijk op het apostelconvent betrekking zou hebben, zou Paulus daar al direct vastgesteld hebben dat gelovigen uit de natiën geen besnijdenis behoeven te ondergaan. Bovendien zou er dan geen ruimte geweest zijn om Titus daarheen mee te nemen. Daarnaast klinkt de formulering in Galaten 2:3 – “werd niet genoodzaakt” – niet als een besluit dat op dat apostelconvent zou zijn genomen.

- Volgens Handelingen 15:20 en 29 werden de gelovigen uit de natiën alleen aangeschreven zich te onthouden van de dingen, die door de afgoden besmet zijn, van hoererij, van het verstikte, en van bloed. Volgens de brief aan de Galaten was aan Paulus helemaal niets opgelegd en kreeg hij alleen het verzoek de armen in Jeruzalem te gedenken (Galaten 2:6 en 10).
- Het had na het apostelconvent nooit tot de onjuiste houding van Petrus in Antiochië kunnen komen, zoals in Galaten 2:11-14 vermeld. Petrus had zich destijds, bij de komst van enkelen uit de kring van Jacobus, teruggetrokken uit de maaltijd die hij samen met gelovigen uit de natiën aan het consumeren was. Wanneer dat na de beraadslaging op het apostelconvent en daarmee na de voorschriften van Jacobus zou hebben plaatsgevonden, zou een maaltijd van gelovige Joden en niet-Joden gezamenlijk geen enkel probleem hebben opgeleverd.
- Wij kunnen onszelf ook afvragen of die tweede reis van Paulus naar Jeruzalem te maken had met de grote hongersnood die tijdens het bewind van keizer Claudius geheerst heeft (Handelingen 11:28). Claudius werd in 41 keizer en dat was vlak vóór het uitbreken van de hongersnood. Volgens Handelingen 11:29-30 was het de gemeente te Antiochië die besloot Paulus en Barnabas toen met hulpgoederen op weg te sturen, niet naar Jeruzalem, maar naar Judea! In die tijd liet koning Herodes Agrippa I, gestorven in het jaar 44, Jacobus, de broer van Johannes, met het zwaard ter dood brengen (Handelingen 12:2).

Al met al moet Galaten 2:1-10 verband houden met de aanwezigheid van Saulus en Barnabas in Jeruzalem zoals Handelingen 12:25 dat kort vermeldt. Omdat het Woord van God na de smadelijke dood van Herodes Agrippa groeide en zich verbreidde (Handelingen 12:24) – waarvoor toch beslist enkele jaren nodig zijn geweest – kan de tweede reis naar Jeruzalem probleemloos in het jaar 47 geplaatst worden, vooral ook omdat in datzelfde jaar Paulus met Barnabas werd uitgezonden voor zijn eerste zendingsreis. De aanzienlijken te Jeruzalem hadden het evangelie erkend dat aan Paulus onthuld was en dat door hem aan de natiën gepredikt werd (Galaten 2:2). Ook hadden zij ingezien dat aan Paulus het evangelie van de voorhuid toevertrouwd was (Galaten 2:7). Dit alles had de weg geëffend voor het afzonderen van Saulus en Barnabas tot de eerste zendingsreis van 47 en 48 (Handelingen 13:2).

Wij kunnen het historisch overzicht nu afronden: nadat Paulus van zijn eerste zendingsreis teruggekeerd was, schreef hij in 49 zijn brief aan de Galaten. Pas daarna, nog in datzelfde jaar, ging hij opnieuw naar Jeruzalem, naar het apostelconvent waarvan in Handelingen 15 verslag is gedaan. In het jaar 49 begon hij aan zijn tweede zendingsreis (Handelingen 15:40) die tot in 51 zou duren.

Titus “werd niet genoodzaakt”

Paulus legde zijn evangelie dus voor aan de broeders te Jeruzalem, in het bijzonder aan hen die in aanzien waren. Hij maakt al aan het begin van zijn verslag melding van een veelbetekenende gebeurtenis (Galaten 2:3): “Maar zelfs Titus, die met mij was en Griek is, werd niet genoodzaakt besneden te worden.” De Galaten weten nu door Paulus’ woorden van de hoed en de rand en moeten zo opgewassen zijn tegen de judaïserende gelovigen die erop aandringen dat zij zich laten besnijden om zeker van hun heil te zijn. In Galaten 6:12-13 is te lezen hoe toen de situatie in Galatië was: “Wie er ook goed willen uitzien in het vlees, dezen noodzaken jullie besneden te worden, alleen opdat zij niet voor het kruis van Christus Jezus vervolgd zouden worden. Want zelfs niet zij die besnijden, handhaven zelf de wet, maar zij willen dat jullie je laten besnijden, opdat zij zich juist in jullie vlees zouden beroemen.” De Galaten zouden juist wél in het kruis van Christus moeten roemen, omdat zij alleen dáárdoor deelhebben aan hun redding, aan alle genade en iedere zegen! Daaraan kan geen vlees ook maar iets toe of af doen. Titus, een medewerker van Paulus, wordt in Handelingen niet genoemd. Toch heeft Paulus hem als het levende bewijs van de werking van Gods genade naar Jeruzalem meegenomen.

men. Wie zou, met deze man voor ogen, ook maar iets op hem aan te merken hebben? Paulus demonstreerde met Titus te zullen vasthouden aan het evangelie dat voor hen die uit de natiën zijn, redding is en wel uitsluitend door geloof!

Paulus wist geen moment van toegeven

Paulus moet het niet gemakkelijk gehad hebben, want bepaalde lieden oefenden op de gelovigen zware druk uit, zoals hij in Galaten 2:4-5 schrijft: “Maar vanwege de binnengesmokkelde valse broeders – die binnen kwamen om onze vrijheid, die wij in Christus Jezus hebben, te bespieden, om ons tot slavernij te brengen – hebben wij het voor hen zelfs geen moment laten lijken op onderschikking, opdat de waarheid van het evangelie voortdurend bij jullie blijft.” Er waren dus achter de schermen mannen actief die aan het spioneren waren of zij die uit de natiën kwamen niet los van Mozes’ wet stonden. Zij waren erop uit hen volledig aan de wet te onderwerpen en hen daarmee in het Jodendom in te lijven. Paulus noemt dit een poging om “tot slavernij te brengen”. Drie hoofdstukken later stelt Paulus met het oog hierop en op zijn fundamentele bewijsvoering van het tegendeel (Galaten 5:1): “Voor de vrijheid maakt Christus ons vrij! Staat dan vast en laat jullie niet weer in het juk van slavernij vastzetten.”

Paulus gaf aan de Judaïsten voor geen millimeter toe, opdat de waarheid van het evangelie niet alleen bij de Galaten, maar ook bij ons in stand zou blijven. En de waarheid is deze: uitsluitend door geloof zijn wij gezegend met iedere geestelijke zegen van God en van Christus! Daarom kanten wij ons tegen allen die voor ons heil, naast het kruis, nog iets anders, iets extra’s noodzakelijk achten. Ook heden ten dage zijn er nog mensen die het hebben over: Christus *én* bekering, Christus *én* doop, Christus *én* werkén, Christus *én* redding door bemiddeling van een priester, Christus *én* rituelen, Christus *én* lid zijn van een kerk, Christus *én* sacramenten, Christus *én* ...Nee, “Want in genade zijn jullie geredden, door geloof, en dit niet uit jullie zelf; het is Gods naderingsgave” (Efeziërs 2:8, Filippenzen 1:29).

Zij legden Paulus niets op

In Galaten 2:6-10 geeft Paulus uitgebreid weer wat het resultaat van zijn tweede opgang naar Jeruzalem was. Eerst lezen wij in vers 6: “Van hen echter die van enig aanzien zijn – wat zij eens waren, is voor mij van geen belang, God hecht niet aan het menselijk aspect – zij immers die in aanzien zijn, legden mij niets op.” Die aanzienlijken waren Jacobus en Kefas en Johannes (vers 9). Paulus gebruikt de uitdrukking “van aanzien zijn” misschien ook, omdat de op het vlees georiënteerde broeders in Galatië waarde hechten aan het uiterlijke aanzien van een mens, net als de judaïserende leraren onder hen. Hij maakt van de gelegenheid gebruik hen erop te wijzen dat er bij God geen aanzien des persoons bestaat (Romeinen 2:11, zie ook Handelingen 10:34 en Deuteronomium 10:17). Hoe groot een mens ook mag zijn, God meet alleen diens trouw aan de waarheid van Zijn Woord. Daarom laat Paulus zich niet door menselijk aanzien beïnvloeden. Ook als wij de oudsten, die op voortreffelijke wijze leiding geven, dubbel eerbewijs waard achten, vooral degenen die met prediking en onderricht belast zijn (1 Timotheüs 5:17), moet het alleen Gods Woord zijn dat ons geloof bepaalt. De oudsten hebben immers geen heerschappij over ons geloof (1 Corinthiërs 1:24).

Jacobus en Kefas en Johannes hebben Paulus niets opgelegd (dan alleen de armen in Jeruzalem te gedenken). Zij legden het evangelie dat Paulus onder de natiën verkondigt, geen strobreed in de weg, ook niet door voorwaarden te stellen of opdrachten te geven en evenmin door beperkingen op te leggen of iets extra’s van hem te eisen.

Er bestonden toen twee evangeliën

In Galaten 2:7 staat: “Maar integendeel, toen zij zagen dat mij het evangelie van de voorhuid toevertrouwd was, zoals aan Petrus dat van de besnijdenis.....” Zij zagen het! Mogen ook wij komen tot de erkenning dat er destijds twee evangeliën naast elkaar bestonden, maar dat er nu, namelijk in die periode van de heilsgeschiedenis die in Efeziërs 3:2 “het beheer van de genade Gods” genoemd wordt (zie ook Colossenzen 1:25), maar één evangelie telt: dat van Paulus!

Het evangelie van de besnijdenis

Wat hield het evangelie van de besnijdenis, dat van Petrus, eigenlijk in? Wat was daarbij nodig om gered te zijn?

- geloven dat Jezus de Christus is, zich bekeren en laten dopen (Handelingen 2:38),
- ideale werken doen en een ideale wandel volgen (Jacobus 3:13 en 1 Petrus 2:12),⁶
- de wet houden en zich daarom ook laten besnijden (Genesis 17:10-14, Mattheüs 15:17-19, Romeinen 4: 12 en 16).

Wie hieraan niet voldeed, verspeelde zijn redding (Mattheüs 18:23-35, Handelingen 5:1-10, Hebreëen 6:4-8 en 10:26-31, 2 Petrus 10:26-31). Het evangelie van Petrus hield de belofte in van het eonische leven, het leven in de komende eonen, namelijk in het duizendjarige koninkrijk van Israël op aarde en vervolgens op de nieuwe aarde in het nieuwe Jeruzalem.

De laatste 3 eonen van Gods kalender:

Het evangelie van de voorhuid

Volgens het evangelie van de voorhuid, van de onbesnedenen, dat aan Paulus toevertrouwd was, worden wij daarentegen alleen door genade gered (Efeziërs 2:8) en onze rechtvaardiging alleen door geloof (Romeinen 3:28). Bovendien zijn wij door onze Heer Jezus Christus met God verzoend (Romeinen 5:1-11) en zijn op onverbreekelijke wijze verzegeld met de geest van God (Romeinen 8:30 en Efeziërs 1:13). Gedurende de beide komende eonen zullen wij dienst doen te midden van de hemelingen (Efeziërs 2:6-7 en 2 Timotheüs 4:18). Wij zijn geen burgers van het wedergeboren en daardoor gelovige volk van Israël, maar leden van de uitgeroepen gemeente, die het lichaam van Christus is, het complement van Hem, Die het al in allen compleet maakt (Efeziërs 1:22-23). Laten wij de taak van Petrus eens vergelijken met die van Paulus.

De taak van Petrus

Nadat Petrus beleden had dat de Heer de Christus is, de Zoon van de levende God, zei de Heer tegen hem: "En Ik zeg u, dat gij Petrus zijt, en op deze petra⁷ zal Ik mijn gemeente bouwen en de poorten van het dodenrijk zullen haar niet overweldigen. Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen, en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat gij op aarde ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen" (Mattheüs 16:18-19; NBG-vertaling 1951). Op Petrus wordt de uitgeroepen gemeente gebouwd waarvoor het koninkrijk op aarde bestemd is. Het binden en ontbinden slaat op het respectievelijk niet en wel vergeven van de zonden, afhankelijk van het belijden daarvan. Zonder berouw valt er niets te ontbinden.

De taak van Paulus

De taak van Paulus blijkt uit de woorden die de Heer tegen Ananias spreekt: "Ga, want deze is Mij een uitverkoren werktuig om mijn naam te brengen voor heidenen en koningen en de kinderen Israëls" (Handelingen 9:15; NBG-vertaling 1951). Later zou Paulus schrijven dat hij eerst een lasteraar, vervolger en mishandelaar was, maar overweldigende genade ontvangen had en toen als heraut en apostel gesteld werd en als leraar van de natiën in kennis en waarheid (1 Timotheüs 1:13 en 2:7). Hem werd het beheer van de genade Gods gegeven (Efeziërs 3:2). Hem werd deze genade gegeven om aan de natiën de onnaspeurlijke rijkdom van de Christus als evangelie te verkondigen en allen te verlichten wat betreft het beheer van het geheimenis, dat vanaf de eonen weggehouden was in God, Die alles schept (Efeziërs 3:8-9). Paulus verkondigde tot het einde van de periode die het boek Handelingen bestrijkt, aan de Joden het koninkrijk van Israël en tegelijkertijd aan de natiën het evangelie dat aan hem onthuld was (Galaten 1:12). Daarna predikte hij echter alleen nog maar het evangelie van de voorhuid, van de onbesnedenen.

⁶ Niet te verwarren met de "goede werken" in Efeziërs 2:10 en 1 Timotheüs 2:10 waar "goede" staat voor het Griekse woord "agathos" en niet, zoals hier bij Jacobus en Petrus, voor "kalos".

⁷ Grieks en Latijn voor "rots".

Het is die éne Heer

Galaten 2:8 is een toelichting die Paulus geeft: "want Hij, Die in Petrus werkzaam is voor het apostelschap van de besnijdenis, is ook in mij werkzaam voor dat van de natiën". Paulus ventileert hier niet de mening van de aanzienlijken, maar wijst de Galaten nadrukkelijk op het feit dat de Heer, Jezus Christus, zowel in hem als in Petrus in gelijke mate werkzaam is. Daarmee staft hij het fundamentele feit dat aan hem, net als aan Petrus, een eigen, bijzonder evangelie toevertrouwd is.

Overigens heeft het woord der waarheid tegenwoordig geen erkenning meer nodig gezien de vrucht die het heeft afgeworpen. Bovendien is het apostelschap van Paulus en zijn evangelie, zoals wij dat verkondigen, allang voor waar aangenomen en wel door de tekenen, wonderen en krachten die in zijn tijd zijn verricht (2 Corinthiërs 12:12).

Moge onze Heer in ons even werkzaam zijn als in Paulus vanaf het begin van het tegenwoordige beheer (zie Efeziërs 3:2), niet door tekenen en wonderen, maar in ons innerlijk, zodat ook wij alles in het werk stellen om Paulus na te volgen in die worsteling: "Hem kondigen wij aan, ieder mens vermanend en ieder mens onderwijzend, in alle wijsheid, opdat wij ieder mens zullen presenteren: gerijpt in Christus Jezus, waarvoor ik mij ook inspan, worstelend in overeenstemming met Zijn werkzaamheid die in mij werkzaam is met kracht" (Colossenzen 1:28-29). Ons werken is per saldo slechts de uitwerking van de mate waarin Hij in ons werkt. Zo werkt Hij door ons. En zo is ons werken *Zijn* werken.

Zij erkennen de genade die aan Paulus gegeven is

Nadat Paulus gesteld en toegelicht heeft dat hem het evangelie van de voorhuid toevertrouwd is, zoals aan Petrus dat van de besnijdenis, vervolgt hij in Galaten 2:9 met de woorden: "en toen zij de genade erkenden die mij gegeven is, gaven Jacobus en Kefas en Johannes, die geacht werden steunpilaren te zijn, mij en Barnabas de rechterhand van gemeenschap, opdat inderdaad wij voor de natiën, maar zij voor de besnijdenis zouden zijn". Zij erkenden de genade die aan Paulus gegeven was! Iedere erkenning van een door God gegeven waarheid is een geschenk van God: "...zoals God aan een ieder een mate van geloof toedeelt" (Romeinen 12:3). Ook het erkennen van dit feit is een geschenk van God. Hij had Paulus juist daarom, door een onthulling, naar Jeruzalem laten gaan. Daar kon hij hen die er in aanzien waren, het evangelie voorleggen dat hij bij de natiën predikte. Vanaf dat moment wisten zij dat Paulus met zijn bijzondere boodschap niet in het wilde weg handelde. De genade die aan Paulus geschonken was, diende, evenals zijn apostelschap, om gehoorzaamheid des geloofs onder de natiën te bewerken, zoals hij dat ook in Romeinen 1:5 aangeeft. Het moet bij ons dus evenmin gaan om gehoorzaamheid aan de wet, maar - overweldigd als wij zijn door de heerlijkheid van de genade – om gehoorzaamheid des geloofs, trouw aan de Heer die ons hart gewonnen heeft!

De rechterhand van gemeenschap

Steunpilaren waren de broeders die de gemeente te Jeruzalem droegen en leiding gaven: Jacobus als de oudste van hen, Kefas als eerste van de Twaalven en Johannes, de apostel aan wie later een vooruitblik tot en met de nieuwe aarde gegund werd. Zij reikten Paulus de rechterhand van gemeenschap. Daarmee erkenden zij het evangelie dat aan Paulus onthuld was en bevestigden eveneens hun verbondenheid met Paulus, omdat zij inzagen dat zijn apostelschap van dezelfde Heer afkomstig was als dat van hen. Dienovereenkomstig – met wederzijds begrip en vertrouwen – zouden Paulus en Barnabas, met hun "evangelie van de voorhuid", zich voor de natiën inspannen, terwijl zij dat zouden doen voor het evangelie der besnijdenis.

Let er wel op dat er geen gebied werd afgebakend, juist omdat daarvoor geen reden was. Illustratief is het feit dat Petrus ongeveer tien jaar later zijn eerste brief zond aan de uitverkorenen "die in de verstrooiing zijn in Pontus, Galatië, Kappadocië, Asia en Bitynië" (1 Petrus 1:1). De uitverkorenen bevonden zich niet alleen in Jeruzalem, maar ook in Babylon (1 Petrus 5:13). Babylon zou een pseudoniem van Rome kunnen zijn. Daar woonden destijds ongeveer 50.000 Joden. Volgens buiten-Bijbelse bronnen zou Petrus ook in Rome gewoond hebben. Aan de vermeldingen van plaatsen in de evangeliën valt eveneens geen strikte indeling af te lezen. Petrus had bijvoorbeeld al aan Cornelius, een Romeinse centurio, het evangelie der besnijdenis verkondigd en zal later ook wel proselieten uit de natiën voor het koninkrijk van Israël gewonnen hebben. Paulus had, zoals in Handelingen te lezen is, in

die overgangperiode (zie Gods kalender) ook een dubbele taak: zowel aan Joden als aan Grieken verkondigde hij het koninkrijk voor Israël.

Gods kalender, de laatste 8 perioden van beheer:

12 perioden van beheer OIKONOMIA	5. Wet Mozes	6. Vleeswording Jezus Eerstgeborene uit de doden Kol.1:18	7. Pinksteren Petrus	8. Overgang Paulus als dienaar	9. Geheimenis Paulus als gevangene	10. Gericht Mens van de wetteloosheid	11. Koninkrijk Zoon des mensen Dan.2:44, 7:13-14	12. Voltrooiing Zoon van God
	1.1:13	de god van deze god				1 Cor.4:4		
12 toedelingen ΔΙΚΑΝΟΝΙΑ	Wet Ballingschap	Genade & Waarheid Het kruis	Geest Verwerping	Erbarmen Afwijzing	Genade 1 Thess.4:16	Toorn zegels bazuinen schalen	Gerechtigheid Christus komt J. Opb.1:7 enz Gog & Magog	En de boeken werden geopend Opb.20:12
								Nieuw Jeruzalem De bruid nederdalend uit de hemel Christus hoofd van het heelal

Paulus zal in die dagen doorgaans wel een gemengd gezelschap van toehoorders gehad hebben, ook al getuigen zijn brieven van het feit dat hij “zijn evangelie” bekendmaakte aan hen die uit de natiën waren. Dat sluit echter niet uit dat ook Joden Paulus’ evangelie en daarmee God geloofden, namelijk dat de mens door geloof gerechtvaardigd wordt, zonder werken der wet. In de tijd die volgde, verhardde Israël zich steeds meer en week de verwachting van het koninkrijk steeds verder naar de achtergrond. Desondanks omarmden vele Joden het evangelie van de voorhuid met de daaraan verbonden bovenhemelse verwachting en zagen daarmee af van de voorrechten waarop zij door hun afstamming aanspraak hadden kunnen maken. De zinsnede in Galaten 2:9 – “wij voor de natiën, maar zij voor de besnijdenis” – geeft de hoofdrichting aan van hun werk: Paulus en Barnabas richtten zich tot de natiën, de Twaalven tot de besnijdenis.

De armen

Het verslag van de apostel Paulus over zijn tweede opgang naar Jeruzalem besluit in Galaten 2:10 met een belangrijk verzoek: “Alleen dat wij de armen zouden gedenken, waarvoor ik mij ook inzet dit te doen.” Dit bonden de leiders van de Joodse gemeenten Paulus op het hart. Op zijn derde zendingsreis, in de jaren 52 tot 58, bewoog Paulus dan ook vele gemeenten uit de natiën ertoe een bijdrage te geven voor de verarmde broeders en zusters in Jeruzalem. In 1 Corinthiërs 16:1 schrijft Paulus: “Over de collecte voor de heiligen: evenals ik het aan de gemeenten van Galatië voorgeschreven heb, doen jullie het ook zo!”. En in 2 Corinthiërs 8:1-4 schrijft hij: “Wij nu maken jullie, broeders, de genade Gods bekend die aan de gemeenten van Macedonië gegeven is: in veel beproeving van verdrukking heeft de overvloed van hun vreugde en de overeenkomstige diepte van hun armoede overgevloed in de rijkdom van hun edelmoedigheid - naar vermogen, getuig ik, en boven vermogen, uit eigen beweging met veel vertroosting van ons de genade en de gemeenschap van de dienst voor de heiligen afsmeekend”.

Het stond al in de wet van Mozes geschreven: “Wanneer er onder u een arme mocht zijn [...] gij zult uw hand wijd voor hem openen en hem met mildheid lenen, voldoende voor wat hem ontbreekt” (Deuteronomium 15:8; NBG-vertaling 1951). Deze keer gaat het om méér: vrijgevigheid omdat de natiën bij de gelovigen van Israël in het krijt staan - “... want indien de heidenen aan hun geestelijke goederen deel hebben gekregen, behoren zij ook met hun stoffelijke goederen hen te dienen.” Dat de gemeenten uit de natiën op deze wijze aan de broeders en zusters in Jeruzalem dachten is de praktische uitwerking van het hebben van gemeenschap in de geest van de liefde die de band van de volkomenheid is.

Moge onze trouwe God en Vader ook in ons alle genade overvloedig schenken, opdat wij, in alles en altijd alle tevredenheid hebbend, overvloeien in ieder goed werk (2 Corinthiërs 9:8).

En mogen wij te allen tijde dankbaar aan die overvloeiende genade denken, de genade waarin wij dank zij het evangelie van de apostel Paulus vaststaan zoals God dat tot op de huidige dag bewaard heeft!

MET CHRISTUS BEN IK GEKRUISIGD (Galaten 2:11-21)

Welke werken zouden van iemand nog afgeëist kunnen worden om God te behagen als hij samen met Christus gekruisigd en gestorven is. Dan is hij toch ook dood voor de wet van Mozes of, als niet-Jood, voor alle andere godsdienstige verplichtingen? Of welke werken zou iemand die in Gods genade leeft nog moeten doen om voor God *gerechtvaardigd* te zijn?

Het gaat om deze vragen in het Schriftgedeelte dat wij nu zullen behandelen. Wij zullen daarbij zien hoe vastberaden Paulus strijdt voor het geloof met de verbreiding en verdediging van zijn evangelie.

Om het vervolg te begrijpen, is het belangrijk te weten dat Paulus al tweemaal eerder Petrus ontmoet had:

- 3 jaar na zijn roeping op de weg naar Damascus om hem verslag te doen (Galaten 1:18) en
- 14 jaar na zijn roeping, toen hij de aanzienlijken te Jeruzalem, Jacobus, Petrus (Kefas) en Johannes het evangelie voorlegde dat hem onthuld was en dat hij aan de natiën verkondigde. Zij hadden ingezien dat aan hem het evangelie van de voorhuid toevertrouwd was en aan Petrus dat van de besnijdenis (Galaten 2:7).

Nadat Paulus en Barnabas van hun eerste zendingsreis teruggekeerd waren, hielden zij zich in de jaren 47 en 48 langere tijd in het Syrische Antiochië op (Handelingen 14:28). Daarheen was ook Petrus gekomen en verbleef er als gast. Dat was in het jaar 49.

Kefas te Antiochië

In Galaten 2:11 schrijft Paulus: “Maar toen Kefas naar Antiochië kwam, weerstond ik hem recht in zijn gezicht, omdat hij afkeuring verdiende.” Paulus wil Petrus hiermee niet in een kwaad daglicht stellen, maar bereiken dat iedereen uit deze gebeurtenis lering trekt. Petrus moest zich ervan bewust worden dat hij tegen beter weten in gehandeld had. En de Galaten moesten aangemoedigd worden dat zij zich niet zouden laten beroven van hun vrijheid ten opzichte van de wet. Zij zouden tevens moeten erkennen dat Paulus niet ondergeschikt is aan Petrus, niet aan diens persoon en ook niet aan diens evangelie. Iedere poging om de gelovigen uit de natiën iets op te dringen dat in het evangelie der besnijdenis thuishoort, moest als volkomen misplaatst resoluut afgewezen worden.

De huichelarij

Wat was er voorgevallen? Daarover informeren ons de verzen van Galaten 2:12-13: “Want vóór de komst van enkelen uit de kring van Jacobus at hij samen met de natiën. Maar toen zij kwamen, deinsde hij terug en zonderde zich af, bevreesd voor hen die uit de besnijdenis waren. En ook de overige Joden huichelden met hem mee, zodat zelfs Barnabas meegesleept werd door hun huichelarij.”

De volgelingen van Jacobus, de halfbroer van onze Heer, waren ijverars voor de wet (Handelingen 21:20). Jacobus moet als oudste en leider van de gemeente te Jeruzalem veel invloed gehad hebben. Een maaltijd tezamen met onbesnedenen was zijn aanhangers een doorn in het oog.

Tot dan toe had Petrus de maaltijd met gelovigen uit de natiën gedeeld. Voor hem was dat geen probleem meer, omdat de Heer door de gebeurtenissen rond centurio Cornelius daartoe de weg geëffend had. In het visioen van het doek met onrein voedsel dat uit de hemel neergelaten werd, was hem verboden om iets dat God gereinigt heeft voor onrein te houden (Handelingen 10:15). Sindsdien wist hij dat God niet iemand om diens persoon aanneemt, maar dat iedereen die Hem vreest en gerechtigheid doet, in ieder volk, Hem welgevallig is en hij wist eveneens dat Jezus Christus Heer van allen is (Handelingen 10:34-36). En tóch deinsde Petrus terug! Het is zoals Spreuken 29:25 zegt: “Vrees van een mens geeft een strik”. Mensenvrees is een slechte raadgever. Wij moeten God vrezen, zodat wij niet over ook maar één van Zijn woorden heen stappen en Hem door onze ongehoorzaamheid krenken. Maar Petrus zonderde zich van de gelovigen uit de natiën af en verbrak zodoende de gemeenschap die hij met hen had.

Daarmee dwaalde Petrus niet in leerstellig maar in moreel opzicht, want hij handelde tegen beter weten in. Paulus noemt dit huichelarij. Petrus schoof het nieuwe inzicht opzij dat hij al na zijn terugkeer van Cornelius' huis met zoveel succes verdedigd had (Handelingen 11:1-18). Ook de overige Joden

uit Antiochië en zelfs Barnabas, die het evangelie van de apostel der natiën toch wel het beste moet hebben begrepen, lieten zich door Petrus' reactie meeslepen. Met hun gehuichel distantieerden zij zich van het delen van de tafel met alle heiligen. Zij leerden wel dat alle gelovigen dezelfde Heer hebben, maar verzaakten deze waarheid door hun gedrag. Huichelarij is echter geen wijsheid die van boven is (Jacobus 3:17). Laten wij van deze gebeurtenis leren dat wij altijd moeten handelen naar wat wij weten om zó voor het Woord der waarheid pal te staan, gelegen of ongelegen (2 Timotheüs 4:2).

De waarheid van het evangelie

Deze kwestie raakte onvermijdelijk de waarheid van het evangelie. Daarom moest Paulus ingrijpen. Hij moest de strijd in zijn eentje voeren, omdat zelfs Barnabas met de huichelarij meegedaan had. In Galaten 2:14 lezen wij: "Maar toen ik zag, dat zij niet de juiste houding hebben tot de waarheid van het evangelie, sprak ik tot Kefas ten aanhoren van allen: 'indien jij, die een Jood bent, als de natiën leeft – en zeker niet als een Jood – hoe kan jij de natiën noodzaken als Jood te leven?'"

Paulus wees allereerst Petrus terecht. Had hij hem onder vier ogen moeten spreken? Neen, want Gods Woord in 1 Timotheüs 5:20 zegt ons dat de oudsten die zondigen voor aller ogen aan de kaak gesteld moeten worden, opdat de overigen vrees hebben. Paulus deed Petrus niet alleen een verwijt, maar toonde tegelijkertijd aan dat de gelovigen uit de natiën niet noodzakelijkerwijs Joodse gebruiken moesten volgen, zoals hier het verbod om de tafel met onbesnedenen te delen. Zij behoefden zich dus niet te laten besnijden om dat wél te mogen. De Joden die Christus volgden zullen beslist, en met recht, de wet en de besnijdenis in acht genomen hebben, maar dat gaf hun niet het recht dat ook van de gelovigen uit de natiën te verlangen of hen van de tafel te weren tot zij zich hadden laten besnijden.

Zijn zij dan die waarheid vergeten dat zowel Joden als Grieken, op grond van het geloof van Christus en door hun geloof door God als zonen aangenomen worden? Dat is nu juist de basis die beide evangeliën, dat van de besnijdenis en van de voorhuid, gemeen hebben. Dat is nu juist, op een bijzondere wijze, de waarheid van het evangelie dat aan Paulus onthuld is, waarvoor hij hier opkomt tegenover Petrus en de Antiochiërs, degenen uit de kring van Jacobus en de Galaten. Want uitsluitend *zijn* evangelie heeft het over geloof als de enige verdere voorwaarde voor redding, zonder enige binding aan het volk van Israël en zijn wet en de daaruit voortvloeiende eisen zoals bekering, waterdoop, goede werken en oordeel.

Petrus zal zijn vermaning ongetwijfeld in dank aanvaard hebben. Hij kwam immers nog in datzelfde jaar voor Paulus op tijdens het apostelconvent in Jeruzalem door het volgende te zeggen: "Mannen broeders, gij weet, dat God van de aanvang af mij onder u heeft verkoren, opdat door mijn mond de heidenen het woord van het evangelie zouden horen en geloven. En God, die de harten kent, heeft getuigd door hun de Heilige Geest te geven evenals ook aan ons, zonder enig onderscheid te maken tussen ons en hen, door het geloof hun hart reinigende. Nu dan, wat stelt gij God op de proef door een juk op de hals der discipelen te leggen, dat noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen? Maar door de genade van de Here Jezus geloven wij behouden te worden op dezelfde wijze als zij. En de gehele vergadering werd stil ..." (Handelingen 15: 7b-12a; NBG-vertaling 1951).

In de volgende verzen van Galaten 2 gaat Paulus niet verder met zijn verdediging, maar wendt zich tot de Galaten. Paulus grijpt dit voorval aan om het gevaar te bestrijden van een opkomend andersoortig evangelie, waartoe judaïserende broeders hen trachtten te verleiden. Paulus wilde hen ervoor bewaren dat zij zijn leer met het geloofsgoed van Israël zouden vermengen en niet meer uit geloof alléén zouden leven.

Gerechtvaardigd alléén door het geloof van Christus Jezus

In Galaten 2:15-21 doet Paulus uitspraken waarop hij in de volgende hoofdstukken nader ingaat. Hij schrijft in Galaten 2:15-16: "Wij, van nature Joden, en geen zondaren uit de natiën, weten echter, dat een mens niet gerechtvaardigd wordt uit werken van de wet, maar alleen door het geloof van Christus Jezus. En wij geloven in Christus Jezus, opdat wij gerechtvaardigd zouden worden uit het geloof van Christus en niet uit werken van de wet, omdat uit werken van de wet totaal geen vlees gerechtvaardigd zal worden."

Zelfs wanneer men het voorrecht geniet tot het uitverkoren volk te behoren en zelfs wanneer de heilige wet de Joden voor de vele ernstige zonden van de natiën behoedt, dan nóg gaat altijd de waarheid op dat zowel Joden als Grieken onder de zonden zijn. Want er staat geschreven: "Niet een is rechtvaardig, zelfs niet één!" (Romeinen 3:9-10)

"Wij echter weten ..." Ja, ook de gelovige Joden weten dat de mens voor zijn zonden niet uit werken der wet gerechtvaardigd wordt, maar uit *geloof*. De zonde kennende, hield men reeds in vroeger tijden vast aan het geloof in de God Die met ontferming bewogen wordt door de offerrituelen zoals in de wet voorgeschreven. En in Petrus' dagen hield men vast aan het geloof in de Vader Die door het zoenoffer van Zijn Zoon met ontferming bewogen is. Trouwens, hoe zouden goede (ideale) werken ooit zonden kunnen uitwissen of verzoening bewerken, om nog maar te zwijgen van het rechtvaardigen ervan?

Alleen op grond van het zoenoffer, eerst van offerdieren, daarna van het enige ware Lam, kon de be-rouwvolle zondaar voor zijn zonden vergeving krijgen. Thans echter – volgens het evangelie dat aan Paulus onthuld is – wordt *iedereen* die gelooft voor al zijn zonden gerechtvaardigd! Deze blijde boodschap klonk het eerst in het Pisidische Antiochië en wel op Paulus' eerste zendingsreis (Handelingen 13:39). *Alleen door geloof gerechtvaardigd* – zo luidt het evangelie dat ons grote blijdschap brengt en God bovenmate verheerlijkt.

Rechtvaardiging – wat houdt dat eigenlijk in? Rechtvaardiging is een corrigerende uitspraak van God waarmee iemands gerechtigheid vastgesteld wordt. Die uitspraak geldt voor iedereen die God gelooft, namelijk dat Jezus Christus voor alle mensen stierf. Wie dit gelooft, is daarmee niet alleen van alle zonden vrijgesproken, maar staat bovendien als gerechtvaardigd voor Gods aangezicht. De grondslag voor rechtvaardiging is daarin gelegen dat, toen Christus voor hen stierf, allen stierven en dat wie gestorven is, niet meer voor iets aangeklaagd kan worden. Aangezien zij die geloven ook tezamen met Christus opgewekt worden, zijn zij in Hem nu al heilig en onberispelijk. De mens wordt ook daarom gerechtvaardigd, omdat God hem al vanaf zijn geboorte als zondaar ingezet had en dit zo heeft gelaten om Zijn Zoon te kunnen overgeven tot in de kruisdood toe en zo Zijn liefde te tonen waarmee Hij allen aan Zijn hart zal drukken.

In Galaten 2:16 treffen wij een uiterst belangrijke openbaring in de woorden "...maar alleen door het geloof van Christus Jezus." De mens wordt uitsluitend door het geloof *van* Christus gerechtvaardigd! Van onze kant kwam er niets, maar alles kwam door Christus! Om niet, als door een geschenk zijn wij in Gods genade gerechtvaardigd door de vrijkoping die in Christus Jezus is. Wij kunnen slechts juichen en overlopen van dankbaarheid. Wij zijn begenadigd in Zijn Zoon, de Geliefde.

Hoe moeten wij het geloof van Christus zien? Onze Heer geloofde alles wat over Zijn God en Vader geschreven stond. Zijn geloof kwam tot uiting in Zijn trouw en gehoorzaamheid aan Zijn God en Vader. Je zou het zo kunnen zeggen: door het geloof en de gehoorzaamheid van onze Heer, tot en met Zijn kruisdood, werden wij gerechtvaardigd. Het is Zijn geloof waaronder wij het onze scharen. Wie uit het geloof van Jezus is, wordt gerechtvaardigd (Romeinen 3:26). Zijn geloof maakt – als God ons de ogen daarvoor opent – bij ons het geloof als het ware wakker.

Uit werken der wet wordt niemand gerechtvaardigd. De wet heeft immers in geen enkel opzicht het volmaakte gebracht (Hebreeën 7:19). Want alleen Christus is de voltooiing van de wet, voor allen die geloven (Romeinen 10:4).

Want indien ik dit wat ik afbraak, weer opbouw ...

In Galaten 2:17-18 stelt Paulus: "Indien wij echter, die zoeken gerechtvaardigd te worden in Christus, ook zelf als zondaren gevonden werden, is Christus dan een dienaar van de zonde? Moge het niet gebeuren! Want indien ik dit wat ik afbraak, weer opbouw, beveel ik mijzelf aan als overtreder." Daarmee zegt hij dat men aan de weigering om samen met de gelovigen uit de natiën de tafel te delen geen overdreven betekenis moet hechten. Die weigering betekende echter wel dat daarmee de scheidsmuur van de wet weer opgetrokken werd voor hen die uit de natiën waren, omdat zij zondaren en onrein zouden zijn.

Wanneer wij Petrus' gedrag bezien, zijn er twee conclusies mogelijk: óf Christus is een dienaar van de zonde óf Petrus is in overtreding. De wet maakte de mensen slechts tot zondaren. In die zin zou Christus inderdaad een dienaar van de zonde geweest zijn, als Hij er alleen voor hen zou zijn die zondaren bleven. Met andere woorden: Petrus maakte de manier van leven van de gelovigen uit de natiën die niet onder de wet vielen tot zonde en daarmee Christus tot dienaar van de zonde. Moge dat niet gebeuren! Petrus was hoe dan ook zélf een overtreder, juist omdat hij, in strijd met de waarheid

van het evangelie, weer een drempel opwierp, namelijk met de wet die scheiding brengt, de drempel die hij eerst geslecht had. Daarmee veroordeelde hij zichzelf. Hij had toch al erkend dat God een ieder aanneemt, die Hem gelooft? Maar nu had hij zich in strijd daarmee gedragen.

Want ik ben door wet voor de wet gestorven

In Galaten 2:19 schrijft Paulus: "Want ik ben door wet voor de wet gestorven, opdat ik voor God zou leven." Daarmee richt hij de blik van de Galaten op zichzelf, omdat zij, voor zover zij althans Joods zijn, hetzelfde hebben ervaren als hij: door de wet die de dood van de zondaar eist, maar door Christus ondergaan is, zijn zij gestorven en gelden daarmee ook als voor de wet gestorven. Bij doden is geen onderscheid naar afstamming. De wet kan aan doden ook geen eisen meer stellen.

In dit licht staat ook de toelichting die de apostel der natiën in Romeinen 7:4 en 6 geeft: "... zodat, mijn broeders⁸, ook jullie ter dood gebracht werden, voor de wet, doorheen het lichaam van de Christus, opdat jullie voor een Ander worden, voor Hem Die uit de doden opgewekt is, opdat wij vrucht dragen voor God." "Thans echter zijn wij ontheven van de wet waarin wij neergehouden werden, zodat wij slaven zijn in nieuwheid van geest en niet in ouderdom van geschrift."

Door Romeinen 8:2 weten wij dat wij bevrijd zijn van de wet van de zonde en de dood door de wet van de geest van het leven *in Christus!* "... want wat Hij stierf, stierf Hij voor de zonde, eens voor al, maar wat Hij leeft, leeft Hij voor God. Zo ook rekenen jullie jezelf inderdaad doden te zijn voor de zonde, maar levenden voor God in Christus Jezus, onze Heer!" (Romeinen 6:10-11).

Leven voor God en niet meer voor de wet – dat is precies waarom het gaat, zoals Paulus aan het einde van Galaten 2:19 schrijft: "...opdat ik voor God zou leven." Dat is door de wet niet mogelijk, maar uitsluitend in Christus, alleen door geloof in Hem.

Ik leef

In Galaten 2:20 treffen wij de geloofsbelijdenis van Paulus aan, waarmee hij God ten volle verheerlijkt en het door liefde en genade gevormde hart van zijn evangelie onder woorden brengt: "Met Christus ben ik gekruisigd, ik leef echter, niet langer ik, echter in mij leeft Christus. Nu dan, zolang ik nog in het vlees leef, leef ik in het geloof van de Zoon van God, Die mij liefheeft en Zichzelf voor mij overgeeft."

Jezus Christus houdt van ons en heeft Zichzelf daarom prijsgegeven als offergave voor God, voor Hem tot een aangename reuk. Wij werden als het ware tezamen met Hem gekruisigd en zijn zo gestorven. Onze oude mensheid, ons leven in Adam, is daarmee in Gods ogen aan haar einde gekomen. In het licht van deze genade is van ons oude ik niets meer over.

Wij zijn nu nog wel in leven, omdat wij nog in het vlees zijn, en tóch leven wij eigenlijk niet meer, want wij stierven tezamen met Christus, maar werden ook tezamen met Hem opgewekt. Hij is het Die nu in ons leeft! Hij leeft en wij in alles slechts door Hem. En net zoals Christus door de heerlijkheid van de Vader uit de doden opgewekt werd en voor God leeft, zo mogen ook wij nu in de nieuwheid van het leven wandelen (Romeinen 6:4) en voor God leven. Wie echter voor God leeft, leeft niet meer voor zichzelf, maar voor Hem, Die voor ons stierf en opgewekt werd (2 Corinthiërs 5:15). Dit is alleen in het geloof mogelijk, namelijk in dat van Gods Zoon. Wij moeten het tot ons door laten dringen hoe het geloof van Gods Zoon eruit zag om in Zijn geloof te kunnen wandelen, namelijk door God in alles te geloven, Hem al ons vertrouwen te schenken en Hem volkomen gehoorzaam te zijn.

Wij beseffen nu waarom Paulus Petrus zo scherp terechtwees: omdat wij, vrij van de wet, in Christus Jezus door het geloof voor God leven. De wet is aan *Israël* gegeven. De gelovige Joden geven aan hun geloof binnen de kaders van de wet gestalte. Ook zij werden echter niet door de wet gered. Daarom is de gedachte zo verwerpelijk dat degenen uit de natiën zonder de wet niet gered zouden kunnen worden. Daarmee zou de scheidsmuur van de wet tussen Israël en de natiën weer opgetrokken worden - alsof men Jood moest zijn om gered te kunnen worden. Verre van dat!

⁸ Hier: de Joodse broeders van Paulus.

Ik wijs de genade van God niet af

In Galaten 2: 21 geeft Paulus een laatste samenvatting van het thema van dit Schriftgedeelte: "Ik wijs de genade van God niet af. Want indien door wet gerechtigheid komt, is Christus dus om niet gestorven." Wie zou niet met twee handen de genade willen aannemen dat wij alleen door het geloof van Christus Jezus gerechtvaardigd zijn, dat wij, alleen door tezamen met Christus gekruisigd te zijn, van de oude mensheid bevrijd zijn en nu in dat geloof leven, namelijk in het geloof van Gods Zoon?

Daarbij is voor werken der wet en allerlei rituelen geen plaats. Die zouden misschien wel van de mens verlangd kunnen worden, als hij zijn eigen gerechtigheid had kunnen bewerken. De mens in Adam is daartoe echter niet in staat, omdat hem daarvoor de kracht, het leven in Christus, ontbreekt. Bovendien is de wet al helemaal niet gegeven om levend te maken. "Want indien er een wet gegeven was, die levend kon maken, zou ook werkelijk de gerechtigheid uit wet zijn" (Galaten 3:21). Iedere poging om eigen gerechtigheid te realiseren, loopt op de klippen van het feit dat Gods Woord allen tezamen onder de zonde insluit. De mens kan alléén gerechtvaardigd worden op grond van het geloof van Jezus Christus. Die belofte wordt alleen gegeven aan hen die geloven (Galaten 3:22) en zich zo met Christus identificeren. Een eigen gerechtigheid die men zelf verworven heeft, zou ons juist van Christus verwijderen - een vreselijk verlies! Wat zou dat een verschrikkelijke eenzaamheid betekenen voor de mens die er toch toe bestemd is om in gemeenschap met Gods Zoon te leven!

Christus is niet om niet gestorven! Het enige reddende werk dat God behaagt, is wat Zijn Zoon deed: Zichzelf overgeven voor *alle* mensen, voor zondaren en Gods vijanden. Wij, die dit beseffen, wijzen de genade van God niet af, maar leven juist uit Zijn genade in gemeenschap met Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heer en Redder. Gerechtvaardigd in het bloed van Christus en wederzijds met God verzoend door de dood van Christus, leven wij in de genade en daarmee in vrede met God, volkomen zeker van onze redding. Lof, dank en verheerlijking komen daarvoor toe aan onze God en Vader in de naam van onze Heer Jezus Christus!

O, ONBEZONNEN GALATEN! (Galaten 3:1-14)

Paulus is hoogst verbaasd dat de Galaten zich zo snel afgewend hebben van het evangelie dat hen in genade geroepen had. Zij hadden hun oren laten hangen naar de Judaïsten die een andersoortig evangelie verkondigden, verschillend van dat van Paulus en dat van Petrus, een “mengevanglie” dat niet van God is. In Galaten 1 en 2 heeft Paulus daarom klip en klaar uitgelegd dat hij zijn evangelie niet van mensen geleerd had, maar ontvangen door een onthulling van Jezus Christus. Als apostel van de natiën en ook qua leer opereerde hij volkomen onafhankelijk van de apostelen der besnijdenis en hun leer. Paulus was zelfs tegen Petrus opgetreden bij diens bezoek aan Antiochië, toen deze door zijn onbezonnen gedrag de gelovigen uit de natiën leek uit te nodigen om aan de eisen der wet te voldoen.

In de brief aan de Galaten verdedigt Paulus zijn evangelie en probeert hen zijn blijde boodschap aan hun verstand te brengen en hen ervan te overtuigen dat zij *alléén in genade gered en alléén door geloof gerechtvaardigd* zijn. In Galaten 3 richt hij zich eerst op de geloofsbeleving van de Galaten met de heilige geest en daarna grijpt hij terug op wat aan Abraham geprofeteerd is.

De betoverde Galaten

In Galaten 3:1 schrijft Paulus: “O, onbezonnen Galaten, wie betovert jullie, aan wie Jezus Christus tevoren voor ogen gesteld werd als gekruisigd?” Op zijn eerste rondreis had Paulus hen gewezen op Jezus Christus, als de gekruisigde. Hij ging daarbij niet in op de omstandigheden die daartoe hadden geleid, maar op de zegen van Zijn dood en opstanding, zoals dat naar Gods plan was. Hij had hen gewezen op hun rechtvaardiging in Christus’ bloed en hun verzoening met God door de dood van Zijn Zoon. Deze prediking had heilige vruchten afgeworpen. “Van alles, waarvan gij niet gerechtvaardigd kon worden in de wet van Mozes,⁹ wordt ieder, die gelooft, gerechtvaardigd in Deze [Jezus Christus].” “Dit horende verblijdden de natiën zich en verheerlijkten het woord van de Heer; en zovelen geloofden als gesteld waren tot eonisch leven.” “De leerlingen nu werden vervuld van vreugde en heilige geest” (Handelingen 13:39, 48 en 52).

En nu lieten zij zich betoveren, gefascineerd door de wet! Zij lieten zich meeslepen door welbespraakte vertegenwoordigers van het uitverkoren volk alsof die het beter zouden weten dan zij! Toen wilden zij zich aan de wet onderwerpen en zich laten besnijden. Maar hoe valt dit te rijmen met het evangelie der voorhuid zoals dat aan Paulus onthuld is? Hoe kan men zo dom zijn te denken dat de gerechtigheid van een mens door middel van het houden van de wet bereikt zou kunnen worden? Daarmee wijst men in één klap Gods genade af. Waren zij zó onbezonnen? “Want indien door wet gerechtigheid komt, is Christus dus om niet gestorven” (Galaten 2:21)!

Uit het horen van het geloof van Christus

In Galaten 3:2 vraagt Paulus: “Dit alleen wil ik van jullie leren: ontvingen jullie de geest uit werken van de wet, of uit het horen van het geloof?” Hij legt hier het accent niet op de ontvangst van de heilige geest, maar op de vraag hoe zij die ontvangen hebben. Paulus heeft zijn vraag zodanig geformuleerd dat de Galaten, als zij zich zijn prediking herinnerden en daarover nadachten, direct een licht moest opgaan. Uit werken der wet? Absoluut niet! Of uit het horen van Zijn geloof? Ja, want toen zij van het geloof van Jezus Christus hoorden, ontvingen zij de geest van God! Paulus schrijft in Galaten 2:16 en 3:22 over het geloof van Jezus Christus. Hun redding baseerden zij op *Zijn* geloofsgehoorzaamheid tot en met Zijn dood aan het kruis. Volgens het Grieks staat in dit vers letterlijk: “uit horen van geloof”. Dit is niet een-twee-drie te begrijpen. Hij kan bedoeld hebben: uit horen dat door geloof gekenmerkt is, dus uit een gelovig horen. Of hij vroeg naar wiens geloof zij hoorden. Dan kan dat niets anders zijn dan het geloof van Jezus Christus.

⁹ Namelijk de opzettelijke en onopzettelijke zonden; Numeri 15:30; Hebrëen 10:26.

Voltooiing door het vlees?

In Galaten 3:3 stelt Paulus een volgende vraag: “Zijn jullie zo onbezonnen? Beginnend in geest, worden jullie nu voltooid in vlees?” Wat zou nog voltooid kunnen worden door het vlees dat aan het kruis op zo’n ontluisterende wijze was afgelegd? Hun start was door geloof en in de genade, hun groei eerst eveneens door geloof en in de genade. Daarom kan hun rijpheid door niets anders bereikt worden. Wie denkt met het vlees, ook met het “vrome vlees”, nog kans van slagen te hebben, schuift het offer van Christus Jezus als ontoereikend terzijde en verwerpt zo de genade. Paulus zegt het scherp in Romeinen 8:6: “... want de gezindheid van het vlees is dood, de gezindheid van de geest is echter leven en vrede”. Kon men zich maar ontdoen van al dat religieuze en imponerende gedrag van de oude mensheid! Kon men maar voorkomen in de val te lopen van de Satan, die gebruik maakte van wetsgetrouwe Joden!

Slechts voor de schijn geleden?

Dan vraagt Paulus aan de Galaten (3:4): “Hebben jullie voor de schijn zoveel geleden? Als dat zo is, is het ook voor de schijn!” Zoals Paulus en Barnabas al op de eerste rondreis de Galaten ervoor gewaar-schuwd hadden, waren zij met veel verdrukking geconfronteerd (Handelingen 14:22; NBG: droefenis-sen). Lijden omwille van Christus behoorde dus al tot hun geloofservaring. Zou nu al hun lijden voor een schijngeloof geweest zijn en daarmee helemaal voor niets? Want wanneer hun geloof in het vlees zijn wortels zou hebben gehad, was hun geloof nooit echt ontkiemd. Dan zou ook hun lijden voor de schijn geweest zijn. Zij leden echter omwille van hun ware geloof, gesterkt door de geest die zij ont-vangen hadden.

En de gaven van de geest dan?

In Galaten 3:5 stelt Paulus de laatste retorische vraag: “Hij dan die jullie de geest schenkt en machtige daden onder jullie werkzaam doet zijn, – ontvingen jullie de geest uit werken van de wet of uit het ho-ren van het geloof?...” De Galaten wisten het: zij hadden de gaven van de geest die onder hen werk-zaam was uit genade ontvangen en niet op basis van werken. Daarbij moeten wij er nu wel erg in heb-ben dat bepaalde gaven van de geest inmiddels afgedaan hebben (1 Corinthiërs 13:8-12 en Efeziërs 4:13), omdat het Woord van God door Paulus compleet gemaakt was en tot rijpheid gebracht (verge-lijk Hebreëen 2:4 met Colossenzen 1:25).

Abraham als bewijs

Paulus haalt de geschiedenis aan om te bewijzen dat rechtvaardiging uitsluitend uit geloof gereali-seerd wordt, zoals bij Abraham. Het evangelie van Paulus is dus niet nieuw en daarmee zijn de zege-ningen die de Galaten uitsluitend in genade ontvangen hadden, dat ook niet. De weg van het geloof waarover Paulus de Galaten leidt, heeft dan ook een vast fundament.

Hij schrijft in Galaten 3:6-7: “...zoals Abraham God geloofde en het hem gerekend werd tot gerechtig-heid. Erkent dus, dat dezen, die uit geloof zijn, zonen van Abraham zijn.” Abraham *geloofde God*. Hoe eenvoudig en toch hoe verheven! Er kwam geen werk, geen ritueel en geen symbool aan te pas. Zulke dingen zouden het alleredelste dat een mensenhart maar kan bewegen, namelijk *God geloven*, alleen maar verpesten. Destijds was Abraham overigens nog onbesneden (Romeinen 4:10).

En God rekende het hem tot gerechtigheid. Dat is nou genade, pure genade! Door hem het geloof aan te rekenen stelde God Abrahams gerechtigheid vast. Daarmee was Abraham alleen door geloof ge-rechtvaardigd. Rechtvaardiging is een corrigerende uitspraak van God waarmee iemands gerechtig-heid vastgesteld wordt. In Romeinen 4:16 staat waarom het uit geloof was: “Derhalve is het uit geloof, opdat het in overeenstemming met de genade is”. Hierin zien wij de fonkeling van het loepzuivere ju-weel van Gods niet door voorwaarden beperkte genade. Laten jullie je daarom niet door de Judaïsten betoveren: in deze genade voor God staan – of: in Christus, de enige middelaar, voor God staan – be-tekent in volkomenheid voor Zijn aangezicht staan.

Zijn alleen degenen die geloven zonen van Abraham? Zijn alle Joden niet Abrahams zonen? Neen, niet wie zich op werken beroept, want geen mens wordt uit werken gerechtvaardigd. Abraham is even-eens de vader van degenen die uit de besnijdenis zijn, die in het voetspoor van zijn geloof treden en

volgens de leer van de twaalf apostelen de grondregels in acht nemen en hun geloof in edele werken tot uiting laten komen (Romeinen 4:12, Jacobus 2:22 en 2 Petrus 1:10). Maar dat is niet het thema dat óns aangaat. Het gaat Paulus hier om het evangelie van *de natiën*, om de Galaten die *door geloof gerechtvaardigd* zijn en betoogt dat zij het evangelie van de onbesnedenen niet mogen vermengen met dat voor de besnijdenis.

Tevoren verkondigd

In Galaten 3:8-9 schrijft Paulus vervolgens: “De Schrift nu, die vooruit zag dat God de natiën uit geloof rechtvaardigt, verkondigde tevoren evangelie aan Abraham: ‘in u zullen alle natiën gezegend worden’. Zodat zij die uit geloof zijn, gezegend worden tezamen met de gelovige Abraham.” De Schrift voorzag dit al. Nu betekent dat niet dat de Godsmannen die dit optekenden precies wisten voor wie zij dit optekenden en voor welke tijd dit bedoeld was. Ook de profeten probeerden uit te vinden hoe zij de ontvangen openbaringen qua tijd en omstandigheden in de juiste context moesten plaatsen, los van de actuele situatie (1 Petrus 1:11). Het toont echter wel aan dat aan Gods weefgetouw niet zomaar wat losse draden hangen, maar dat Hij “in overeenstemming met het voornemen van de eonen, dat Hij uitvoert in Christus Jezus” (Efeziërs 3:11) die draden op het juiste moment weer oppakt en ze aan elkaar knoopt om daarmee het werk te voltooien dat Hij beoogd had. Kortom, de belofte aan Abraham voorzag ook het evangelie van de apostel Paulus!

De Schrift beloofde dat God de natiën uit geloof rechtvaardigt – dus juist niet uit geloof plus werken zoals Jacobus dat opgetekend heeft voor de nakomelingen van Abraham met een aardse bestemming (Jacobus 2:24). Want in Genesis 12:3 staat dat in Abraham *alle geslachten van de aarde* gezegend zullen worden en in Genesis 18:18 dat in hem *alle natiën* gezegend zullen worden - in Abraham die God geloofde. Vandaar dat allen die uit geloof zijn tezamen met de gelovige Abraham gezegend zijn. Waarin bestaat die zegen? In redding in genade en in rechtvaardiging in Christus' bloed!

De vloek van de wet

Galaten 3:9 eindigde met de woorden “tezamen met de gelovige Abraham”. In 3:10 geeft Paulus het schrikbarende tegendeel daarvan: “Want al wie uit werken van de wet zijn, zijn onder een vloek. Er staat immers geschreven: ‘Vervloekt is ieder die niet blijft in alles wat geschreven staat in de boekrol van de wet¹⁰ om dat te doen’.” Paulus refereert hiermee aan Deuteronomium 27:26. “Vervloekt” betekent dat men van het heil uitgesloten is. “Want de wet bewerkt toorn” (Romeinen 4:15). Ook al zou iemand maar op één punt struikelen, is hij aan de gehele wet vervallen (Jacobus 2:10). Dat slaat natuurlijk op hen die onder de wet zijn. Daarom is het des te dwazer van de niet-Joodse Galaten zich onder de wet te willen stellen. Zelfs de apostel Petrus hield de voorstanders van de wet een spiegel voor: “Wat stelt gij God op de proef door een juk op de hals der discipelen te leggen, dat noch onze vaderen, noch wij hebben kunnen dragen?” (Handelingen 15:10, NBG-vertaling 1951).

De rechtvaardige zal uit geloof leven

Zoals reeds in Galaten 2:16 benadrukt Paulus ook in 3:11 opnieuw: “Dat echter in de wet niemand gerechtvaardigd wordt voor God is duidelijk, omdat de rechtvaardige uit geloof zal leven.” De wet getuigt slechts *tegen* de mens en toont zijn *onvermogen* om de door God gestelde doelen van een Hem welgevallig leven te bereiken. De wet opent niet één keer de mogelijkheid gerechtvaardigd te worden, omdat het vlees te zwak is (Romeinen 8:3).

Er is maar één mogelijkheid om te leven en dat is *uit geloof*, uit geloof in dat wat God deed: “Zijn eigen Zoon zendend in de gelijkenis van het vlees der zonde en aangaande de zonde, veroordeelt Hij de zonde in het vlees, opdat de rechtseis van de wet vervuld wordt in ons die niet in overeenstemming met het vlees wandelen maar in overeenstemming met de geest” (Romeinen 8:3-4).¹¹ Leven uit geloof – dát is de blijde boodschap!

¹⁰ In het Hebreeuws staat hier תורה (thora)

¹¹ Wij vervullen de wet niet naar de letter. Genade brengt ons tot een handelen dat ver buiten de geest van de wet om gaat. De rechtseisen die de wet stelt - namelijk heb God en uw naaste lief - worden alleen door hen vervuld die in de geest wandelen (A.E. Knoch - Concordant Commentary on the NT, 1968).

“De rechtvaardige zal door geloof leven!” (Galaten 3:11, Romeinen 1:17). Geloof was al in het oude Israël de enige levensvoorwaarde: geloof in de levende God, Die Zich geopenbaard heeft en Die niet de dood van de zondaar wil, maar juist dat hij leeft (Ezechiël 33:11). God nam destijds dieroffers aan, betoonde Zich barmhartig en had Zich ertoe verbonden al Zijn beloften te zullen nakomen. Wie God hierin geloofde, was voor Hem rechtvaardig. Maar in hem die daarvan terugweek, had God geen welbehagen meer (Hebreeën 10:38).

De profeet Habakuk bijvoorbeeld zag méér dan alleen wat op dat moment aanstaande was: de aanstormende vijandelijke troepen der Chaldeeërs (Habakuk 1:5-11). Hij zag over de actuele situatie heen dat degenen die in geloof aan Jahweh vasthielden, zouden overleven. De Chaldeeërs waren de tuchtroede in Gods hand, waarmee de overtreders van de wet conform haar eis gestraft werden (Habakuk 1:12). Tegelijkertijd wist hij dat die tuchtiging niet anders dan van voorbijgaande aard kon zijn, omdat er geen twijfel bestaat aan Gods trouw en Zijn altijd tot zegen strekkende handelen. (Habakuk 1:17-2:4). Maar dan moet ook de wet, die doodt, een voorbijgaand doel hebben. De toekomstige heerlijkheid van Israël geeft juist aan dat voor rechtvaardiging en het ontvangen van zegen de wet niet in beeld komt. Alléén geloof kan voor ons de weg openen – beter gezegd: dat kan alléén Christus om Wiens geloof het gaat!

Geloof of werken?

In Galaten 3:12 lezen wij: “De wet is echter niet uit geloof, maar ‘wie ze doet, zal in hen leven’.” Scherper kan de wet niet gekarakteriseerd worden. Zij is niet uit geloof, maar uit werken; zij verplicht tot daden. Paulus verwijst hier naar Leviticus 18:5: “Jullie zullen Mijn inzettingen en Mijn oordelen bewaren: dat de mens ze doet - leven is er voor hem! Ik ben Jahweh!” Dat is geen blijde boodschap voor hen die vanaf hun geboorte zondaars zijn (Romeinen 5:19). Paulus plaatst geloven en doen als onverenigbaar tegenover elkaar. Maar zijn ze ook met elkaar in tegenspraak? Niet als werken uit geloof voortvloeien, maar wél als werken gedaan worden om gerechtigheid te bewerken. Dat laatste zou voor de genade een belediging zijn.

Doen *uit* geloof is terecht, maar doen *om* eonisch leven te verwerven is volkomen onterecht. Zoals Paulus ook in Romeinen 7:10 getuigde, veroordeelt het gebod, dat hem leven zou moeten brengen, alleen maar tot de dood door de zonde die in hem is. De wet heeft het niet in zich levend te maken (Galaten 3:21). Integendeel, zoals wij al zagen is zij tot vloek.

Christus koopt ons uit

Wie verlost de Joden van de vloek van de wet? In Galaten 3:13 staat het enig juiste antwoord: “Christus koopt ons uit, uit de vloek van de wet, een vloek wordend voor ons, – omdat er geschreven staat: ‘Vervloekt is ieder die aan een hout hangt’.” Bij Jezus ging in vervulling wat in Deuteronomium 21:23 geschreven staat. Daar gaat het om een overtreder van de wet, een veroordeelde, wiens lijk aan een hout of een boom¹² gehangen wordt, en als zodanig een vloek van Elohim heet te zijn. Hangend aan het hout, aan een paal, was onze Heer Jezus Christus tot een vloek geworden, méér nog: drager van Gods vloek over de zonde. Als Hij de vloek draagt, zijn de mensen ervan bevrijd. De uitverkorenen beseffen dit nu al, de anderen zullen dat later doen. Volgens Hebreeën 9:15 was Jezus’ dood om te bevrijden van de overtredingen van Gods eerste verbond met Israël. Petrus prent het hun nog eens duidelijk in: “En indien jullie Vader aanroepen Die oordeelt zonder aanzien des persoons in overeenstemming met ieders werk, dat jullie je [dan] in vreze mogen gedragen in de tijd van jullie huisvesting¹³, wetend dat jullie niet met bederfelijke dingen, zilver of goud, verlost werden van jullie ijdele, door de vaders overgeleverde gedrag, maar met Christus’ kostbaar bloed, als van een smetteloos en vlekkeloos lam, inderdaad tevoren gekend, vóór de nederwerping der wereld, doch openbaar gemaakt in de laatste tijden omwille van jullie die door Hem geloven in God, Die Hem heeft opgewekt uit de doden en Hem heerlijkheid gegeven heeft, zodat jullie geloof en verwachting is in God” (1 Petrus 1:17-21).

Onder het begrip “uitkopen”¹⁴ mogen wij een alles omvattende, onherroepelijke en volkomen verlossing of vrijkoping verstaan, de bevrijding uit een gevangenschap door het betalen van losgeld. De

¹² Betekenissen van hetzelfde Hebreeuwse woord *yy*, “eetz”.

¹³ Namelijk in de verstrooiing – 1 Petrus 1:1.

¹⁴ *exagorazô* - dit woord heeft geen duidelijk Hebreeuws equivalent.

koop is het middel, de verlossing het resultaat. In het Hebreeuws heeft het woord voor verlossen¹⁵ betrekking op zowel het loskopen van menselijke rechten als ook op het loskopen van aanspraken die Jahweh doet gelden.¹⁶

De zegen van Abraham ook voor de natiën

Het was echter niet alleen het uitverkoren volk dat baat had bij het offer en naderingsgeschenk van Christus voor God. In Galaten 3:14 schrijft Paulus: "... een vloek wordend voor ons [...] opdat de zegen van Abraham tot de natiën zou komen, in Jezus Christus, opdat wij de belofte van de geest zouden ontvangen door het geloof." Wat is dit toch een hemels evangelie!

Om de lijn die met Abrahams zegen begonnen was door te laten lopen, moest de vloek van de wet opgeheven worden. Dat gebeurde door Jezus Christus. Toen Christus het onderwijs van Mozes uitschakelde en de oplossing gaf voor de problemen die de aan Israël gegeven wet met zich bracht – bestaande in allerlei door de wet gestelde eisen, in de zwakheid die aan het vlees kleefte en de vloek van de wet – is ook voor de natiën de weg naar God geopend. De Heer Jezus Christus Zelf is de weg; er bestaat geen andere weg en geen andere middelaar en redder.

Daardoor kon de zegen van Abraham nu naar de natiën doorstromen. De zegen van Abraham houdt in: *rechtvaardiging door geloof*. Dat Abrahams geloof hem tot gerechtigheid gerekend werd, hield tegelijk een belofte in, die met het evangelie van Paulus bij ons in vervulling is gegaan.

Dit alles is alleen in Jezus Christus mogelijk. Alleen in Hem werd die belofte vervuld. "Want de voltooiing van de wet is Christus tot gerechtigheid van elk die gelooft" (Romeinen 10:4). Dat zal Abraham wel geweten hebben, want onze Heer zei: "Abraham, jullie vader, verblijdde zich dat hij Mijn dag zou zien en hij zag [die] en verheugde zich" (Johannes 8:56). Wij weten dat niet alleen omwille van Abraham geschreven staat dat zijn geloof hem tot gerechtigheid gerekend werd, maar juist ook om onzentwille. Want ook aan ons zal het tot gerechtigheid worden gerekend, ons, die ons geloof vestigen op Hem, Die Jezus, onze Kurios, uit de doden opgewekt heeft, Die is overgeleverd om onze overtredingen en opgewekt om onze rechtvaardiging (Romeinen 4:23-25).

"...opdat wij de belofte van de geest zouden ontvangen door het geloof" – wat houdt die belofte in? Het is zoals het hier staat: wij hebben de belofte dat wij de geest zullen ontvangen. Bij ons, gelovigen, is dat al realiteit geworden. De komst van de geest werd bijvoorbeeld al in Numeri 11:29 beloofd, waar Mozes verzucht: "Och, dat het gehele volk van Jahweh profeten was, omdat Jahweh Zijn Geest op hen geeft!" Joël profeteerde in dit verband (2:28): "En het is daarna dat Ik Mijn geest zal uitgieten op alle vlees en jullie zonen en jullie dochters zullen profeteren; jullie ouden zullen dromen dromen; jullie uitgelezenen zullen visioenen zien."¹⁷ Met de vervulling van deze belofte werd door de verheerlijkte Christus een begin gemaakt op die gedenkwaardige pinksterdag, zoals vermeld in Handelingen 2, voor degenen uit Israël die bekeerd waren en later, op een buitengewone wijze, ook voor ons. Want wij, leden van de gemeente die het lichaam van Christus, zijn zelfs met de heilige geest verzegeld, alléén door horen én geloven (Efeziërs 1:13).

Daarmee zijn wij weer terug bij Galaten 3:2: "Dit alleen wil ik van jullie leren, ontvingen jullie de geest uit werken van de wet, of uit het horen van het geloof?" Het moest ook de Galaten nu duidelijk zijn geworden dat "de belofte uit het geloof van Jezus Christus gegeven wordt aan hen die geloven" (Galaten 3:22). "O, onbezonnen Galaten, wie betovert jullie, aan wie Jezus Christus tevoren voor ogen gesteld werd als gekruisigd? – vroeg Paulus in Galaten 3:1. De Galaten zullen beslist weer bij zinnen gekomen zijn en het evangelie, dat zij van Paulus ontvangen hadden, op de juiste wijze begrepen hebben om zo tot de volle kennis te komen van Christus, de Gekruisigde, Zelve!

¹⁵ פדה, "padáh"; Griekse equivalent *lutroô*.

¹⁶ Bijvoorbeeld in Exodus 13:15.

¹⁷ In de Biblia Hebraïca staat dit citaat onder 3:1. In de Septuaginta en in Handelingen 2:17 staat voor "uitgelezenen" een gespecificeerdere vertaling: "jongeling". In Handelingen 2:17 is de profetie (door God) aangepast: "Ik stort uit van Mijn geest" en de jongelingen worden eerder genoemd dan de ouden.

UIT DE BELOFTE OF UIT DE WET? (Galaten 3:15-29)

In aansluiting op de verdediging van het aan hem onthulde evangelie – tegen de Judaïsten die de Galaten onder de wet wilden brengen – gaat Paulus nu in op de verhouding tussen Gods verbond met Abraham en met Mozes, op de verhouding tussen de belofte en de wet.

Net zoals een mens

In Galaten 3:15 schrijft Paulus: “Broeders – naar de mens zeg ik dit – net zoals dat van een mens wijst niemand een bekrachtigd verbond af of wijzigt het.” Zoals iedereen weet, moet men zich aan een rechtsgeldig verdrag houden. Een testament dat na iemands dood in werking treedt, mag niet veranderd worden. Een beschikking die op rechtmatige wijze tot stand gekomen is, heeft rechtskracht. Wanneer dat bij mensen al zo is, hoeveel te meer gaat dat dan niet op voor Gods besluiten?

‘Uw zaad’ dat is Christus

Paulus schrijft in Galaten 3:16: “Aan Abraham nu werden de beloften uitgesproken en aan zijn zaad. Hij zegt niet: ‘En aan de zaden’, als over velen, maar als over één, en aan ‘jouw zaad’ dat is Christus.” In Genesis 22:16-18 lezen wij over de beloften die Jahweh op de berg Moria aan Abraham gaf, nadat hij zich bereid had betoond daar zijn zoon Izaäk te offeren: “Ik zweer bij Mijzelf, verklaart Jahweh plechtig, dat, omdat jij dit woord gedaan hebt en jouw zoon, jouw enige, niet teruggehouden hebt, dat Ik zal zegenen, ja, jou zegenen en Ik zal verveelvoudigen, ja, jouw zaad verveelvoudigen als de sterren van de hemelen en als het zand dat op de oever van de zee [is] en jouw zaad zal de poort van zijn vijanden bezitten en in jouw zaad zullen gezegend zijn alle volken van de aarde vanwege [het feit] dat jij naar Mijn stem gehoord hebt.”

Als Paulus wijst op wat er staat – “jouw zaad” en niet “het zaad” – is hij niet bezig met woordenziften, maar bewijst daarmee welke geestelijk wijsheid God hem geschonken heeft. Hij laat zien dat hij de profetieën begrijpt en de heilsgeschiedenis kent. Daarin heeft God de Christus tot doel en middelpunt gesteld. Christus is hét zaad van Abraham, de nazaat, die Ene in wie alles besloten ligt en vervuld wordt. Jezus Christus, de Heer, is Degene op Wie de belofte rust en Die deze in vervulling brengt. Hij is het Die alle gelovigen tot de belofte toegang verleent, niet alleen de gelovigen uit Israël, maar uit de gehele wereld. Want alle natiën zullen gezegend worden in die Ene nazaat van Abraham. Om met Romeinen 4:13 te spreken: “Want niet door de wet is de belofte aan Abraham of aan zijn zaad om de lotgenieter van de wereld te zijn, maar door gerechtigheid van geloof!”

De belofte aan Abraham is in het evangelie van de apostel Paulus aldus uitgewerkt dat de mens zowel in de genade gered als door geloof gerechtvaardigd wordt en de heilige geest ontvangt - ongeacht tot welke natie hij behoort. Hoe zou de wet, die slechts aan dat ene volk gegeven is, al de beloften die aan alle natiën gegeven zijn, kunnen opheffen? Lof en dank aan de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, dat wij Hem toebehoren op Wie de belofte betrekking had! Daarmee zijn wij lotgenieters zoals de belofte dat inhield.

De belofte is ouder dan de wet

In Galaten 3:17 staat: “Dit zeg ik echter: de wet, die na vierhonderd en dertig jaar gekomen is, maakt een verbond dat tevoren bekrachtigd is door God, niet ongeldig om de belofte buiten werking te stellen.” Wanneer werd het verbond met Abraham gesloten? *Niet* pas nadat hij op de proef gesteld was met zijn zoon Izaäk en daarop de zevende en laatste zegen ontving, maar al bij de *twee eerste* beloften, die hij als vijfenzeventigjarige bij zijn uittocht uit Haran en intocht in Kanaän ontving, zoals in Genesis 12:2-3 en 7 is opgetekend.¹⁸ In Genesis 12:7 is voor de eerste maal van “zaad” sprake.¹⁹ Paulus heeft het in Galaten 3:16 ook over “beloften”, in het meervoud. Aangezien het verbond van de wet met

¹⁸ De zeven beloften aan Abra(ha)m: 1° - Genesis 12:1-3; 2° - Genesis 12:7-8; 3° - Genesis 13:14-17; 4° - Genesis 15:5-6; 5° - Genesis 15:18-21; 6° - Genesis 17:2-8; 7° - Genesis 22:15-19.

¹⁹ NBG-vertaling van 1951 geeft “nageslacht” waar het Hebreeuwse woord voor “zaad” staat (זרע)

de besnijdenis verweven is en Paulus juist het vrij van de besnijdenis zijn bepleit, gaat het hier niet om een zegen die Abraham later als besnedene ontving. Het verbond met Abraham zou omstreeks 1890 voor de gewone jaartelling gesloten zijn en het verbond in de Sinaï, bij de uittocht van Israël uit Egypte, vierhonderddertig jaar later, in 1460 voor het begin van onze jaartelling.

De wet heeft in de heilsgeschiedenis weliswaar een zekere taak en betekenis, als een soort intermezzo, maar stelde het verbond met Abraham niet buiten werking. Dat wisten de gelovigen van Israël ook, zoals Miriam, de moeder van onze Heer, die God verheerlijkte met de woorden: "Hij heeft Zich Israël, Zijn kind, aangetrokken om aan barmhartigheid herinnerd te worden zoals Hij tot onze vaders gesproken heeft, aan Abraham en zijn zaad tot in de eon" (Lukas 1:54-55). De vader van Johannes de Doper bad: "... om [in] barmhartigheid met onze vaders te doen en herinnerd te worden aan Zijn heilig verbond, de eed die Hij gezworen heeft jegens Abraham, onze vader" (Lukas 1:72-73). Ook Psalm 105:9 is hier een voorbeeld van.

In genade

In Galaten 3:18 bevestigt Paulus hoe onverbreekelijk het verbond met Abraham is: "Want indien er uit de wet de lotgenieting is, is het niet langer uit de belofte. Aan Abraham heeft God echter door belofte genade geschonken." Onze "lotgenieting" is ons domein van zegeningen en taken dat ons als het ware door loting aangewezen is.²⁰ Maar als dat in genade is, dan dus niet uit werken (Romeinen 11:6)! In genade – *dat* is het karakter van de belofte aan Abraham. Er behoeven geen voorwaarden vervuld of prestaties verricht te worden. Alles berust op Gods welbehagen. Want ons is de genade geschonken in Christus te geloven (Filippenzen 1:29), de enige mogelijkheid tot rechtvaardiging. In Romeinen 4:16 lezen wij hierover: "Derhalve is het uit geloof opdat het overeenkomstig genade is, tot bevestiging van de belofte aan alle zaad, niet alleen aan hen die uit de wet zijn, maar ook aan hen die uit het geloof zijn van Abraham die ons aller vader is".

Wat dan is de wet?

Paulus beantwoordt in Galaten 3:19 de voor de hand liggende vraag wat de wet dan voorstelt: "Ten behoeve van de overtredingen werd zij toegevoegd, totdat ook maar het Zaad zou komen, aan Wie Hij beloofd heeft, voorgeschreven door boodschappers in de hand van een middelaar." Wat de wet *niet* kan, is al beantwoord, namelijk de mens rechtvaardigen. Maar welke positieve betekenis heeft de wet dan *wél*? Zij maakt overtredingen openbaar. Zonden waren er al voordat de wet bestond. Pas door de wet werd duidelijk dat het *zonden* zijn en wat het slechte en aan God vijandige karakter daarvan is. Want door wet is er erkenning van zonde (Romeinen 3:20). Door het gebod wordt de bovenmatige zondigheid van de zonde zichtbaar (Romeinen 7:13).

De wet werd toegevoegd, de heilsweg aangewezen, een en ander voor een bepaalde tijd *en* tot Israël beperkt. Zijzelf brengt geen redding, maar zet juist aan tot de roep om de Redder en de genade. Het is zoals Romeinen 5:20 zegt: "De wet echter kwam erbij, opdat de krenking toe zou nemen. Waar echter de zonde toeneemt, stroomt de genade over."

De wet werd toegevoegd ... tot Christus kwam op Wien de belofte betrekking had. Zo lezen wij in Johannes 1:17 dat de wet via Mozes gegeven werd, maar de genade en de waarheid door Jezus Christus geworden zijn. In Lucas 16:16 staat dat de wet en de profeten tot Johannes reiken, maar dat van toen af het koninkrijk van God als evangelie verkondigd werd.

De Israëlieten ontvingen de wet door Mozes als middelaar. Daarom staat er in Exodus 20:19: "Zij zeiden tot Mozes: 'Spreek jij met ons en wij zullen horen en niet zal Elohim met ons spreken opdat wij niet zullen sterven!'" Daarom ook zegt Mozes in Deuteronomium 5:5: "Ik stond in die era tussen Jahweh en jullie in om aan jullie het woord van Jahweh te berichten." (Zie ook Leviticus 26:46.) Het inzetten van een middelaar is illustratief voor de afstand tussen de twee partijen met God aan de ene kant en Israël aan de andere kant.

²⁰ In Israël werd het lot (גורל) geworpen om daarmee in bepaalde aangelegenheden Gods wil te kennen. Eerste vindplaats is Leviticus 16:8. Zie ook Spreuken 16:33 en 18:18. Hoe het werpen van het in zijn werk ging en waarmee (gladde stenen of alleen door de hogepriester met de Urim en Thummim) is niet bekend. Zeker is dat het door God bedoeld was om Zijn wil te openbaren openbaar en twijfel, conflicten of discussies uit te sluiten. Aan onze lotgenieting valt derhalve niet te tornen.

De wet werd aan het volk opgelegd door boodschappers, door de oudsten en opzieners, tot wie Mozes sprak en die Mozes' woorden weer aan het volk doorgaven (Exodus 19:7; 34:31; Deuteronomium 31:28 en Handelingen 7:53).

Hierop sluit Galaten 3:20 aan: "De Middelaar echter is niet slechts Middelaar van één. Maar God is Eén." God is Eén, niet qua aantal, maar meer in de zin van het *enige hoogste gezag*. Wie met velen zijn, hebben een middelaar nodig. Mozes was dan ook middelaar de ene God en de velen van het volk Israël. Wij zijn allen één in Christus Jezus (Galaten 3:28). Wij hebben geen middelaar nodig, zoals er tussen Jahweh Elohim en Mozes geen middelaar stond. Wij ontvingen de belofte zonder omwegen door te geloven in dat ene Zaad, Christus Jezus. Wat zouden wij dan nog met de wet te maken hebben? Wij hebben toch een directe relatie met onze Heer?

Is de wet dan tegen de beloften van God?

Opnieuw vraagt Paulus in Galaten 3:21 of de wet tegen de beloften van God is. "Laat dat niet gebeuren! Want indien er een wet gegeven was, die levend kon maken, zou ook werkelijk de gerechtigheid uit wet zijn." Neen, de wet maakt de beloften niet ongedaan, want zij is niet bij machte levend te maken. Wat voor de wet onmogelijk is, volbracht God door Zijn eigen Zoon te zenden (Romeinen 8:3). Onder levend maken verstaan wij in deze context niet de opstanding, maar het tot stand brengen van leven in geestelijk opzicht, waarbij onze sterfelijke lichamen door de in ons wonende geest thans in dienst van de Heer gesteld zijn (Romeinen 8:11). Wij rekenen ermee dat wij voor de zonden dood zijn, maar levend voor God in Christus Jezus, onze Heer (Romeinen 6:11). "Ik wijs de genade van God niet af. Want indien door wet gerechtigheid komt, is Christus dus om niet gestorven." (Galaten 2:21).

Aan hen die geloven

Het thema van de Schrift is niet de wet, maar wat Paulus in Galaten 3:22 schrijft: "Maar de Schrift sluit allen tezamen in onder zonde, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus wordt gegeven aan hen die geloven." Door Romeinen 11:32 weten wij dat God allen tezamen tot weerspanninghe ingesloten heeft opdat Hij allen barmhartigheid bewijst. Bij hen die geloven wordt de belofte vervuld uit geloof gerechtvaardigd te worden, net als Abraham, en daarbij de geest die levend maakt te ontvangen – dit alles slechts op basis van het geloof *van* Jezus Christus, op grond van Zijn absolute gehoorzaamheid en trouw daarin tot aan Zijn kruisdood toe. Ja, zij die uit geloof zijn, worden gezegend tezamen met de gelovige Abraham (Galaten 3:9).

De wet als bewaker en kindergeleider

De wet was met een bepaald doel voor de Joden een hoeder en een kindergeleider. Paulus geeft een verklaring waarom dit doel bereikt is in Galaten 3:23-24: "Voordat echter het geloof kwam, werden wij onder de wet verzekerd bewaard, tezamen ingesloten voor het geloof, dat op handen is om onthuld te worden." De wet heeft Israël, ook al keek het niet zo nauw, toch voor vele heidense gruweldaden behoed. En ook al preees de meerderheid van het volk God slechts met de lippen en niet met het hart, bleef het overblijfsel voor volledige goddeloosheid bewaard. De wet hield, net als een gevangenbewaarder, de Joden ingesloten in het kennen van wat zonde en hun eigen zwakheid was. Zo zouden zij tot het wijze inzicht moeten komen dat redding slechts langs een andere weg mogelijk is, namelijk door geloof (zie 2 Timotheüs 3:15). "Zo, dat de wet onze kindergeleider geworden is tot Christus, opdat wij uit het geloof gerechtvaardigd worden." - schrijft Paulus in Galaten 3:24. Het zware juk van de wet moest de Joden naar Christus leiden. Met Christus kwam het geloof als de weg om gered te zijn, maar voor Israël wel via bekering, waterdoop en werken (Handelingen 2:38 en Jacobus 2:24). Hierop gaat Paulus echter niet in, want het aan hem toevertrouwde evangelie is dat van Gods overvloedige genade (Efeziërs 3:2 en Colossenzen 1:25), van rechtvaardiging *door geloof alleen!* De wet had de trotse akker van zijn hart volledig omgeploegd en gereedgemaakt om het zaad van het evangelie te ontvangen.

Zonen van God door geloof alleen

In Galaten 3: 25-26 vervolgt Paulus met de woorden: “Maar met het komen van het geloof zijn wij niet langer onder een kindergeleider. Want jullie zijn allen zonen van God door het geloof in Christus Jezus.” Wanneer de Joden die zich naar Christus hebben laten leiden, niet meer onder de wet als kindergeleider staan, dan ook zeker niet de Galaten! De wet zal in de toekomst voor het wedergeboren en gelovig geworden Israëel in het Duizendjarig Rijk de richtlijn worden voor een Gode welgevallig leven en dienen, van Christus uitgaand, tot zegen van alle natiën.

Broeders en zusters in Christus Jezus, wat mogen wij toch een heerlijke boodschap horen en daaraan vasthouden: wij zijn allen zonen van God door het geloof in Christus Jezus! Alleen door het geloof dat uit Christus en in Hem is, zijn wij dicht bij Gods vaderhart gebracht en in Zijn huisgezin opgenomen als zonen en dochters – naast die Ene, Jezus Christus, de Zoon van God. Hierop slaat Galaten 4:4-6 waar Paulus zegt: “Toen echter het complement van de tijd kwam, vaardigde God Zijn Zoon af, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, opdat Hij hen, die onder de wet zijn uitkoopt, opdat wij het zoonschap krijgen. Omdat jullie nu zonen zijn, vaardigt God de geest van Zijn Zoon af in onze harten, die roept: ‘Abba! Vader!’” Wij mogen de almachtige God nu als Vader aanspreken, vol zekerheid en vertrouwen, geborgen in Zijn liefde.

De aanduiding “zonen van God” is overigens veel kostbaarder dan “kinderen van God”. Het begrip “kind” heeft vooral betrekking op afkomst, “zoon” veelmeer op volwassenheid. Een zoon weerspiegelt het karakter van de vader.

Wij allen zijn kinderen van God, zoals in Romeinen 8:16 staat, maar wij zijn tevens zonen van God, want het heerlijke evangelie van de apostel Paulus verhief ons tot het zoonschap, tot deze hoge positie in Christus Jezus. Wie ook Romeinen 8:14 leest, zou kunnen denken op een tegenstrijdigheid gestuit te zijn, omdat daar staat dat allen die door Gods geest geleid worden, zonen van God zijn. In Galaten 3:26 gaat het om ons onvervreemdbaar *zoonschap in de genade*, maar in Romeinen 8:26 om onze *wandel als zonen*. Want wandel laat zien wie door Gods geest geleid worden, als zonen van God. Aan ons gedrag en onze instelling moet te zien zijn dat wij bij God behoren.

Wij hebben Christus aangedaan

Wij zijn zonen van God, “want”, staat er in Galaten 3:27, “al wie in Christus gedoopt zijn, doen Christus aan”. Wij zijn in Christus Jezus, zijn leden van Zijn lichaam. In de geest met Hem verbonden, in de diepste gemeenschap met Gods Zoon, zijn wij nu zelf zonen en dochters van God geworden. Wij zijn mede opgenomen in Zijn volkomen verbondenheid met de Vader. In Christus hebben wij daarmee een alles te boven gaande mate aan genade ontvangen. Daarom zullen wij onze Vader alle eer bewijzen in gehoorzaamheid aan Zijn Woord en Hem toegewijd dienen met het verspreiden van het evangelie dat Paulus onthuld heeft.

Wij zijn (naar binnen) in Christus gedoopt. Wat volgt er op een doop? In ons geval, leden van de gemeente die het lichaam van Christus is, komt hieraan geen water te pas. Staat er in Romeinen 6:3 niet: “of zijn jullie onwetend dat zo velen als wij gedoopt werden in Christus Jezus in Zijn dood gedoopt werden?” Het gaat om een geestelijke aangelegenheid. Toen God ons in genade riep en ons geloof schonk (Filippenzen 1:29), werden wij gedoopt. Voor de doop met water is in onze heilstijd geen plaats meer. Noch de apostel Paulus, noch ook wij hebben de opdracht om te dopen (1 Corinthiërs 1:17).

Allen één in Christus Jezus

Wanneer iemand in Christus is, is hij niet meer in Adam, maar een nieuwe schepping (2 Corinthiërs 5:19). Wij maken geen deel meer uit van de oude mensheid, maar van de nieuwe. Wij zijn zelfs de eerstelingen van de nieuwe mensheid die bij de voltooiing (1 Corinthiërs 15:24) allen zal omvatten. Hoe het er bij de nieuwe mensheid toegaat, staat in Galaten 3:28: “Want al wie in Christus gedoopt zijn, doen Christus aan, in Wie noch Jood noch Griek is, noch slaaf noch vrije, noch mannelijk of vrouwelijk is, want jullie zijn allen één in Christus Jezus.” Dat betekent dat het onderscheid dat op aarde bestaat geen enkele rol meer in de gemeenschap der heiligen speelt, zodat daar geen scheiding of vijandschap meer kan ontstaan. “Want in Christus Jezus is noch besnijdenis iets, noch voorhuid, maar een nieuwe schepping” – Galaten 6:15. De wereld met haar denken is voor ons gekruisigd en wij voor

de wereld (Galaten 6:14). Dat brengt er ons toe ook heden, al in ons dagelijks leven ons eerdere gedrag af te leggen, de oude mensheid, opdat wij verjongd worden in de geest van onze denkwijze en de nieuwe mensheid aandoen, die in overeenstemming met God geschapen wordt in gerechtigheid en goedgunstigheid van de waarheid (Efeziërs 4:22-24 en Colossenzen 3:10).

Wij zijn allen één in Christus Jezus, want God heeft ons allen in één geest in één lichaam gedoopt; wij zijn allen met één geest gedrenkt (1 Corinthiërs 12:13). Wij allen tezamen hebben, ongeacht onze maatschappelijke positie en ons geslacht, op dezelfde wijze in Gods geliefde Zoon genade ontvangen en zijn gezegend met iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen (Efeziërs 1:3). In Christus Jezus vormen wij een *geestelijke eenheid*. Wij maken deel uit van die *ene* gemeente die Zijn lichaam is, hebben één en dezelfde geest ontvangen, één geloof, één verwachting en zijn door één doop verbonden. Wij hebben allen één en dezelfde Heer als Hoofd en één en dezelfde God als Vader. Daarom zullen wij ons beijveren deze eenheid van geest door de band van de vrede te bewaren (Efeziërs 4:3-6).

Wij zijn Abrahams zaad

In Galaten 3:29 sluit Paulus het gedeelte af over ons deelhebben aan de belofte die aan Abraham gegeven was: "Indien jullie echter van Christus zijn, zijn jullie dus van Abrahams zaad, overeenkomstig de belofte lotgenieters." Wij zijn Abrahams zaad omdat wij in Christus Jezus zijn, het *ene* Zaad, waarin allen gezegend zullen worden. Abraham is de vader van alle gelovigen (Romeinen 4:16). Daarmee zijn alle gelovigen kinderen van de belofte die aan Abraham gedaan is (Galaten 4:28), van de rechtvaardiging uit geloof.

Daardoor zijn wij ook overeenkomstig de belofte lotgenieters. Niet door werken der wet zijn wij lotgenieters van alle geestelijke zegen, maar door genade, uitsluitend in Christus Jezus, in Wie wij de beloofde gerechtigheid door geloof hebben, in Wie wij van de zonde gered zijn en voor Gods verontwaardiging en voor de dood bewaard zijn en in Wie alle schatten van wijsheid en kennis verborgen zijn en voor de gelovigen ontsloten worden.

Dank God voor het onbeschrijfelijk rijke geschenk van Zijn genade! "Zeker, Hij Die Zijn eigen Zoon niet ontzag, maar voor ons allen overgegeven heeft - hoe zal hij niet ook tezamen het Hem ons alles in genade schenken?" (Romeinen 8:32)

GEEN SLAVEN VAN DE GRONDREGELS VAN DE WERELD (Galaten 4:1-18)

De tegenstanders van de apostel Paulus willen de gelovigen in Galatië de wet van Mozes opdringen. Daarom heeft Paulus in Galaten 3 hun duidelijk gemaakt dat zij de rechtvaardiging van zonden alleen door geloof krijgen, op basis van de belofte die God aan Abraham gedaan had. Hij laat hen nu de tegenstelling zien tussen de wet en de belofte en daarmee het verschil tussen onmondigheid en zoon-schap.

De onmondige lotdeelgenieter

Paulus schreef in Galaten 3:29 - "Indien jullie echter van Christus zijn, zijn jullie dus van Abrahams zaad, overeenkomstig de belofte lotgenieters." In 4:1-2 vervolgt hij met – "Ik zeg echter: gedurende al de tijd dat de lotgenieter een onmondige is, is hij niet van meer belang dan een slaaf, terwijl hij heer is van alles, maar is hij onder toezichhouders en beheerders gesteld tot de door de Vader voorgenomen tijd." Een kind zal op zekere dag van rechtswege eigenaar worden van al het bezit van zijn ouders als dezen dan al gestorven zijn. Zolang het echter minderjarig is, dus voor de wet onmondig, heeft een kind niet de bevoegdheid om als eigenaar rechtshandelingen te verrichten. Daarom krijgt het een wet-telijke vertegenwoordiger, een toezichhouder en beheerder toegewezen. In de Oudheid zorgden die-naren voor het kind en werd het opgevoed door een kindergeleider, *paidagōgos*.²¹

In Galaten 4:3 zegt Paulus welk verschil dat maakt: "Zo waren ook wij, toen wij onmondigen waren, onder de grondregels van de wereld tot slaaf gemaakt." Met "wij" doelt hij op de Joden. Het Israël dat onder de wet staat, vergelijkt hij met een onmondige. Verbaast het u niet dat Paulus de wet van Mozes tot de grondregels van de wereld rekent? Die wet is toch door God gegeven en heilig, rechtvaardig en goed? Dat is wel waar, maar in vergelijking met onze bijzondere positie in Christus Jezus verzinkt zij in het niet. De wet behandelt de Joden immers bevoogdend door aan hen rituelen voor te schrijven en hen te onderwerpen aan allerlei voorschriften zoals over eten en drinken, sabbatten en feesten. En zolang men niet om deze regels heen kon, was er geen intieme relatie met God, de Vader, mogelijk.

Wat zijn "grondregels" eigenlijk?²² Precies wat het woord zegt: fundamentele regels die het uitgangspunt voor menselijk handelen vormen. De heidenvolken hebben zo hun grondregels, maar ook de Joden. Voor hen zijn zij vastgelegd in de wet van Mozes met alle daaraan verbonden ceremoniën. Ook dat zijn wereldse grondregels, omdat zij betrekking hebben op het eigen, typisch menselijke doen en laten. De wet berust echter niet op leven uit geloof en staat daarmee een vrije toegang tot de Vader en een vertrouwelijke relatie met Hem in de weg. Paulus noemt de grondregels van de wereld in vergelijking met het zoonschap "zwak" en "arm" (Galaten 4:9). Door in Christus Jezus te geloven – en door niets anders – zijn wij allen zonen van God en in Vaders armen gesloten (Galaten 3:26).

De grondregels van de wereld komen wij ook in het christendom tegen. Doordat men zich bindt aan dogma's (geloofsartikelen), liturgieën, een geloofsbelijdenis, aan diverse vormen en vormelijkheden wordt leven in geloof verdrongen door leven volgens de kerkelijke leer. Zo zijn plaatselijke geloofsge-meenschappen door de hen overkoepelende organisaties onmondig gemaakt. Door onderscheid te maken tussen theologen en leken verhindert men de gemeenschap in de geest. Ook is merkbaar hoe Gods Woord door oude overleveringen overstemd wordt. Veel volgelingen van een kerk kennen wel de religieuze voorschriften, maar niet de Schrift zelf, die bijvoorbeeld in Colossenzen 2:20-23 zegt: "Indien jullie dan tezamen met Christus afstierven aan de grondregels van de wereld, waarom laten jullie je, als levenden in de wereld, onder inzettingen plaatsen: dat je niet aanraakt, noch proeft, noch be-roert, wat alles tot bederf is door gebruik in overeenstemming met de voorschriften en leringen van mensen? Die zijn - weliswaar een roep hebbend van wijsheid in een zelfgewild ritueel en in nederig-heid en het niet sparen van het lichaam - van geen enkele waarde dan tot bevrediging van het vlees." Wij echter, broeders en zusters, zijn van Christus! Hij is het die ons leven is en niet de een of andere uiterlijkheid.

²¹ Een *paidagōgos* was een slaaf die de zonen van zijn meester naar school begeleidde, dus een "kindergelei-der". Zie voor de functie van kindergeleider ook Galaten 3:24.

²² Grieks: *ta stoicheia tou kosmou*; NBG-vertaling 1951: wereldgeesten; Statenvertaling: de eerste beginselen der wereld; Herziene Statenvertaling: grondregels van de wereld.

Wij ontvingen het zoonschap

Voor gelovigen behoren de grondregels van de wereld tot het verleden. In Galaten 4:4-5 lezen wij: "Toen echter het complement van de tijd kwam, vaardigde God Zijn Zoon af, geboren uit een vrouw, geboren onder de wet, opdat Hij hen, die onder de wet zijn uitkoopt, opdat wij het zoonschap krijgen." God doet alles exact "in overeenstemming met het voornemen van de eonen, dat Hij uitvoert in Christus Jezus, onze Heer" (Efeziërs 3:11). Door Zijn Zoon kocht Hij allen die onder de wet waren vrij uit hun onmondigheid en slavernij, opdat wij allen, Joden en niet-Joden, het zoonschap zouden ontvangen. Wij zijn tegen een hoge prijs gekocht. Dat is voor ons reden om God te allen tijde en op alle mogelijke manieren van harte te verheerlijken (1 Corinthiërs 6:20).

Wij ontvingen het zoonschap. Dat is een overweldigende, geestelijke zegen! Wij werden in de positie van een mondige zoon geplaatst, met alle rechten en waardigheden die een volwassen zoon toekomen. Wij hebben door Jezus Christus, die Ene Zoon, te allen tijde vrije toegang tot de Vader (Efeziërs 2:18). Wij zijn vertrouwelingen van de Vader geworden. Er staat niets meer tussen Hem en ons.

Wij hebben het zoonschap. Dat is een voldongen en geestelijk feit, waarover wij ons in de geest verheugen. Wij merken daarvan echter nog niets als wij ons lichaam in aanmerking nemen. Daarom zochten wij ook bij onszelf, wachtend op het zoonschap, op de vrijkoping van ons lichaam, los van alles wat aan de aarde bindt (Romeinen 8:23).

De geest van Zijn Zoon

Verder schrijft Paulus in Galaten 4:6 -"Omdat jullie nu zonen zijn, vaardigt God de geest van Zijn Zoon af in onze harten, die roept: 'Abba! Vader!'" Wij werden zonen van God, zonen en dochters, de mondige leden van Gods gezin toen Hij aan ons de genade schonk, voor Christus, in Hem te geloven (Filippenzen 1:29). De mondigheid die wij door genade ontvangen hebben, voert tot een zekere rijpheid in ons gedrag, of laat ons, zolang die rijpheid ontbreekt, er alsnog naartoe groeien. Toen bij ons het geloof doorbrak, ontvingen wij de geest van Gods Zoon. Dat is de heilige geest, de geest van de Vader, die ook in Zijn Zoon woont. Zo hebben wij niet alleen het recht, maar zijn wij ook in staat gesteld om God in ons gebed vertrouwelijk met "Vader" aan te spreken. Wij zijn bij onze bestemming aangekomen: aan Vaders hart! Laten wij Hem en de Middelaar, Christus Jezus, Zijn Zoon, daarom verheerlijken!

De parallelle tekst van Romeinen 8:15 laat ons zien hoe het ooit was en hoe het nu is: "Want niet ontvingen jullie een geest van slavernij, wederom tot vrees, maar jullie ontvingen een geest van zoonschap, waarin wij luid "Abba, Vader!" roepen." In een Joods gezin werd de vader destijds met "Abba", een woord uit het Aramees, aangesproken. De geest, de heilige, beantwoordt dus qua karakter aan de geest van het zoonschap. Die geest dringt ons ertoe aan onze God en Vader alle eer te geven.

Lotgenieters van God

In Galaten 4:7 vervolgt Paulus met: "...zodat je niet langer slaaf bent, maar zoon; indien echter zoon, dan ook lotgenieter van God, door Christus." De tijd van slavernij onder het regiem van de grondregels van de wereld is voorbij. Wij zoeken nu wat boven is. In de geest hebben wij nu al een heerlijk lotdeel waarover onze zegeningen en taken zich uitstrekken. Tegelijkertijd zijn wij gezegend met iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen (Efeziërs 1:3). In de komende eonen zal God ons naar dat hemelse lotdeel overplaatsen en aan de hemelingen tentoonspreiden de alles overstijgende rijkdom van Zijn genade voor ons in Christus Jezus (Efeziërs 2:6-7).

Hoe kunnen jullie je weer omkeren?

Paulus laat de Galaten in 4:8 nog één keer terugkijken: "Maar destijds, toen jullie inderdaad geen besef hadden van God, slaafden jullie voor goden die dat van nature niet zijn." Destijds werden zij, zoals te doen gebruikelijk, naar de stemloze afgoden weggeleid (1 Corinthiërs 12:2). Een afgod, niet meer dan een maaksel van hout of steen, is weliswaar niets, maar vormt een schakel met demonen die daarachter schuilgaan en afgodendienaars misleiden (1 Corinthiërs 10:19-20).

In Galaten 4:9-10 plaatst de apostel en leraar der natiën de volgende scherpe opmerking: "Maar nu jullie God kennen, meer nog door God gekend zijn, hoe kunnen jullie je weer omkeren tot de zwakke en arme grondregels waarvoor jullie weer van voren af aan willen slaven? Jullie houden nauwgezet dagen en maanden en era's en jaren. Ik vrees voor jullie, dat ik mij wellicht tevergeefs voor jullie heb ingespannen."

De tijden der onwetendheid der natiën zijn echter voorbij (Handelingen 17:30). De Galaten behoorden tot de bevoorrechten die God mochten leren kennen. Meer nog: zij kennen Hem nu in Zijn liefde, doordat Hij Zijn Zoon voor allen overgegeven heeft, als teken van Zijn almacht om Zijn beloften na te komen. Zij kennen Hem doordat Hij Zijn Zoon uit de doden opgewekt heeft. Zij kennen ook Zijn gerechtigheid door het geloof van Jezus Christus, zich over allen uitstrekkend, inzonderheid over hen die geloven (Romeinen 3:22; 1 Timotheüs 4:10). Daarbij weten wij ook dat God hen kent, hen op het oog heeft en hen roept met een heilige roeping, niet in overeenstemming met hun werken, maar in overeenstemming met Zijn eigen voornemen en de genade, die hun gegeven is in Christus Jezus vóór eonische tijden (1 Timotheüs 1:9 en Romeinen 8:29).

Maar nu hadden judaïserende dwaalleraren het klaargespeeld dat de Galaten zich – en nog erg snel ook – afgewend hadden van het evangelie dat hen geroepen had in de genade van Christus (Galaten 1:6). Hoe konden zij nu toch naar die zwakke en armzalige grondregels terugkeren? De wet was zwak, want zij was niet bij machte geest of leven te geven en kon niets voleindigen (Hebreeëen 7:18-19). Zij stak als iets armoedigs af bij de rijkdom van de genade in Christus.

De Galaten wilden zich naar de wet schikken en daarmee naar de grondregels van de wereld waarvan al in 4:3 gesproken werd. Het is onmiskenbaar dat Paulus de wet hier op één lijn stelt met de ceremoniën van de heidenen. Dat mag ons verrassen, tenzij wij bedenken dat de wet niet uit geloof is (Galaten 3:12), maar vol bepalingen voor het vlees staat (Hebreeëen 9:10). Ook hun vroegere godsdienst had aan de Galaten verplichtingen voor het vlees opgelegd. Hun terugvallen toont daarmee enerzijds hoe leeg hun geloof was en anderzijds hoe zij zich in hun wandel voegden naar het schema van de wereld dat het doen en laten van de mens hoogacht.

Zij houden nauwgezet dagen en maanden

De Galaten hielden nauwgezet dagen en maanden en era's en jaren. Dat is afgodendienst. Zij handelden als ongelovigen die hun religie volgen met hun priesters, feesten en feestdagen. Wisten zij dan niet dat Christus voor hen gestorven en bovendien opgewekt is? Voor hun positie tegenover God is uitsluitend de genade bepalend die in Christus Jezus is (zie 1 Corinthiërs 8:8). Wij leven uit geloof en niet uit werken.

Wie meent zich aan bepaalde feestdagen en feestelijke ceremoniën te moeten houden, bedrijft afgodendienst. Vroeger waren het de voorschriften van de wet die niet met het evangelie van Paulus strookten, tegenwoordig houdt het christendom zijn eigen dagen en feesten. Reeds ten tijde van de wet had God geen welgevallen aan offers, feesten en feestdagen, maar ging het Hem om de juiste innerlijke gesteldheid (Jesaja 10:11-14; Psalm 40:6-8; Hebreeëen 10:1-8). De offeranden Gods zijn een verbroken geest; een verbroken en verbrijzeld hart (Psalm 51:19). Gods welgevallen is uiteindelijk komen te berusten op de geloofsgehoorzaamheid en het offer van Zijn Zoon. In Hem hebben wij genade ontvangen en zijn wij gezegend, gered, gerechtvaardigd en compleet gemaakt (Colossenzen 2:10). In Hem zijn wij dicht bij de Vader gebracht.

Voor Paulus was iedere dag heilig, dat wil zeggen aan de Heer in volle overgave en dienstbaarheid toegewijd. Er geldt niets anders meer dan alléén het geloof dat door de liefde werkzaam is.

Vanzelfsprekend houden wij ons aan de feestdagen die door de overheid verordonneerd zijn (Romeinen 13:1), ook al zeggen zij ons niets. Wij zullen ook de broeder die de ene dag boven de andere stelt niet honen of veroordelen (Romeinen 14:5).

Paulus vreest voor de Galaten, dat hij zich wellicht tevergeefs voor hen had ingespannen (4:11). Wanneer de apostel dit zo ernstig opvat, dan mogen wij dat zeker evenzo doen. Want helaas worden de woorden van God, zoals hier besproken, ook heden ten dage nog zo behandeld alsof zij er niet stonden.

Wordt vrij!

Paulus onderbreekt in Galaten 4:12-16 zijn onderwijs om een ernstige vermaning te plaatsen. Met bewogenheid herinnert hij de Galaten aan die eerste tijd, waarin zijzelf overgelukkig waren en op hartelijke wijze met elkaar omgingen. Dit was niet te danken aan het houden van de wet, maar aan het evangelie van de genade van Christus!

In Galaten 4:12 schrijft Paulus: "Wordt zoals ik, omdat ook ik ben zoals jullie, broeders, ik smeeke het jullie, in niets deden jullie mij onrecht aan." Paulus dringt er bij hen op aan vrij van de grondregels van de wereld te worden, net als hijzelf en net als de Galaten door zijn verkondiging op zijn eerste rondreis. Toen de oude mensheid van Paulus samen met Christus gekruisigd werd en stierf (Romeinen 6:5-6), was hij ook ten opzichte van de wet gestorven. Vanaf dat moment was hij vrij van de wet en eigendom van een Ander geworden, namelijk van Hem Die uit de doden opgewekt is. Daarom is hij niet meer de slaaf van het oude handschrift, maar leeft in nieuweid van geest (Romeinen 7:4-6).²³ De Galaten hadden zich van de afgoden afgekeerd om eveneens slaven van de levende God te worden. In Handelingen 13:48 staat dat zij erover verblijd hadden en het woord van de Heer verheerlijkten. De oorzaak daarvan was uitsluitend de boodschap van rechtvaardiging door het geloof alleen (Handelingen 13:39).

Paulus merkt op: "in niets deden jullie mij onrecht aan." Neen, het tegendeel was het geval: zij hadden hem juist als een boodschapper van God ontvangen, als Christus Jezus (Galaten 4:14). Daarmee hadden zij zich onderscheiden van de Corinthiërs die hem allerlei verwijten maakten en zelfs zijn apostelschap in twijfel trokken, maar dit terzijde.

Vanwege een zwakheid van het vlees

In Galaten 4:13-14 lezen wij: "Jullie weten echter, dat ik vanwege een zwakheid van het vlees jullie eerder evangelie verkondigde. En jullie aanvechting in mijn vlees kleineerden jullie niet, noch spuwden die uit, maar als een boodschapper van God ontvingen jullie mij, als Christus Jezus." Paulus deed zijn dienend werk in Galatië "in zwakheid van het vlees". Dat kunnen wij ook in Handelingen lezen. Want in Antiochië werden Barnabas en Paulus door toedoen van de Joden vervolgd en verdreven (13:50). Zij moesten Ikonium ontvluchten toen zij hoorden dat men hen wilde mishandelen en stenigen (14:5). In Lystra kwamen Joden van Antiochië en Ikonium en kregen de menigte zover dat zij Paulus stenigden, hem de stad uit sleepten, menende, dat hij dood was (14:19). Het is niet onwaarschijnlijk dat hij hieraan (blijvend) letsel heeft overgehouden, misschien ook aan zijn ogen. Hoe het ook zij, lichamelijk bood hij overal de indruk zwak te zijn (2 Corinthiërs 10:10).

Juist dat beantwoordt aan het beheer van de genade Gods dat aan Paulus gegeven was (Efeziërs 3:2 en Colossenzen 1:25). In dit beheer moet alleen de kracht van Gods Woord indruk maken en niet een imponerend uiterlijk of menselijke wijsheid en overtuigingskracht, ook niet welbespraaktheid of een bepaalde aanpak. Alleen in het evangelie ligt Gods reddende kracht en in niets anders! Paulus wist niets dan Jezus Christus en Die gekruisigd (1 Corinthiërs 2:2).

Misschien is de splinter (NBG'51: doorn) in het vlees van Paulus wel een gevolg van de steniging in Lystra. Wij weten dat hij de Heer driemaal gesmeekt had hem daarvan te bevrijden. Christus gaf hem echter de verzekering: "Voldoende voor jou is Mijn genade, want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht." Daarom ook zegt de apostel daarna: "Zeer gaarne zal ik mij dan veeleer in mijn zwakheden beroemen, opdat de kracht van Christus bij mij zal wonen."²⁴ Daarom heb ik genoeg in zwakheden, mishandelingen, noden, vervolgingen, benauwdheden voor Christus, want wanneer ik zwak ben dan ben ik krachtig" (2 Corinthiërs 12:7-10).

Terug naar de Galaten: zij hadden Paulus niet minachtend afgewezen en ook geen afkeer van zijn uiterlijk getoond. Hun liefde jegens hem kon slechts de vrucht zijn van het heerlijke evangelie dat hij verkondigde. Zij hadden hem ontvangen als een boodschapper van God, als een medewerker van God (1 Corinthiërs 3:9) en als een beheerder van Gods geheimenissen (1 Corinthiërs 4:1). Als Christus Zelf hadden zij hem verwelkomd, want hij verkondigde niet zichzelf, maar Jezus Christus als de Kurios! Christus had als het ware Paulus' gestalte aangenomen, zodat hij letterlijk een brief van Christus

²³ In Romeinen 7:6 staat letterlijk "in nieuweid van geest en niet ouderdom van geschrift".

²⁴ Letterlijk staat er in het Grieks dat *op hem* de kracht van Christus *zijn tent zal opslaan*. Daarmee geeft Paulus aan dat de kracht van Christus permanent bij hem verblijft en zijn dekking is.

aan de mensheid was. Het was Zijn Zoon Die God in Paulus had onthuld om Hem door deze mens als evangelie onder de natiën te laten verkondigen (Galaten 1:16). Wie Paulus hoorde, hoorde Christus.

Geluk is ...

Dan vraagt Paulus: "Waar dan is jullie geluk? Want ik getuig van jullie, dat jullie, indien mogelijk, je ogen uitgetrokken en mij gegeven hadden. Is het zo, dat ik jullie vijand geworden ben, door waar tegen jullie te zijn?" (Galaten 4:15-16). Ja, waar is het geluk gebleven dat zij eerst kenden? Het houden van de wet heeft niemand geluk geschonken. Gelukkig maakt alléén het kennen van de genade die in Christus is, alléén de wandel in geloof (2 Corinthiërs 5:7), alléén het evangelie dat aan Paulus onthuld is (Galaten 1:12) en alléén het evangelie van de heerlijkheid van de gelukzalige God (1 Timotheüs 1:11).

Vol blijdschap en dankbaarheid zouden zij, indien mogelijk, zelfs hun ogen uitgetrokken en aan Paulus gegeven hebben, waarschijnlijk omdat zijn gezichtsvermogen beschadigd was. Die intentie kon alleen een vrucht van de geest geweest zijn, de geest die zij ontvangen hadden bij het horen van het geloof van Jezus, maar zeker niet door het onderhouden van de wet (Galaten 3:2).

Dit is de waarheid. Wie die spreekt, maakt gemakkelijk vijanden. Nu zou men denken dat gelovigen dankbaar zijn voor de waarheid, voor het blootleggen van onjuiste gedachten of voor de aansporing tot een geheiligde wandel. Wát een vergissing! Juist dat zogenoemde "vrome vlees" dat zichzelf allerlei geboden opgelegd heeft en excuses erop na houdt voor allerlei in gebruik geraakte zonden, slaat met nietsontziende hardheid terug. Het is de bittere ervaring van allen die in leven en verkondiging het Woord van Christus serieus nemen.

Zij ijveren niet uitstekend

Paulus gaat op het voorgaande verder in met de woorden: "Zij ijveren niet uitstekend om jullie, maar zij willen jullie buitensluiten, opdat jullie om hen zouden ijveren. Uitstekend is het echter, dat jullie altijd in het uitstekende ijveren, en niet alleen als ik aanwezig ben bij jullie" (Galaten 4:17-18). De apostel strijdt de uitstekende strijd des geloofs: laten de heiligen toch in de genade blijven en niet het slachtoffer van ijveraars voor de wet worden! Die zijn op de Galaten uit, maar zoeken daarbij hun eigen belangen, niet die van Christus Jezus (Filippenzen 2:21). Zij verdraaien dingen om de gelovigen achter zich aan te trekken (Handelingen 20:30). Bovendien misleiden zij de harten der argelozen met mooipraterij en allerlei zegenwensen (Romeinen 16:18). Per saldo zijn zij handlangers van de wereldmachten van deze duisternis (Efeziërs 6:12) die de gelovigen weg willen houden van het evangelie dat aan Paulus onthuld is. Dat is waar het bij deze strijd gaat.

Aangezien het evangelie van de voorhuid (Galaten 2:7) niet naar de mens is (Galaten 1:11) maar alleen geestelijk begrepen kan worden, oogsten Paulus' tegenstanders veel succes. Men luistert liever naar de vijanden van het kruis, degenen die aan het vlees, aan mensenwerk plaats inruimen. En dát terwijl onze redding nergens anders dan aan het kruis alleen bewerkt is en alles een geschenk van God in genade is! Geen mens kan voor zijn redding daaraan ook maar iets toe of afdoen. En toch laat men zich verleiden door hen die de gelovigen met lasten opzadelen.

Wij moeten ook ons best doen, niet voor dwaalleraren maar voor dat wat uitstekend is. Heeft Christus Zichzelf niet voor ons gegeven om ons van alle wetteloosheid te verlossen en voor Zichzelf een volk te reinigen dat Hem omringt en naar uitstekende werken streeft (Titus 2:14)? Daarom worden wij in Galaten 6:9-10 aangespoord het uitstekende te doen, niet ontmoedigd te zijn, want in de juiste era zullen wij, die niet verzwakken, oogsten. Dus dan bewerken wij, als wij die era hebben, het goede voor allen, maar allereerst voor de gezinsleden van het geloof. Wij moeten te allen tijde overvloeien in *het werk van de Heer*, juist omdat wij weten dat onze moeite in de Heer niet leeg, tevergeefs is (1 Corinthiërs 15:58).

Laten wij bij al onze ijver echter niet vergeten dat wij bouwen op het fundament dat door een wijze bouwmeester, Paulus, gelegd is voor het tegenwoordige beheer van de overvloedige genade Gods: Jezus Christus en Die gekruisigd (1 Corinthiërs 3:10)! In Hem zijn wij compleet gemaakt; voor Gods aangezicht is er niets meer dat ons ontbreekt (Colossenzen 2:10). Ons alles is in Hem: alle geestelijke zegen, ons in genade geschonken (Romeinen 8:32).

Laten wij God loven en prijzen om de heerlijkheid van Zijn genade, waarmee Hij ons in de Geliefde, Zijn Zoon, op een alles te boven gaande wijze begenadigd heeft (Efeziërs 1:6)!

... TOTDAT CHRISTUS GEVORMD IS IN JULLIE! (Galaten 4:19-31)

Verleid door op het vlees gerichte jудаïserende en bedrieglijke verkondigers wilden sommigen onder de Galaten zich aan de wet van Mozes onderwerpen en zich laten besnijden. Zij schenen zich er niet van bewust te zijn daarmee het door Paulus onthulde evangelie te vervalsen, de redding door geloof alleen te verloochenen en ook de wandel door geloof te verzaken.

Mijn kleine kinderen, om wie ik weer weeën heb

De apostel Paulus is ontsteld dat zij zich wilden afkeren van het evangelie dat hen geroepen heeft in de genade van Christus. Hij vecht voor hen. Zo schrijft hij in Galaten 4:19: "Mijn kleine kinderen, om wie ik weer weeën heb, totdat Christus gevormd is in jullie!" Paulus is voor de gelovigen net als een bezorgde moeder. Hij weeklaagt om hen zoals iemand dat om zijn kind zou doen. Onmondig als kleine kinderen zijn zij! Iemand is onmondig als hij onder de grondregels der wereld, waartoe ook de wet gerekend wordt, tot slaaf gemaakt is (Galaten 4:3 en 9). Iemand is onmondig als hij, begonnen in de geest, iets in het vlees wil presteren, terwijl alles reeds aan hem toegefallen is (Galaten 3:3). Nu moet Paulus wederom de grootste moeite doen om hen ertoe te brengen opnieuw uit de geest te leven, uit de belofte die aan Abraham gegeven is, namelijk dat de rechtvaardige uit geloof zal leven (Romeinen 1:17). O, mocht Christus in hen toch gestalte krijgen en door het geloof geheel in hun harten wonen (Efeziërs 3:17)! Mochten zij toch de erkenning komen dat zij alleen in Christus en door Zijn kruis zegen en genade ontvangen hebben! Moge onze God en Vader ook ons dat schenken!

Paulus in verlegenheid

Paulus schrijft in Galaten 4:20: "Ik wilde echter nu aanwezig zijn bij jullie en mijn toon veranderen, want ik ben ontsteld over jullie." Paulus zou bij de Galaten aanwezig willen zijn, omdat hij het zo ernstig vindt dat zij van het evangelie afwijken. Bovendien zouden zij aan zijn stem kunnen horen hoe geschokt hij is. De toon waarin hij zijn brief schrijft, heeft hij meermaals veranderd. Eerst heeft hij zijn verbazing uitgedrukt (1:6), daarna de onbezonnenen berispt (3:1), uiting gegeven aan zijn vrees (4:11) en hen gesmeekt te worden als hij (4:12). In deze passage geeft hij echter aan in verlegenheid te zijn en niet te weten wat hij verder nog zou moeten zeggen: hij staat er sprakeloos van!

Horen jullie dan niet?

Dan herstelt Paulus zich en doet een volgende poging. In 4:21 vraagt hij aan de Galaten: "Zegt mij, jullie die onder de wet willen zijn, horen jullie de wet niet?" Hebben jullie dan geen notie van wat de wet inhoudt? Want als zij goed geluisterd hadden naar wat de wet van Mozes zegt, zouden zij zich bevestigd niet aan haar hebben willen onderwerpen. Denk maar aan: "Vervloekt is ieder die niet blijft in alles .wat geschreven staat in de boekrol van de wet om dat te doen" (Galaten 3:10 en Deuteronomium 27:26). De wet is immers de *kindergeleider* geworden tot Christus, de Redder (Galaten 3:24).

Op welke van Abrahams zonen lijken jullie?

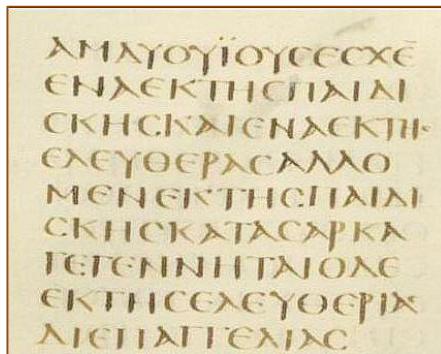
Christus Jezus is echter al de Redder en Heer van de gelovigen te Galatië. Alleen al door in Hem te geloven, zijn zij zonen van God geworden (Galaten 3:26), door geloof werden zij gerechtvaardigd (Galaten 3:6) en hebben zij de belofte van de heilige geest ontvangen (Galaten 3:14) – dus volkomen vrij van de wet. Deze waarheid illustreert de apostel nu door de twee zonen van Abraham tot voorbeeld te nemen: "Want er staat geschreven, dat Abraham twee zonen had, één van de dienstmaagd en één van de vrije." (Galaten 4:22). Op welke van beiden gelijken jullie?

Zoals wij weten, had Abrams vrouw Sarai hem tot aan het einde van tien jaren in het land Kanaän nog geen kind geschonken, hoewel aan Abram een talrijk nageslacht was beloofd. Daarom had Sarai hem haar Egyptische dienstmaagd, Hagar, tot vrouw gegeven, die hem inderdaad een zoon, Ismaël, bezorgde (Genesis 16:1-4, 15). Abram was toen 86 jaar oud. Op 99-jarige leeftijd ontving hij, nu Abraham geheten (Genesis 17:5), opnieuw de belofte dat zijn vrouw Sara hem een zoon zou schenken. Hij was 100 jaar oud toen zijn zoon Isaak geboren werd (Genesis 16; 17:16, 19; 21:3).

Het verschil

In Galaten 4:23 wijst Paulus op het markante verschil tussen beide zonen: “Maar die van de dienstmaagd is inderdaad naar het vlees voortgebracht, die van de vrije echter door de belofte”. Zonder hierover een oordeel te willen vellen – dat zou ons ook niet passen – zouden ongeduld, gebrek aan volkomen zekerheid over wat verwacht mocht worden en een zwak geloof bij Abram en Sarai een rol gespeeld kunnen hebben. Paulus neemt echter geen blad voor de mond door te stellen dat de zoon van de dienstmaagd naar het vlees is voortgebracht, dus niet uit geloof. Die van Sara, de vrije, is daarentegen door de belofte voortgebracht. Dat was Gods werk en Abraham en Sara konden daaraan niets toevoegen.

Interessant is dat in de Codex Sinaiticus in plaats van “van de vrije” “van de vrijheid” (ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ, *eleutheras*) staat (zie foto, vierde regel). Sara, de vrije, wordt daarmee met de vrijheid gelijkgesteld. Deze tekstvariant is volstrekt begrijpelijk, omdat Paulus Sara immers als voorbeeld van de vrijheid van gelovigen naar voren wil brengen.

(Codex Sinaiticus, fragment Galaten 4:23; zie voorlaatste regel)

Het beeld

Met het oog op juist dat laatste, Sara als voorbeeld van de vrijheid van gelovigen, zegt Paulus in Galaten 4:24-25: “... wat dan ook spreken in beelden is. Want dit zijn twee verbonden: één inderdaad van de berg Sinaï, tot slavernij voortbrengend, dit dan ook is Hagar. Nu is Hagar de berg Sinaï in Arabië; die echter op één lijn staat met het huidige Jeruzalem, want zij slaaft met haar kinderen.” Ook al zou Paulus dit niet opgeschreven hebben, dan is toch duidelijk dat Sara het tweede verbond voorstelt dat tot vrijheid voert. Abrahams vrouw Sara en haar dienstmaagd zijn beelden van twee verbonden:

- Hagar van de wet van de Sinaï, van de slavin die alleen slaven kon voortbrengen,
- Sara als beeld van de vrijheid, de vrije van wie slechts vrijen afkomstig kunnen zijn.

De eerste verwekking was een daad van ongelof en kon niet anders dan tot gebondenheid leiden. Daarom kunnen Hagar en haar nakomelingen in geen geval een beeld van gelovigen zijn. Daartegenover staat Sara die, ongeacht haar gebrek aan geloof, de vrucht van Gods geest vertegenwoordigt, de vervulling van de belofte die niet naar het vlees is voortgebracht. Wat geloof betreft, moeten wij niet op Sara gelijken. Maar wel hebben wij haar vrijheid en zijn daarom kinderen van de vrije en van de vrijheid.

Zoals Adam het hoofd van de gehele mensheid was, zo werd Abraham de vader van alle gelovigen en Sara de moeder van alle vrijen.

Het huidige Jeruzalem

In Galaten 4:25 zegt Paulus: “Nu is Hagar de berg Sinaï in Arabië; die echter op één lijn staat met het huidige Jeruzalem, want zij slaaft met haar kinderen.” In Arabië werd de berg Sinaï op typische wijze de berg Hagar genoemd.²⁵ Het verbond van de Sinaï leidde tot slavernij, want het berustte op in steen uitgebeitelde letters die veroordeelden en doodden. In hoeverre stelt Hagar het tegenwoordige Jeruzalem voor? Daarbij moeten wij denken aan het Jeruzalem dat ten tijde van Paulus’ leven bestond.

²⁵ Hagar is in het Arabisch afgeleid van het woord voor “emigreren”

Al zijn inwoners noemden zich zonen van Abraham, maar waren toch ijveraars voor de wet. Paulus koppelt nu de inwoners met de stad, noemt de stad hun moeder, stelt haar gelijk met Hagar en definieert de ijveraars voor de wet als haar slavende kinderen. Daarmee maakt Paulus aan de gelovige Galaten duidelijk dat de jудаїsten, die hen de wet op willen dringen, van hetzelfde niveau zijn als Ismaël, dus kinderen van een slaaf.

Het Jeruzalem boven

Wat een contrast met het voorgaande is Galaten 4:26: “Het Jeruzalem boven is echter vrij, dat dan ook de moeder van ons allen is.” Paulus had ook kunnen schrijven: zij is ons aller moeder. Sara is het Jeruzalem dat boven is, de moeder van allen die in genade gered zijn, de moeder van hen die uit geloof leven, de moeder van hen die leven uit de belofte die aan Abraham gedaan en in Christus vervuld is. Want is Christus niet de voltooiing van de wet, tot gerechtigheid voor ieder die gelooft (Romeinen 10:4)?

Paulus stelt het Jeruzalem van zijn dagen niet tegenover een Jeruzalem van een andere tijd, maar tegenover dat van een hogere orde. Het “Jeruzalem boven” is niet aan tijd gebonden, want het stelt het vrije gebied van het geloof voor, het symboliseert de vrijheid van alle gelovigen van alle tijden. Het “Jeruzalem boven” is evenmin aan ruimte gebonden, het is geen bouwwerk, maar de ruimte waarin wij mogen leven, de vrijheid die wij inademen. Het is onze rechtvaardiging door het geloof van Christus Jezus (Galaten 2:16). Wij mogen het ook niet beperken tot het hemelse koninkrijk van Christus waarin wij beide toekomstige eonen zullen doorbrengen (Efeziërs 2:7; 2 Timotheüs 4:18), want ook de gelovigen van Israël die op aarde in het koninkrijk van Jezus Christus zullen leven, zullen vrijen zijn omdat de Zoon hen vrijgemaakt heeft (Johannes 8:36). Zij zijn uit geloof gered en zullen uit geloof leven, ook al geven zij gestalte aan hun geloof binnen het raam van de wet. Waar en wanneer ook maar mensen zich gered weten door het geloof van Jezus Christus, dáár is het “Jeruzalem boven”, hetzij toen, hetzij nu, hetzij in het hemelse koninkrijk, hetzij in het aardse, duizendjarige koninkrijk, hetzij in het Jeruzalem op de nieuwe aarde – dat alles speelt daarbij geen rol. Het “Jeruzalem boven” wordt gekenmerkt door zijn *aard*. Het voor de wet ijverende Jeruzalem van Paulus’ dagen droeg het karakter van Hagar, hoewel zijn inwoners naar de letter kinderen van Sara waren. Wie echter in de geest wandelen, hebben het “Jeruzalem boven” tot moeder en zijn daarmee naar hun aard kinderen van Sara.

Wij moeten ons overigens de stad waarvan in Hebrreeën 11:16, 12:22 en 13:14 gesproken wordt, het hemelse Jeruzalem, niet als een stad met huizen en straten voorstellen, maar zien als het symbool van de reikwijdte van Gods zegen.

In 2 Corinthiërs 3:6 schrijft Paulus dat wij dienaren zijn van een nieuw verbond – wat als het verbond met Sara is te typeren – niet van de letter, maar van de geest, want de letter doodt, maar de geest maakt levend. “De Heer echter is de geest. Waar nu de geest van de Heer is, daar is vrijheid. Wij allen nu, die met een onbedekt aangezicht de heerlijkheid van de Heer weerspiegelen, worden getransformeerd in hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, net als van de geest van de Heer” (2 Corinthiërs 3:17-18).

Wees verheugd, onvruchtbare!

Paulus legt nu een verband tussen het beeld van Jeruzalem en het aanbreken van dag des Heren om te laten zien wat nieuwheid van leven betekent. In Galaten 4:27 haalt hij daartoe Jesaja 54:1 aan: “Want er staat geschreven: Wees verheugd, onvruchtbare, die niet baart, barst uit in gejuich en roep uit, die geen weeën heeft, omdat velen de kinderen van de eenzame zijn, meer dan van de vrouw die de man heeft!” Voor Israël, de onvruchtbare natie, zal deze profetie in vervulling gaan zoals dat ook gebeurde bij Sara, de onvruchtbare. In die tijd zal er geen slavernij en geen gebondenheid meer zijn. Dit is uitsluitend de vrucht van het lijden en sterven van Jezus Christus, zoals in Jesaja 53 voorgezegd is, en beslist niet van rechtvaardiging door werken.

De woorden in Jesaja 54:1-3 sluiten naadloos aan bij die van Jesaja 53:11-12 waar het over de Knecht (letterlijk: slaaf) des HEREN gaat: “Vanuit de moeite van Zijn ziel zal Hij licht²⁶ zien en Hij zal vol zijn door Zijn kennis. Mijn rechtvaardige slaaf zal velen rechtvaardigen en Hij zal hun slechtheden torsen. Daarom zal Ik aan Hem een deel geven onder velen en de sterken zal Hij buit ten deel geven,

²⁶ Tekstcorrectie op basis van de Septuaginta

omdat Hij Zijn ziel leeg maakte in de dood en tot overtreders werd gerekend. Hijzelf heeft de zonden van velen op Zich genomen en werd voor overtreders overgegeven.”

Jullie zijn echter zoals Isaak

In Galaten 4:28 onderstreept Paulus de gehele boodschap van zijn brief met de woorden: “Jullie echter, broeders, zijn, zoals Isaak, kinderen van de belofte.” En zo is het, want zij zijn in genade geroepen. Wie immers Abraham tot vader heeft - aan wie het geloof tot gerechtigheid gerekend werd – en Sara tot moeder – vrij van het idee door werken der wet zelf gerechtigheid te kunnen bewerken – is als Isaak, kind van de belofte, Christus toebehorend. Hij is van Abrahams zaad en overeenkomstig de belofte lotgenieter (Galaten 3:29). Ook wij zijn door God op verbazingwekkende wijze zoals Isaak geworden, tot lof van de heerlijkheid van Gods genade.

Naar het vlees

In Galaten 4:29 brengt Paulus de effecten van gerechtigheid volgens de wet, die vleeselijke wandel, ter sprake: “Maar evenals destijds hij die naar het vlees voortgebracht is, hem die naar de geest voortgebracht is, vervolgde, zo is het ook nu.” Zo is het altijd al gegaan: Ismaël zag smalend op Isaak neer op het feest dat Abraham had aangericht omdat hij gespeend werd (Genesis 21:8-9), Saul vervolgde David, de wereld haatte onze Heer Jezus Christus en haat ook ons (Johannes 15:18-19), het op het vlees gerichte Jodendom doodde de profeten en onze Heer en vervolgde Paulus vrijwel van stad tot stad en trachtte herhaaldelijk hem te doden. Nu probeerden de jудаïsten in Galatië het evangelie dat Paulus bracht teniet te doen. Over hen schrijft Paulus in Galaten 6:11-12: “Ziet met welke grote letters ik jullie met eigen hand schrijf! Wie er ook goed willen uitzien in het vlees, dezen noodzaken jullie besneden te worden, alleen opdat zij niet voor het kruis van Christus Jezus vervolgd zouden worden.”

En zo gaat het ook vandaag de dag: degenen die op het vlees gericht zijn en slechts een vorm van vroomheid vertonen, die nauwgezet rituelen, dagen en maanden en era's en jaren in acht nemen, onderdrukken degenen die het woord der waarheid liefhebben. Wij voeren echter elke gedachte gevatelijk weg om onder de gehoorzaamheid van de Christus te brengen (2 Corinthiërs 10:5) en willen onze heiligheid voltooien in de vreze Gods (2 Corinthiërs 7:1). Het is zoals Paulus in 2 Timotheüs 3:12 schrijft: “Maar ook allen die godvruchtig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolgd worden.”

Werp deze dienstmaagd en haar zoon uit

Maar zo zal het niet blijven, want in Galaten 4:30 lezen wij: “Maar wat zegt de Schrift? ‘Werp deze dienstmaagd en haar zoon uit, want in geen geval zal de zoon van de dienstmaagd het lotdeel genieten met de zoon van de vrije.’” Paulus haalt hier aan wat Abraham tegen Sara zei (Genesis 21:10). Dat waren profetische woorden die meer betekenden dan waartoe zij destijds geleid hebben. De aanwezigheid van Ismaël in Abrahams huis was van voorbijgaande aard en daarmee ook de aanwezigheid van het vlees. Het Israël naar het vlees zal het koninkrijk Gods niet verkrijgen, maar alleen een uitverkozen deel ervan “overeenkomstig uitverkiezing van genade” (Romeinen 11:5-7). “Want niet hij die zichtbaar Jood is, noch wat zichtbaar in het vlees besnijdenis is, maar wat in het verborgene Jood is en besnijdenis van het hart, in geest, niet in geschrift; wiens lofprijs niet uit de mens is, maar uit God!” (Romeinen 2:28-29).

De lofprijs en het lotdeel valt toe aan de vrije, door de geest voortgebracht, en niet aan de slaaf. De Heer Jezus Christus zei het al: “Want de slaaf blijft echter niet voor de eon in het huis, de zoon blijft er voor de eon” (Johannes 8:35). En wij zijn zonen, zonen van God alléén door het geloof in Christus Jezus (Galaten 3:26)! Wie echter zoon is, die kreeg bij de aanvang van het geloof van God ook de geest van Zijn Zoon in zijn hart. Daardoor mogen wij de almachtige God nu vrijmoedig met “Abba! Vader!” aanspreken. Wie “Abba! Vader!” zegt, is geen slaaf meer, maar zoon en als zodanig ook lotgenieter van God door Christus (Galaten 4:6-7).

Het lotdeel dat met de daaraan verbonden zegeningen en taakstelling aan ons in genade voor de komende eonen is toegekend, is het koninkrijk van Christus te midden van de hemelingen (Romeinen 8:17, Efeziërs 1:14 en 2 Timotheüs 1:14). In de beide, nog komende eonen zullen wij, leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is, te midden van de hemelingen geplaatst worden, opdat onze God en Vader tentoon zal spreiden de overstijgende rijkdom van Zijn genade in Zijn

mildheid voor ons in Christus Jezus. Want in genade zijn wij geredden, door geloof, en dit niet uit ons zelf; het is Gods naderingsgave, niet uit werken, opdat niemand zich beroemen zal (Efeziërs 2:6-9).

Kinderen van de vrije

Paulus sluit deze beschouwingen vol vreugde af met: "Daarom, broeders, zijn wij geen kinderen van de dienstmaagd, maar van de vrije." (Galaten 4:31). Dit alles betekent dat wij niet onder de wet, maar onder de genade zijn (Romeinen 6:14).

Paulus begon het Schriftgedeelte van Galaten 4 met de uit zijn hart gegrepen woorden: "Mijn kleine kinderen, om wie ik weer weeën heb, totdat Christus gevormd is in jullie!" Wij mogen er zeker van zijn dat de Galaten na zijn indringende uitleg over onze vrijheid in Christus qua kennis geen kleine kinderen meer heetten, maar zich bewust zijn geworden kinderen van de vrije te zijn en dat Christus daarmee in hen gestalte kreeg. Dat was het doel dat de apostel trachtte te bereiken.

Mogen wij allen door Gods geest in de innerlijke mens standvastig worden en ons niet door dwaalleers laten verleiden. Mogen wij ons ervan bewust zijn dat wij uitsluitend door geloof gerechtvaardigd en uitsluitend in genade gered zijn en daarvoor alleen roemen in Christus Jezus, onze Heer. Laat alleen Hij, Christus, in Zijn reddend werk ons hart tot in alle uithoeken in bezit nemen omwille van een wandel in gehoorzaamheid en toegewijd dienstbetoon.

Hem nu Die ons allen tot Zijn doel leidt, de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, zij alle lofprijs en verheerlijking voor de eonen der eonen! Amen!

UIT DE GENADE VALLEN (Galaten 5:1-12)

Paulus verdedigt het evangelie der onbesnedene dat hem geopenbaard en toevertrouwd is (Galaten 1:12 en 2:7). Op indringende wijze had hij de gelovigen in Galati duidelijk gemaakt dat zij allemaal en alléén door het geloof in Christus Jezus zonen van God zijn. Zij werden niet gerechtvaardigd door het doen van werken der wet - iets waartoe judaïsten hen wel trachtten aan te zetten. Hij had aan de Galaten uitgelegd dat de wet het verbond met Abraham juist niet buiten werking had gesteld. Zij hadden Gods geest ontvangen alleen op grond van de zegen die aan Abraham beloofd was - niet door de rituelen die de wet voorschreef. Tot slot had hij hen met behulp van het indrukwekkende beeld van Sara en Hagar laten zien dat zij niet kinderen van Abrahams slavin, Hagar, zijn, maar kinderen van Sara, de vrije vrouw van Abraham. Daarom zijn zij volkomen vrij van de wet van Mozes. De Galaten werden in de genade van Christus geroepen. Daarin moesten zij ook blijven staan en hun geloof niet laten opzadelen en verstikken met allerlei, tot slavernij leidende, religieuze grondregels van de wereld.

Voor de vrijheid

In Galaten 5:1-12 sluit Paulus zijn verdediging af met indringende woorden die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Hij schrijft in het eerste vers daarvan: "Voor de vrijheid maakt Christus ons vrij! Staat dan vast en laat jullie niet weer in het juk van slavernij vastzetten." Thans weten wij waartoe Christus ons bevrijd heeft: om als vrijen te leven, vrij van voorschriften, rituelen, sacramenten, werken, offers, vrij van het houden van sabbatten en feestdagen.

Het is Christus Jezus Zelf die ons heeft vrijgemaakt. Laten wij dan ook geheel in Hem leven, in die gezegende vrije ruimte van vreugde en liefde. Het evangelie Gods over Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heer, is pas écht een goede boodschap, een boodschap die ons vreugde brengt en tot beantwoording van Zijn liefde noodt.

Christus heeft alles aan het kruis volbracht. Daaraan stierf niet alleen Hij, maar ook wij, omdat onze oude mensheid daar me gekruisigd werd en het vlees eerloos afgedankt. Vlees heeft dan ook bij God niets in te brengen. Wij kunnen God slechts behagen als mensen die medeopgewekt zijn, in Christus leven en uitsluitend in de geest en door geloof handelen.

Laten wij in onze vrijheid vaststaan, in gemeenschap met onze Heer Jezus Christus, Zijn heerlijkheid weerspiegelend en in Zijn beeld getransformeerd van heerlijkheid tot heerlijkheid (2 Corinthiërs 3:18). Dan zullen wij ons geen juk meer laten opleggen van om het even welke wet. De wet was een juk van slavernij. Petrus zelf liet zich daarover uit tijdens het apostelconvent te Jeruzalem in het jaar 49 of 50: "Nu dan, wat stelt u God op de proef door een juk op de hals der discipelen te leggen, dat noch onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen?" (Handelingen 15:10; NBG-vertaling 1951).

Ik, Paulus

Verwijzend naar zijn aanstelling en gezag als apostel stelt Paulus in Galaten 5:2 onomwonden: "Zie, ik, Paulus, zeg jullie: indien jullie je ooit zouden laten besnijden, zal Christus jullie in niets baten." Ik, de apostel van Christus Jezus, die de uitgeroepen gemeente fanatiek vervolgd heeft, aan wie God echter met het oog op deze zonde in onvoorwaardelijke genade Zijn Zoon geopenbaard heeft, opdat hij *Hem en niets anders* als evangelie onder de natiën zou verkondigen. Ik, Paulus, die niet zichzelf verkondigt maar Christus Jezus, zeg jullie: het is óf de besnijdenis óf Christus! Een combinatie van beide is uitgesloten.

Als jullie voor de besnijdenis kiezen, heeft Christus voor jullie geen enkel nut. Als jullie voor de traditionele kerkelijke verplichtingen kiezen om bij God in een goed blaadje te staan, dan zeggen jullie feitelijk dat Christus om niet gestorven is (Galaten 2:21). Jullie willen wel Christus' zegen, maar niet het aanstotelijke van Zijn kruis dragen. Zo zullen jullie niet tot het beseft komen dat jullie alleen op grond van de genade gered zijn. Dan zal Christus jullie in niets baten, want jullie zullen niet meer tot de erkenning komen dat Christus in jullie is (2 Corinthiërs 13:5). Dan zullen jullie je dagen vreugdeloos doorbrengen, in onzekerheid over jullie redding. Dan zal die overweldigende, alles overstijgende genade voor jullie een loze kreet zijn.

Vroeger garandeerde de besnijdenis de Joden dat zij privileges genoten. Maar in de huidige periode van de heilsgeschiedenis, in het beheer van de overvloeiende genade Gods, door Paulus onthuld, is zij een teken van afvalligheid.

Schuldenaar om de hele wet te doen

In Galaten 5:3 zegt Paulus verder: “Ik getuig echter weer aan ieder mens die zich laat besnijden, dat hij schuldenaar is de hele wet te doen.” Beseffen jullie wel dat jullie je daarmee een vrijwel ondoenlijke verplichting op de hals halen? Weten jullie dan niet dat uit werken der wet geen vlees voor Hem gerechtvaardigd zal worden (Romeinen 3:20)? Is het bovendien niet zo, dat wie de gehele wet houdt, maar in één ding struikelt, aan alle geboden schuldig is geworden (Jacobus 2:10)? De besnijdenis is dan niet alleen nutteloos – want voor een overtreder van de wet is de besnijdenis namelijk tot onbescheidenheid geworden (Romeinen 2:25) – maar bovendien een vloek. Het is zoals er geschreven staat: “Vervloekt is ieder die niet blijft in alles wat geschreven staat in de boekrol van de wet om dat te doen” (Galaten 3:10; Deuteronomium 27:26).

Het evangelie van de apostel Paulus stelt echter dat wij niet onder de wet staan. En tóch zijn er ook heden ten dage nog gelovigen die zich onder de wet stellen en niet in de gaten hebben dat deze alleen aan Israël gegeven is en dat wij juist onder de genade zijn (Romeinen 2:14 en 6:14). Zulke gelovigen snijden het woord der waarheid niet recht – of laten dat helemaal na – en zien daardoor geen onderscheid in de woorden van God die aan Israël gericht zijn en de woorden die gezegd zijn tegen de gemeente die het lichaam van Christus is (Efeziërs 1:22-23). Iedere Schriftuurlijke waarheid moet in de context van onderwerp, tijd en personen gezien worden – eigenlijk heel vanzelfsprekend.

Wie van zichzelf zegt een goede christen te zijn die de tien geboden onderhoudt, heeft de Schrift niet onderzocht of begrepen, heeft eigenlijk Christus niet nodig, leert Hem dus ook niet kennen, is dan ook niet in Hem en immuun voor het evangelie der genade. In een ban is hij (Galaten 1:9) en volkomen blind voor de stralende heerlijkheid van Christus (2 Corinthiërs 4:4).

Onwerkzaam werden jullie gemaakt

In Galaten 5:4 staat: “Onwerkzaam werden jullie gemaakt, weg van Christus, jullie die in wet gerechtvaardigd worden; uit de genade vallen jullie.” Het Griekse woord voor “onwerkzaam gemaakt”, *katar-geô*, “neer-on-werken”, drukt een buiten werking stellen uit. Paulus verklaart hier dat wie zich laten besnijden en de wet aanhangen buiten de werking van de zegen en de genade gesteld zijn. Het uit de genade gevallen zijn, wil niets anders zeggen dan dat zij er niet meer in vaststaan.

De Galaten, die door werken der wet, en de gelovigen van nu, die op de een of andere manier door eigen toedoen gerechtvaardigd willen worden – dus los van Christus – verliezen niet hun redding in Christus Jezus, maar wel de zegen en de vreugde die de redding hun brengt. Hun redding leidt niet tot een godvruchtige wandel, waarmee zij God verheerlijken. Hun redding leidt evenmin tot een toegewijde dienstbaarheid. Het tegendeel is het geval: wie op eigen kracht drijft, raakt gauw uitgeput en versleten. Maar: “Jij dan, mijn kind, word krachtig gemaakt in de genade die in Christus Jezus is” (2 Timotheüs 2:1).

In geen geval verliest men echter Gods genade, want zij is, zoals wij weten, “overstromend” (Romeinen 5:20; NBG-1951: “meer dan overvloedig”). Die genade mist echter de ruimte om te werken. Wie meent op grond van eigen prestaties iets voor God te kunnen betekenen, wijst de genade af (Galaten 2:21) en heeft haar onwerkzaam gemaakt. Men is dan uit de boot gevallen die genade heet. Men draagt geen vrucht voor het evangelie dat ons in de genade van Christus geroepen heeft (Galaten 1:6).

De genade werkt op velerlei wijze. Zij brengt ons tot lofprijzing en dankbaarheid - “Want in genade zijn jullie geredden, door geloof, en dit niet uit jullie zelf; het is Gods naderingsgave, niet uit werken, opdat niemand zich beroemen zal.” (Efeziërs 2:8-9). De opvoedende genade weet te bereiken dat wij de wereldse begeerten en oneerbiedigheid²⁷ verzaken en verstandig, rechtvaardig en godvruchtig in de huidige eon leven (Titus 2:12). De genade bouwt ons op en brengt ons tot dienstvaardigheid om ons in te spannen in de strijd voor de verbreiding van het evangelie dat ons door de apostel Paulus onthuld is.

²⁷ Grieks: *ἀσεβεία*, *asebeia*, NBG-1951: goddeloosheid.

Daarbij weten wij dat niet wij het zijn die zich inspanningen getroosten, maar Gods genade die met ons is (1 Corinthiërs 15:10).

In Hebréeën 13:9 lezen wij: “Laten jullie je niet meeslepen door velerlei en vervreemdende onderwijzingen, want het is ideaal dat het hart bevestigd wordt door genade, niet door spijzen waardoor zij die daarin wandelen niet gebaat worden.”

In de geest

Paulus beschrijft in Galaten 5:5 kort en krachtig de juiste houding van een gelovige: “Wij immers verwachten in de geest uit geloof de verwachting van de gerechtigheid.” In de geest wachten wij en verwachten wij, want wij zijn niet in het vlees een nieuwe schepping in Christus, maar in de geest, wanneer Gods geest in ons woont (Romeinen 8:9). Wij wandelen in de geest, in overeenstemming met de geest. Wij wandelen als geestelijke mensen voor zover wij de desbetreffende aanwijzingen, bijvoorbeeld in Romeinen 6 en 8, ter harte nemen. Wij dienen God in de geest van God en roemen in Christus Jezus en vertrouwen niet op vlees (Filippenzen 3:3).

Wij wandelen door geloof (2 Corinthiërs 5:7) en wachten op wat wij aldus mogen verwachten. Zoals Habakuk het al zei (2:4b) – “de rechtvaardige zal door zijn geloof leven” – zo geldt dat onbetwist ook in de huidige tijd die uitdrukkelijk bestaat in geloof (1 Timotheüs 1:4). In het geloof staan wij in de genade die in Christus Jezus is en mogen wij daarom roemen op de heerlijkheid van God (Romeinen 5:2).

Gods heerlijkheid kunnen wij niet los zien van wat wij op basis van de gerechtigheid mogen verwachten. De gerechtigheid die ons nu reeds is toegerekend – niet door werken, maar door geloof alleen (Romeinen 4:5) – is niet het enige, maar zal ook in de toekomst nog veel meer zegeningen schenken. Wij allen zijn door geloof nu reeds gezegend met iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen in Christus, maar wij zijn nog niet verlost van ons lichaam. Wij, verzegeld met de geest van de belofte, de heilige, hebben daarin echter wel een waarborg (Efeziërs 1:13-14). Want op de dag van Christus zal ons vernederd lichaam worden omgezet, gelijkvormig aan Zijn heerlijkheidslichaam, gelijkvormig aan het beeld van de Zoon (Filippenzen 3:21 en Romeinen 8:29). Wij, die door genade nu reeds in Hem compleet zijn gemaakt (Colossenzen 2:10), zullen dan in alle opzichten compleet gemaakt, “af” zijn.

Tot alles wat wij van de gerechtigheid mogen verwachten, behoort vanzelfsprekend ook ons eonisch leven in Christus Jezus, onze Heer, ons leven in de toekomstige eonen, dat ons als een recht verleend is, puur uit genade!

Alleen geloof

In Galaten 5:6 drukt Paulus onze neus opnieuw op de betekenis van geloof: “Want in Christus Jezus is noch besnijdenis tot iets in staat, noch voorhuid, maar geloof, dat door liefde werkzaam is.” Uit geloof is het dat wij het verwachten, omdat alleen het geloof tot iets in staat is, de kracht heeft om iets tot stand te brengen. Voor ons die in Christus Jezus zijn, in die hoogste positie, bestaat überhaupt niets anders dan het geloof en de daarmee verbonden verwachting en liefde waarin wij leven. Voor ons is er niets anders dan het kruis van Christus, ons fundament, en daarmee helemaal niets anders dan de genade waarin wij vast moeten staan.

Alleen het geloof waarvan hier sprake is, brengt ons allen zegen, niet zoiets als berouw - *metanoia*, vaak met “bekering” en ook wel met “inkeer” vertaald – en evenmin de waterdoop of het lidmaatschap van een kerkgenootschap. Wie zich daarop baseert, is uit de genade gevallen. “Want in Christus Jezus is noch besnijdenis iets, noch voorhuid, maar een nieuwe schepping” (Galaten 6:15).

Het geloof van hen die in Christus Jezus een nieuwe schepping zijn, is als Gods genadegeschenk (Filippenzen 1:29) door de liefde werkzaam. Het is geen voorwaarde van onze redding dat het geloof werkzaam is, maar dit genadegeschenk is van zodanige aard dat het door liefde tot uitdrukking komt.

“Staat vast in het geloof!” schrijft Paulus in 1 Corinthiërs 16:13. Wie vasthoudt aan de rechtvaardiging door geloof alleen, zal ondervinden hoeveel kracht uit het geloof voortvloeit. Ons geloof rust op onze God en Vader en onze Heer Jezus Christus en, als wij ons voeden met de uitstekende leer van de apostel Paulus (1 Timotheüs 4:6), zullen wij steeds meer van hen gewaarworden. Dan zullen wij gestaag groeien en de vrucht van deze geestelijke houding tonen, in het bijzonder in de liefde! Dan zul-

len wij ons vrij van de wet zijn – de vrijheid waarin wij in Christus Jezus geroepen zijn – niet tot aansporing voor het vlees laten zijn, maar elkaar door de liefde als slaaf dienen (Galaten 5:13). Op dit laatste komt Paulus nog terug, maar hij heeft dat in Galaten 5:5 en 6 alvast voorbereid.

De oren niet naar bedrieglijke werkers laten hangen!

In Galaten 5:7-12 sluit Paulus zijn vermaning af om in geen geval aan de bedrieglijke werkers toe te geven. Allereerst herinnert hij de Galaten aan hun goede start: “Jullie renden uitstekend!” (vers 7a). Al in Galaten 3:3 had hij opgemerkt dat zij niet in het vlees, maar in de geest begonnen waren. Maar nu moet hij hun de vraag stellen: “Wie hindert jullie om je niet door de waarheid te laten overtuigen?” (vers 7b). Het waren de judaïserende broeders die hen met hun woorden verontrust en hun zielen in verwarring gebracht hadden – zoals door Jacobus in Handelingen 15:24 geformuleerd. Daardoor kwamen de Galaten niet stevig in de waarheid van het evangelie te staan. Net als Paulus moeten wij duidelijk kunnen onderscheiden met welke geest wij te maken hebben: “Die overtuiging is niet uit Hem Die jullie roept.” (Galaten 5:8). Sommigen hadden de Galaten met hun overredingskracht “betoverd” (Galaten 3:1), terwijl Paulus hun toch Jezus Christus als de Gekruisigde voorgehouden had. Deze misleiders waren niet gezonden als mensen die door de Heer Jezus Christus in de genade geroepen waren. Ook Jacobus stelt nadrukkelijk dat deze lieden op eigen houtje op reis gegaan waren en niet in opdracht van de apostelen en oudsten in Jeruzalem (Handelingen 15:23-24).

“Een klein beetje zuurdesem verzuurt het hele deeg” (Galaten 5:9). De leer van zulke judaïsten bederft en ondermijnt het geloof van gehele gemeenten. Pas voor hen op! “Dwaalt niet, kwade gesprekken verderven weldadige gewoonten.²⁸ Wordt rechtvaardig, ontnuchterd en zondigt niet! Want sommigen hebben geen benul²⁹ van God. Tot jullie beschaming zeg ik het.” (1 Corinthiërs 15:33-34).

Het rotsvaste vertrouwen van Paulus in de Heer

Paulus vertrouwt in deze crisis volkomen op de Heer. Hij schrijft dan ook in Galaten 5:10a – “Ik ben aangaande jullie ervan overtuigd in de Heer, dat jullie in niets anders gezind zullen zijn.” Het vertrouwen dat hij in de Galaten stelt, rust geheel op de Heer Die de harten van de Galaten - na de door de geest geleide woorden van deze brief - op niets anders dan het evangelie van de apostel Paulus zal concentreren.

Zij zullen het oordeel dragen

In Galaten 5:10b stelt Paulus: “Maar die jullie verwacht, zal het oordeel dragen, wie hij ook maar moge zijn.” Wie ook maar verwarring sticht en het evangelie van Christus verdraait (Galaten 1:7), of het nu een Jood is of een Griek, of het om een oprecht of om een gehuicheld geloof gaat, of men de leer van de twaalf apostelen toegedaan is en dus het koninkrijk van Israël verwacht of volkomen trouw is aan de leer van de apostel Paulus (Romeinen 6:17) – iedereen zal naar zijn werken beoordeeld worden (2 Corinthiërs 11:15). Waar het ons aangaat, zullen wij allen voor het erepodium (de *bêma*) van Christus en van God gesteld worden en ieder van ons zal aan God rekenschap moeten afleggen (Romeinen 14:10 en 2 Corinthiërs 5:10).

De valstrik van het kruis van Christus

Vreemd genoeg hadden degenen die voor besnijding ijverden blijkbaar beweerd dat Paulus eveneens de besnijdenis predikte. Daarop reageert Paulus in Galaten 5:11 kort en bondig: “Maar ik, broeders, indien ik nog besnijdenis afkondig, waarom word ik nog vervolgd? Dus is de valstrik van het kruis van Christus buiten werking gesteld.” Met het feit dat zij hem vervolgen, is dit gerucht weersproken.

De haat die de Joden tegen “het kruis alleen” koesteren, uit zich in optima forma in de haat die zij tegen Paulus hebben opgevat. Indien Paulus, naast het kruis van Christus, nog iets over de trots van de menselijke inbreng geleerd had, zou hij ongemoeid gelaten zijn. Daarop slaat dat wat hij in Galaten

²⁸ Grieks: **ἠὲν ἡμεῖς**, gebruiken en gewoonten die aangenaam, mild, weldadig zijn.

²⁹ Grieks: **ἀγνοῦσι**, letterlijk “on-kennis”, erger dan “onwetendheid”, vandaar “geen benul” (zie 1 Petrus 2:15).

6:12 vaststelt: “Wie er ook goed willen uitzien in het vlees, dezen noodzaken jullie besneden te worden, alleen opdat zij niet voor het kruis van Christus Jezus vervolgd zouden worden.” Ook in onze dagen zijn er gelovigen die “genade alleen” verkondigen – typerend voor Paulus’ boodschap – maar bij vleeselijk ingestelde gelovigen geen gehoor vinden en er zelfs om veracht worden.

In Galaten 5:11 lezen wij ook: “Dus is de valstrik van het kruis van Christus buiten werking gesteld.” - namelijk indien Paulus voorstander van de besnijdenis zou zijn geweest. Het kruis als zodanig is niet de valstrik, want het behoort tot het geloofsgoed van alle heiligen. De valstrik bestaat uit het feit dat het kruis voor God volkomen voldoende is om de mensheid te redden. Volgens het evangelie van de apostel Paulus is er niets, maar dan ook helemaal niets dat de mens aan zijn redding kan bijdragen – en dat is hoogst ergerlijk! Wij worden echter blij van het feit dat aan het kruis alles volbracht is! Alleen Christus is onze gerechtigheid!

Paulus schrijft in 1 Corinthiërs 1:18 – “Want het woord van het kruis is inderdaad voor hen die omkomen dwaasheid, voor ons die gered worden, is het kracht van God!” Dat voor ongelovigen het kruis geen betekenis heeft, valt nog te begrijpen. Daarentegen bedroeft het ons dat het woord van het kruis voor gelovigen niet in alle facetten van hun leven de *enige* kracht van God is die hen draagt, vast doet staan en blijdschap geeft, omdat het in hun leven niet het enige is waarop zij bouwen. Wie meent naast het kruis nog iets anders van God tegoed te hebben, leeft niet uit de genade, maar is uit de genade gevallen.

Zulke gelovigen kan men zelfs vijanden van het kruis noemen. Hoezo? Lees maar wat in Filippiëzen 3:17-19 staat: “Wordt gezamenlijk-navolgers van mij, broeders, en let op hen die zo wandelen, zoals jullie ons tot voorbeeld hebben. Want velen, over wie ik jullie vaak sprak, nu echter spreek ik ook wennend, wandelen als vijanden van het kruis van Christus. Hun voleinding is ondergang, hun god is het onderlijf en hun heerlijkheid is in hun schande; zij zijn op aardse dingen gezind.” Daarbij tekende A.E. Knoch aan: “Hoe tegenstrijdig het ook lijkt, de meeste vrienden van Christus zijn vijanden van Zijn kruis. Zij willen graag van hun zonden en boosheid gescheiden worden en Hem als Redder aanemen, maar van hun goede eigenschappen of van hun persoonlijke voorrechten en voortreffelijkheden willen zij geen afstand nemen om alleen in Hem te zijn. Zij zien niet in dat de aard en de wijze van Christus’ dood een punt zet achter alles wat de religieuze mens voorstelt. Zij willen nog iemand zijn en dát maakt dat zij het kruis van Christus vijandig gezind zijn. Hun instelling hullen zij in diverse welluidende bewoordingen die echter slechts een heimelijke eigenwaan over hun afstamming of hun karakter verraden of hun vleeselijke prestaties benadrukken. Dat alles rebelleert echter tegen het kruis.”³⁰

Men komt dichterbij Christus naarmate men meer zichzelf uitschakelt en erkent dat dit allang aan het kruis op smadelijke wijze gebeurd was. Wie niet alles van zichzelf nu in de dood laat zijn, zal het meemaken dat het voor het erepodium van Christus verbrandt (1 Corinthiërs 3:10-15). Zo zal het voor het erepodium van Christus ook met de werken van de vijanden van het kruis vergaan.

Zij moesten zichzelf afhouden!

Met het oog op degenen die voor besnijding ijverden, schreef Paulus in Galaten 5:12 – “Zij die jullie opstandig maken, moesten zichzelf ook afhouden!” Dat zou echter tot gevolg hebben dat zij niet meer in de gemeente van Jahweh mochten komen (Deuteronomium 23:1). Mag voor alle Galaten duidelijk worden met hoeveel onverstand zij de gemeenschap van de gelovigen uit de natiën met God aan de ketting van de wet vast willen leggen! Wij sluiten af met de woorden van Paulus in Filippiëzen 3:2-3 – “Kijkt uit voor de honden, kijkt uit voor de kwade werkers, kijkt uit voor de versnijdenis, want wij zijn de besnijdenis, die God dienen in de geest van God en roemen in Christus Jezus en niet op vlees vertrouwen.”

³⁰ Unausforschlicher Reichtum 1944, blz. 152.

WANDEL IN DE GEEST! (Galaten 5:13-26)

De apostel Paulus had de Galaten die door wetsijveraars geplaagd werden, geleerd dat zij in de genade van Christus geroepen waren en uit geloof de geest van God ontvangen hadden en daarmee niet onder de wet van Mozes stonden, maar daarvan volkomen vrij waren. Voor de vrijheid had Christus hen vrijgemaakt (Galaten 5:1)!

Nu gaat het erom dat zij van die vrijheid op juiste wijze gebruikmaken: niet op vleselijke, maar op een werkelijk gééstelijke wijze. Paulus schrijft in Galaten 5:13 – “Want jullie werden tot vrijheid geroepen, broeders, alleen niet de vrijheid tot aansporing voor het vlees, maar dient door de liefde elkaar als slaaf.” Voor de God en Vader van onze Heer Jezus Christus zijn wij vrije mensen. In de geest hebben wij door Christus te allen tijde vrije toegang tot de Vader (Efeziërs 2:18). Dank zij de genade die ons door Zijn overstelpende liefde ten deel gevallen is, is de poort van deze vrijheid voor ons wijd opengezet. Vanzelfsprekend moeten wij die vrijheid slechts benutten om aan Gods liefde en genade handen en voeten te geven. Wij staan met Hem niet in een verhouding die door wetten of voorschriften geregeld is, maar mogen ons omgeven weten door de zee van Zijn liefde.

Helaas vat menigeen onze vrijheid verkeerd op en menen hun vleselijke begeerten de vrije loop te kunnen laten, terwijl zij tegenover de ander bijvoorbeeld zich aanmatigend en jaloers gedragen. Dat is echter niet de bedoeling, omdat zulk gedrag geheel in strijd is met onze positie als heiligen en geliefden, als Gods uitverkorenen. Met het oog op allerlei vleselijk gedrag onder de gelovigen acht Paulus het noodzakelijk hen te vermanen: laat de vrijheid niet een aansporing voor het vlees worden! Hij zegt daarbij ook hoe wij met elkaar om moeten gaan, namelijk elkaar door de liefde als slaaf dienend.

Dient elkaar als slaaf door de liefde!

Alleen wat uit liefde geschiedt, is juist en Gode welgevallig, omdat de liefde beantwoordt aan Gods wezen en niet het hare zoekt, maar dat van de ander. “Laat ieder van ons de naaste behagen, ten goede, tot opbouw. Want ook Christus heeft Zichzelf niet behaagd” (Romeinen 15:2-3).

“Indien er dan enige vertroosting in Christus is, indien er enige bemoediging van liefde is, indien er enige gemeenschap van geest is, indien er enig mededogen en medelijden is, maakt mijn vreugde compleet, doordat jullie eensgezind zijn, dezelfde liefde hebben, één van ziel, op één ding gezind, niets doen uit tweedracht of uit eigendunk, maar in ootmoedigheid elkaar superieur aan jezelf achten. Laat ieder niet alleen letten op zijn eigen belangen, maar ook op die van ieder ander. Laat immers deze gezindheid in jullie zijn, die ook in Christus Jezus is” (Filippenzen 2:1-5).

In Galaten 5:14 geeft Paulus aan waarop onze dienst der liefde stoelt: “Want heel de wet is in één woord vervuld, in: ‘Liefhebben zal je je naaste als jezelf.’” (Leviticus 19:18).³¹ Hij bedoelt daarmee niet dat aan ons de wet gegeven zou zijn of dat wij op de een of andere manier toch onder de wet zouden staan, maar alleen dat wij ons naar de geest van de wet gedragen, als wij in liefde wandelen.

In Romeinen 13:8-10 zegt Paulus hierover: “Weest aan niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben, want wie de ander liefheeft, heeft de wet vervuld. Want het “jij zult niet echtbreken”, “jij zult niet moorden”, “jij zult niet stelen”, “jij zult niet vals getuigen”, “jij zult niet begeren” en indien er een andersoortig gebod is en het culmineert in dit woord: “jij zult jouw naaste liefhebben als jezelf”. De liefde bewerkt voor de naaste geen kwaad. Daarom is de completering van de wet: de liefde!” Dat laatste betekent echter niet dat wij de wet tot en met haar completering, de liefde, moeten gehoorzamen, maar dat wij geheel aan de eisen van de wet voldoen, doordat het geloof - het geloof dat in Christus Jezus is - slechts door liefde functie heeft. Het is zoals Paulus al in Galaten 5:6 geschreven heeft: “Want in Christus Jezus is noch besnijdenis tot iets in staat, noch voorhuid, *maar geloof, dat door liefde werkzaam is.*” Wij zijn *in Christus* Die de voltooiing van de wet is (Romeinen 10:4). Wanneer wij nu ook in Christus wandelen, in Zijn gezindheid, komen wij tot dat wat voltooit, namelijk tot een wandel in de liefde.

³¹ Zie ook Mattheüs 22:34-40.

“Indien jullie echter elkaar bijten en vereten, kijkt uit, dat jullie niet door elkaar verteerd worden.” (Galaten 5:15). Van gelovigen die in alles op hun eigenbelang uit zijn en daarbij anderen beschadigen en wegdrukken – het ijveren voor de wet maakt trots en egoïstisch – is het zeker dat zij het geestelijke leven in de uitgeroepen gemeente ondermijnen.

Wandelt in de geest!

In Galaten 5:16 gaat Paulus verder met: “Ik zeg echter: wandelt in de geest en jullie volbrengen in geen geval de begeerte van het vlees.” Alvorens op dit vers nader in te gaan, worden wij in vers 17 aan de feiten herinnerd: “Want het vlees begeert tegen de geest, de geest echter tegen het vlees. Deze nu staan tegenover elkaar, opdat jullie niet dat doen, wat jullie ook maar willen.”

Dit betekent dat onze wil zwak is! Wanneer het alleen aan ons zou liggen, zouden wij met het vlees de wet van de zonde als slaven dienen (Romeinen 7:25). “Want niet wat ik wil, doe ik, het goede, maar wat ik niet wil, het kwaad, dát bedrijf ik” (Romeinen 7:19) - zo schreef Paulus in een terugblik op dat tijd dat hij nog niet in de genade leefde. In Romeinen 8:6-7 karakteriseert hij vlees en geest als volgt: “de gezindheid van het vlees is: dood. Maar de gezindheid van de geest is: leven en vrede. Dit omdat de gezindheid van het vlees vijandschap tot God is, want zij onderschikt zich niet aan Gods wet, want zij kan dat ook niet.”

Nu gaat het erom – en dat is de oplossing van dit conflict – alleen in de geest te wandelen. Dat is wat onze Heer Jezus Christus ons gebiedt en waaraan wij gehoor moeten geven. Ons is daarbij beloofd dat wij dan in geen geval aan de begeerten van het vlees toe zullen geven. Het is zoals het ons, samen met degenen die met Christus gekruisigd en gestorven zijn, in Romeinen 6:11-14 staat: “... rekenen jullie jezelf dood te zijn, inderdaad, voor de zonde, levend echter voor God in Christus Jezus, onze Heer! Laat dan de zonde niet langer heersen in jullie stervend lichaam tot het gehoorzamen aan zijn begeerten. Stel jullie leden ook niet op als werktuigen van ongerechtigheid, voor de zonde, maar stel jullie jezelf op voor God overeenkomstig levenden uit de doden en jullie leden als werktuigen van gerechtigheid, voor God. Want de zonde zal niet heer van jullie zijn, want jullie zijn niet onder de wet, maar onder de genade!”

Hoe wandel je in de geest? Hoe doe je dat? Als je uitsluitend dat zoekt, wat van Christus Jezus is (Filippenzen 2:21). Als je je uitsluitend met geestelijke zaken bemoeit. Als je al je gedachten gevankelijk laat wegvoeren naar de gehoorzaamheid van Christus (2 Corinthiërs 10:5). Als wij al onze dagelijkse taken en verplichtingen, thuis, in huwelijk en gezin, in ons beroep en in de maatschappij ondergeschikt maken aan de uitroeping van de uitverkorenen, de opbouw van de heiligen en de verheerlijking van onze God en Vader. Je wandelt in de geest, wanneer je je dagelijks voedt met de woorden van het geloof en met de unieke leer van de apostel Paulus (1 Timotheüs 4:6), acht geeft op het lezen en de vertroosting van die leer (1 Timotheüs 4:13) en je leven leidt in geloof, verwachting en liefde (1 Corinthiërs 13:13).

Wanneer wij ons zó door de geest laten leiden, blijkt ook in de praktijk dat wij niet onder de wet zijn. Paulus zegt dan ook in Galaten 5:18 – “Indien jullie echter door de geest geleid worden, zijn jullie niet meer onder de wet.” Het ene sluit het andere volstrekt uit. Óf ik word door Gods geest geleid óf door menselijke motieven met alle mislukkingen van dien. Wij worden van de wet van de zonde en de dood alleen bevrijd door de wet van de geest, namelijk van het leven in Christus Jezus (Romeinen 8:2).

De werken van het vlees

In Galaten 5:19-21 noemt Paulus voorbeelden van wat het vlees teweegbrengt. Hij geeft niet alleen een opsomming, maar karakteriseert ze ook: “Openbaar nu zijn de werken van het vlees, welke dan ook zijn: echtbreuk, hoererij, onreinheid, losbandigheid, afgodendienst, toverij, vijandschappen, twist, ijver, gramschap, partijschappen, onenigheden, sekten, afgunst, moord, roes, brasserijen en dergelijke; waarvan ik jullie tevoren zeg, zoals ik het ook eerder zei, dat wie zulke dingen bedrijven, het koninkrijk van God niet als lotdeel zullen genieten.”

Laten wij enkele daarvan nader belichten, omdat ze door menig gelovige van onze tijd misschien niet meer als uitingen van het vlees gezien worden. Hoererij is elke intieme, niet rechtmatige verhouding, elke seksuele relatie tussen twee mensen die niet met elkaar gehuwd zijn. Onreinheid slaat niet alleen op een verdorven gedrag, maar ook op een verdorven denken en spreken. Losbandigheid is een vorm van ordeloosheid, die zich meestal op onbeschaamde wijze uit. Afgodendienst is de verering van iedere valse godheid, van een idool of een drogbeeld. De vorming van sekten is het isoleren van gelovigen uit de eenheid die de gemeente is, uit de eenheid van alle heiligen, bijvoorbeeld door het aanhangen van een bepaalde confessie. Laten wij ons daarom beijveren de eenheid van de geest van alle gelovigen te bewaren (Efeziërs 4:3).

Geen lotdeel in het koninkrijk van God

Wie de werken van het vlees doet, zal geen lotdeel hebben in het koninkrijk van God. Zo staat het ook in 1 Corinthiërs 6:7-10 – “Waarom lijden jullie niet veeleer onrecht? Waarom laten jullie je niet veeleer benadelen? Maar jullie doen onrecht en benadelen en wel deze broeders! Of zien jullie niet dat onrechtvaardigen geen lotdeel van Gods koninkrijk zullen genieten? Dwaalt niet! Noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch echtbrekers, noch schandknappen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch hebzuchtigen, noch dronkaards, noch die schimpen, noch roofzuchtigen zullen een lotdeel van het koninkrijk van God genieten.” Paulus zegt dit ook in Efeziërs 5:5 – “Want dit zien en erkennen jullie, dat geen enkele hoereerder of onreine of hebzuchtige (die afgodendienaar is) lotgenieting heeft in het koninkrijk van Christus en van God.”

De beslissing over wie in de komende eonen te midden van de hemelingen niet alleen zal leven, maar ook zal heersen, wordt genomen voor het erepodium van Christus en van God, de *bêma*, waar wij allen openbaar zullen worden opdat een ieder vereffend krijgt wat hij door het lichaam bedreven heeft, hetzij goed, hetzij slecht (Romeinen 14:10-12 en 2 Corinthiërs 5:10). Daarbij gaat het niet om onze redding tot het eonische leven in Christus Jezus, want wij staan dan al veranderd vóór Christus in een aan Hem gelijkvormig heerlijkheidslichaam³², maar om het loon voor onze wandel, in het bijzonder het loon voor ons dienstbetoon (1 Corinthiërs 3:10-15). Wie van ons naar het vlees wandelen, zullen in de twee komende eonen niet samen met Christus heersen. Zij vallen buiten het bereik van deze bijzondere zegen en taak en zullen dan ook niet het betreffende lotdeel genieten. Om het nog eens duidelijk te zeggen: allen die Christus toebehoren, zullen met Hem leven; wie echter in de geest wandelen, zullen met Hem heersen. Dat zijn degenen die Hem trouw zijn, Hem gehoorzaam zijn, die onrecht verdreuen. Zo staat het ook in 2 Timotheüs 2:11-12 – “Betrouwbaar is het woord: want indien wij gezamenlijk stierven, zullen wij ook gezamenlijk leven; indien wij volharden zullen wij ook gezamenlijk heersen; indien wij loochenen, zal dat ook ons loochenen”. Wij “loochenen” als wij nalaten te volharden. Dat zal ook ons “loochenen” voor wat betreft het met Hem mee heersen.

De vrucht van de geest

In Galaten 5:22 staat: “De vrucht van de geest is echter liefde, vreugde, vrede, geduld, mildheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, inhouding”. Gods geest brengt een kostelijke vrucht voort: het toegroeien naar ons Hoofd, Christus. Wanneer de geest in ons vrucht heeft gedragen, heeft Christus in ons gestalte gekregen. Dan brengen wij voor andere mensen ook vrucht voort, want dan zijn wij voor hen een brief van Christus, waarin zij kunnen lezen en Christus (h)erkennen. Dan dragen wij ook vrucht voor God, doordat wij tot Zijn verheerlijking bezig zijn. Laat alles wat ons hart beweegt en al ons doen en laten uitstekend³³ zijn, een ware vrucht van de geest! Moge Christus door Zijn geest en door het voorbeeld van Zijn instelling veel vrucht in en door ons laten groeien!

Wat geeft de vrucht van de geest te zien?

- Een wandel in liefde overeenkomstig de wijze waarmee ook Christus ons “liefheeft en Zichzelf ter wille van ons heeft overgegeven als naderingsgeschenk en offer voor God, tot een aangename geur” (Efeziërs 5:1-2);
- Zich te allen tijde verheugen dat wij in Christus Jezus genade en iedere geestelijke zegen te midden van de hemelingen ontvangen hebben;

³² Filippiëzen 3:21

³³ Kalon (καλον), “ideaal”; zie bijvoorbeeld 2 Timotheüs 4:5-8, waar Paulus zich als voorbeeld stelt.

- Ons denken en doen laten bepalen door het evangelie van de vrede³⁴, de boodschap dat wij met God verzoend zijn;
- Met mildheid, zachtmoedigheid, geduld³⁵ en volharding omgaan met elkaar en dienstbaar zijn;
- Vol goedheid handelen³⁶, geheel door goede drijfveren geleid worden;
- Trouw aan de Heer en Zijn Woord en ook bij tegenstand daarin standvastig zijn;³⁷
- Met volharding kwaad lijden als een uitstekend soldaat van Christus Jezus;³⁸
- Met rotsvaste, innerlijke zelfbeheersing als een goed soldaat alles vermijden wat ons afleidt, maar ons concentreren op dat waarop het aankomt: wat van Christus Jezus is.

“... tegen zulke dingen is de wet niet” (Galaten 5:23). Neen, beslist niet! Wie in de geest wandelen en daarmee liefde betonen hebben trouwens geen wet nodig, die hun voorschrijft hoe zij moeten liefhebben of hen ervoor behoedt anderen onrecht aan te doen. Daarom staat er ook in 1 Timotheüs 1:9 dat de wet niet voor rechtvaardigen bestemd is. “De voltooiing echter van de opdracht³⁹ is liefde uit en rein hart en een goed geweten en een ongeveinsd geloof” (1 Timotheüs 1:5). Wij, gerijpt in Christus Jezus, behoeven slechts dienovereenkomstig te wandelen, juist in de liefde!

Het vlees kruisigen

Slecht één weg voert naar dat doel van een wandel in de geest en van het voortbrengen van geestelijke vrucht: de kruisiging van ons vlees! Dat is wat Paulus in Galaten 5:24 schrijft: “Wie nu van Christus Jezus zijn, kruisigen het vlees tezamen met de hartstochten en begeerten.” Laten wij ons er eerst van bewust zijn, dat wij naar de genade die ons geschonken is, reeds samen met Christus gekruisigd en gestorven zijn. Onze oude mens is aan het kruis al eerloos veroordeeld en afgelegd. Dat is een geestelijk feit. In het dagelijks leven moeten wij de “oude Adam” precies zo behandelen en voortdurend iedere vleeselijke begeerte negeren alsof het een dode betreft. Wij geven eenvoudigweg niet toe aan wat egoïsme ons ingeeft. In plaats daarvan gaan wij bij elk afzonderlijk geval na wat Gods wil is, te weten het goede, welgevallige en gerijpte⁴⁰ en vervangen de mogelijke vleeselijke reactie die wij hebben door de geestelijke, God verheerlijkend.

In Romeinen 6 en 8 geeft Paulus een uitvoerige beschouwing over deze thematiek. Daaruit citeren wij hier alleen Romeinen 6:5, 6 en 11 – “Want indien wij gezamenlijk geplant zijn in gelijkheid aan Zijn dood - maar dan zullen wij dat ook aan Zijn opstanding zijn, kennende dit: dat onze oude mens met Hem gezamenlijk gekruisigd werd opdat het lichaam van de zonde buiten werking gesteld zou worden om niet meer te slaven voor de zonde. [...] Rekent zo ook dat jullie zelf inderdaad dood zijn voor de zonde, maar levend voor God in Christus Jezus, onze Heer!” Wanneer wij ons uitsluitend op het geestelijke oriënteren, ervaren wij wat Paulus in Romeinen 8:2 schreef: “Want de wet van de geest van het leven in Christus Jezus maakt jou vrij van de wet van de zonde en de dood.”

Paulus had tegenover de Galaten al in 2:20 getuigd hoe hijzelf nu als medegekruisigde leeft: “Met Christus ben ik gekruisigd, ik leef echter, niet langer ik, echter in mij leeft Christus. Nu dan, zolang ik nog in het vlees leef, leef ik in het geloof van de Zoon van God, Die mij liefheeft en Zichzelf voor mij overgeeft.” Dát is de manier waarop iemand leeft die mede opgewekt is. Wij leven dan niet meer zelf of voor ons zelf, maar uit Hem en voor Hem Die voor ons stierf en opgewekt werd (2 Corinthiërs 5:15), omdat Hij in ons leeft. In dat geloof leven wij dan ook, in het geloof dat door Christus bewerkt en gevoed wordt, volkomen trouw aan God. Daarmee wandelen wij in de geest of, zoals het in Romeinen 6:4 staat, “in nieuwhed van leven”.

In de geest de grondregels opvolgen

Het leven in de geest heeft gevolgen voor de praktijk, voor de wijze waarop gelovigen zich ten opzichte van elkaar gedragen. Paulus schrijft daarover in Galaten 5:25-26 – “Indien wij leven in de geest,

³⁴ Zie Efeziërs 6:15 van 11-17, de geestelijke wapenrusting.

³⁵ Zie ook Colossenzen 3:12.

³⁶ Zie ook Efeziërs 5:9.

³⁷ Zie ook Colossenzen 1:23.

³⁸ Zie 2 Timotheüs 4:5.

³⁹ Zie ook 1 Thessalonicenzen 4:1-9.

⁴⁰ Romeinen 12:2.

volgen wij in de geest ook de grondregels op. Laten wij niet aanmatigend worden, elkaar uitdagend, elkaar benijdend.” Anders gezegd, met verwijzing naar wat Paulus in Galaten 5:15-16 schreef: wanneer wij geestelijk leven, moeten wij ook in de geest wandelen en elkaar dan ook niet bijten en vereten.

Wat moeten wij onder die “grondregels” verstaan? Precies wat het woord zegt: fundamentele regels⁴¹ die het uitgangspunt voor menselijk handelen vormen. In de brief aan de Galaten is viermaal sprake van “grondregels”: hier en in 4:3 en 9 (onder de zwakke en arme grondregels van de wereld tot slaaf gemaakt) en 6:16 (“En wie volgens dit richtsnoer de grondregels zullen opvolgen: vrede zij op hen en barmhartigheid”).⁴²

Wat zijn dan de grondregels van onze wandel met elkaar?

- In Galaten 5:14 lazen wij er al een: “Liefhebben zal je je naaste als jezelf.”
- De grondregel die beantwoordt aan het thema van de Galatenbrief, luidt: wij leven in geloof, niet uit werken van de wet.
- Een andere belangrijke grondregel staat in Filippenzen 2:3-4 – “niets doen uit tweedracht of uit eigendunk, maar in ootmoedigheid elkaar superieur aan jezelf achten. Laat ieder niet alleen letten op zijn eigen belangen, maar ook op die van ieder ander.”
- “Weest bedacht op wat boven is, niet op wat op de aarde is.” (Colossenzen 3:2)
- “Wordt echter naar elkaar: mild, innerlijk welwillend, elkaar genade schenkend, zoals ook God in Christus jullie genade schenkt.” (Efeziërs 4:32)

Voor onze dienst in de Heer zijn er eveneens grondregels:

- Bouwen met goud, zilver en waardevolle stenen op Jezus Christus, op het fundament dat door de wijze opperbouwmeester Paulus gelegd is (1 Corinthiërs 3:10-12). Daarbij is het goud symbool van de verheerlijking van de almachtige God, het zilver van de vrijkoping door het bloed van Christus Jezus en stellen de juwelen de genade, de rechtvaardiging en de verzoening voor.
- “Maar ook als iemand aan een wedstrijd deelneemt, wordt hem geen krans gegeven wanneer hij niet reglementair wedijvert.” (2 Timotheüs 2:5). Wie in de “wedstrijd” van het verbreiden van het evangelie van de apostel Paulus niet aan de daarvoor geldende regels voldoet, krijgt geen zegekrans. Die regels houden in dat wij niet iets verkondigen waarin wij zelf onbetrouwbaar zijn. Want wie de waarheid van het Woord, Gods gerechtigheid en Zijn verzoening met de wereld verkondigt, maar zich daarbij zelf onwaarachtig en oneerlijk gedraagt of de vrede niet bewaart, doet afbreuk aan de verkondiging. Geen zegekrans is weggelegd voor degene die een warboel predikt, het Woord der waarheid niet recht snijdt. Want ieder Woord van God moet voor de juiste groep mensen, voor de juiste periode en in het juiste verband verkondigd worden. Het is bijvoorbeeld absoluut noodzakelijk om de woorden die gericht zijn aan de toekomstige gemeente van wedergeborenen⁴³, het gelovige Israël, te onderscheiden van de woorden die gesproken zijn tot ons, leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is (Efeziërs 1:22-23). Trouwens, wie de apostel Paulus niet tot voorbeeld neemt – waartoe wij herhaaldelijk opgeroepen worden (1 Corinthiërs 4:16 en 11:1; Filippenzen 3:17; 2 Thessalonicenzen 3:7) – handelt sowieso tegen de regels van de wedstrijd in.
- Laten wij ook handelen volgens de grondregels die Paulus in Galaten 5:26 noemt: “niet aanmatigend worden, elkaar uitdagend, elkaar benijdend.” Aanmatigend zijn staat haaks op de gezindheid van Christus Jezus, Die Zichzelf verootmoedigde en gehoorzaam werd tot aan de dood van het kruis.⁴⁴ Waar ootmoed en dienende liefde ontbreken, lijdt de gemeenschap der heiligen aanzienlijke schade.
- Laten wij elkaar niet benijden, want daarmee misgunnen wij de ander iets en eigenen ons daarmee zijn recht, bezit of capaciteiten toe. Ook dat is een vorm van aanmatigend zijn of zoals het in Prediker 4:5 staat: “ijdelheid en najagen van wind”, letterlijk: “damp en grazen van wind”. Wanneer wij in de geest wandelen, zullen wij ook aan dit vleselijk begeren op geen enkele wijze gevolg geven!

Moge de Heer daarom ons hart op de liefde van God en de volharding van Christus⁴⁵ richten!

⁴¹ Geen wetten, maar regels die een principe, een beginsel inhouden.

⁴² Het gaat hier om de Griekse woorden: *stoicheia* (znw, meervoud) en *stoicheô* (ww).

⁴³ 1 Petrus 1:3 en 23.

⁴⁴ Filippenzen 2:5-8.

⁴⁵ 2 Thessalonicenzen 3:5.

ALLEEN IN HET KRUIS VAN CHRISTUS ROEMEN

Galaten 6

In Galaten 5:13 spoorde Paulus ons aan elkaar door de liefde als slaaf te dienen en niet in het vlees te wandelen, maar in de geest. In de volgende verzen geeft hij ons verdere aanwijzingen voor een wandel in de geest.

In een geest van zachtmoedigheid

In Galaten 6:1 schrijft de apostel: "Broeders, ook ingeval een mens wordt gegrepen door enige krenking, brengen jullie, die geestelijk zijn, zo iemand terecht in een geest van zachtmoedigheid, op jezelf lettend, opdat ook jij niet beproefd wordt." Hij wendt zich hier uitdrukkelijk tot broeders. Wanneer gelovigen onopzettelijk zondigen, reageert Paulus niet als iemand die vleselijk is, namelijk met verontwaardiging en verwijten, veroordelend zoals een ijveraar voor de wet zou doen. Integendeel, hij helpt de broeders weer terecht, in een geest van deemoed en zachtmoedigheid. Zij weten immers ook wel dat in hun vlees niets goeds woont en dat zij slechts één geestelijk houvast hebben: genade! Laten wij de zwakken dan ook met geduld terzijde staan, hen sterken in de genade die in Christus Jezus is, hen opbouwen in de rijke overvloed aan genade van onze trouwe God en Vader! Laten wij daarbij goed op onszelf letten om te voorkomen dat wij zouden menen wél onwrikbaar vast te staan. Zie daarom toe dat jij zelf niet valt (1 Corinthiërs 10:12)!

De wet van Christus

"Draagt elkaars lasten en vervult zo de wet van Christus" (Galaten 6:2). Dit is het voorbeeld dat Christus geeft en voor ons gedragsnorm behoort te zijn. Dan leven wij niet meer voor onszelf, maar staan klaar voor de ander, zelfs wanneer wij dat nadelig zouden vinden. Wij staan immers niet boven een ander. Het zijn juist lasten – die wij ook "zwarigheden" zouden kunnen noemen – die uitnodigen om te helpen met het dragen ervan. Eigenlijk gaat het om meer dan een last. Het is een lading zoals bijvoorbeeld ook vrachtschepen hebben of op de schouders gedragen wordt.⁴⁶ Wanneer iemand te zwaar beladen is en die last hem daardoor teveel wordt, mag dat ons in geen geval onverschillig laten. Dan behoren wij hem bij te staan! "Want indien iemand meent iets te zijn, terwijl hij niets is, misleidt hij zichzelf" – staat er in vers 3. Wie zo arrogant is te denken dat hij ook maar iets voorstelt en daarom neer kijkt op iemand die hulp nodig heeft, heeft niets begrepen van wat genade is en valt daarmee buiten onze boot.

Onze eigen lading

"Laat ieder echter zijn eigen werk toetsen, dan zal hij alleen voor zichzelf roem hebben en niet voor de ander, want ieder zal zijn eigen lading dragen" (Galaten 6:4-5). Dit schrijft Paulus opdat wij niet in de verleiding zouden komen om tegenover een ander te lopen opscheppen. Ieder van ons heeft immers een eigen lading te dragen. Laat een ieder zichzelf toetsen of hij de wet van Christus vervult en aan zijn geloof door de liefde uitwerking geeft. Laten wij dat niet omwille van vleselijke roem doen, want onze grootsprekerij zou de uitgeroepen gemeente alleen maar ontwrichten en de gelovigen op het verkeerde been zetten. Iedereen, niemand uitgezonderd, heeft zijn eigen lading te dragen, de lading die hem persoonlijk toegemeten is, precies goed om te kunnen wandelen op de goede werken die God van tevoren gereedgemaakt heeft (Efeziërs 2:10). Deze lading is niet geschikt om met anderen te delen. Wij moeten ons eigen handelen toetsen - niet die van anderen - want een ieder getroost zich inspanningen en neemt hindernissen en een ieder zal daarvoor *van de Heer* zijn eigen loon ontvangen. Wie zijn lading met die van een ander vergelijkt, moge het gegeven zijn diens lading te respecteren. Want dan zal hij met de gezindheid van Christus Jezus naar die ander kijken ... en helpen de last daarvan mee te dragen!

⁴⁶ Paulus gebruikt hier twee Griekse woorden: *baros* in vers 2 en *phortion* in vers 5. Bij *baros* gaat het om iets dat zwaar is, een last, bij *phortion* om een lading van een bepaalde samenstelling (van een schip - Handelingen 27:10; op de schouders - Mattheüs 23:4).

Onderricht in het woord

In Galaten 6:6 roert de apostel een ander detail aan: “Hij echter die onderricht ontvangt in het woord, laat hem die onderricht geeft, delen in al het goede.” Destijds behoorden leraars tot de genadegaven van Christus aan de gemeente (Efeziërs 4:11). Bedaagde mannen spannen zich daartoe in en ook anderen, onder wie bejaarde vrouwen, ter ondersteuning van hen die jonger zijn (Titus 2:3-4). Zij leiden anderen binnen in Paulus’ zegenrijke leer, aan het voorbeeld waarvan wij werden overgegeven en dat wij van harte moeten gehoorzamen (Romeinen 6:17; zie ook 16:17). Dit belangrijke dienstbetoon aan de heiligen moet gewaardeerd worden en, waar dat nodig is, ook financiële ondersteuning krijgen. Schrijft Paulus niet aan Timotheüs: “De oudsten, uitstekend leiding gevend, zijn dubbele eer waardig, allermeeft die zich inspannen in woord en onderwijzing. Want de Schrift zegt: een dorsende os zal jij niet muilbanden⁴⁷. En: de werker is zijn loon waard.”⁴⁸ (1 Timotheüs 5:17-18)? En aan de Corinthiërs: “Indien wij voor jullie het geestelijke zaaien*, is het dan te groot indien wij van jullie het stoffelijke zullen oogsten?” (1 Corinthiërs 9:11)? Maar ook als dit niet nodig zou zijn, kan een klein teken van dankbaarheid het hart van hem die onderricht geeft, verheugen.

Zaaien en oogsten

In Galaten 6:7-8 snijdt Paulus het thema van zaaien en oogsten aan: “Dwaalt niet! God laat Zich niet minachten, want wat een mens ook zaait, dat zal hij ook oogsten. Want wie in zijn vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten; maar wie in de geest zaait, zal uit de geest eonisch leven oogsten.” God vergoedt op rechtvaardige wijze. Hij doet niet alsof Hij belangeloos is, alsof Hij niet zo nauw kijkt. “Ik, de Levende, zeg: voor Mij zal alle knie buigen en alle tong zal God van harte belijden” (Romeinen 14:11 en Jesaja 45:23). Degenen die niet uitverkoren zijn, zullen aan God voor de grote witte troon rekenschap geven (Romeinen 14:11). Wij, leden van de gemeente die het lichaam van Christus is, zullen dat voor de *bêma*, het erepodium, van Christus doen (Efeziërs 1:22-23). Daar zullen wij openbaar gemaakt worden opdat ieder vereffening ontvangt voor wat hij door het lichaam bedreven heeft, hetzij goed, hetzij kwaad (2 Corinthiërs 5:10).⁴⁹

Onder wat de mens zaait, moeten wij al zijn denken en doen, handel en wandel en zijn dienstbetoon verstaan. Voor het erepodium van Christus kunnen wij uitsluitend beloning en lof oogsten (1 Corinthiërs 3:8, 14 en 4:5), een prijs ontvangen (Filippenzen 3:14) en, zoals het in 2 Timotheüs 4:8 staat: de krans van gerechtigheid! Laat onze oogst slechts tot verheerlijking van onze God en Vader dienen Die immers alles ons in genade gegund heeft! Het spreekt vanzelf dat voor wat slecht is geen loon bestaat. Degenen die steeds maar weer in het vlees wandelden – in de ongerechtigheden of de vleselijke zonden die in 1 Corinthiërs 6:9-10 en Efeziërs 5:5 opgesomd zijn – zullen geen lotgenieting hebben in de koninkrijk van Christus en van God (zie ook 2 Timotheüs 2:11-13).

Wie voor zichzelf leeft, zijn oude mensheid koestert, hoewel die veroordeeld en met Christus gekruisigd is, zaait in zijn vlees. Wie zoekt wat van Christus is en zo de gelovigen wil opbouwen en God wil verheerlijken, zaait in de geest.

“Wie in zijn vlees zaait, zal uit het vlees verderf oogsten”. Dat gebeurt hier op aarde al, namelijk door het teloorgaan van intermenselijke verhoudingen en ook door de schade, het leed en de pijn die wij onze medemensen aandoen. Voor het erepodium komt daaraan een einde door de ondergang van alles wat in het vlees gedaan is. Dan zal ook duidelijk worden hoeveel meer loon men zou hebben ontvangen, wanneer men de voorbije tijd beter besteed had.

⁴⁷ Deuteronomium 25:4.

⁴⁸ Jeremia 22:13b. In de NBG-vertaling van 1951 wordt naar de evangeliën verwezen, hoewel die ten tijde van Paulus nog niet geschreven waren en daarom nog niet tot de Schrift gerekend konden worden.

⁴⁹ De *bêma* (βῆμα), het podium waarop in de Oudheid bij de spelen de scheidsrechter zat en waarvanaf de prijzen uitgereikt werden, mag niet verward worden met de zetel van een magistraat, zoals een rechter. Want vanaf de *bêma* wordt bepaald welke *beloning* wij ontvangen, niet welke veroordeling ons te wachten staat! Voor ons is er geen veroordeling! Wij komen uitsluitend in aanmerking voor een beloning voor ons dienstbetoon. Die zal ons worden uitgereikt vanaf het erepodium, de *bêma* van Christus en is in overeenstemming met ons doen en laten in het zielse lichaam waarin wij nu leven (Commentaar van A.E. Knoch bij 2 Corinthiërs 5:10).

“Maar wie in de geest zaait, zal uit de geest eonisch leven oogsten.” Dat gebeurt voor een deel hier en nu al en wel door de wijze waarop wij vol geloof en vol verwachting wandelen. Dan wandelen wij in de geestelijke kracht die ons gegeven is door het toekomstige leven dat voor ons in genade gereserveerd is. Daardoor wordt vrede, vreugde en vertrouwen ons deel. De voorsmaak van het leven in de komende eonen houdt ons staande en draagt ons. Nu al oogsten wij de vrucht van het zaaien in de geest: liefde, vreugde, vrede, geduld, mildheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, inhouding (Galaten 5:22). De oogst zal compleet zijn wanneer wij voor het erepodium van Christus het heerlijke, eonenlange loon voor ons geestelijk denken en streven zullen ontvangen.

Het uitstekende doen

In Galaten 6:9 schrijft Paulus met het oog op onze wandel in de geest: “Laten wij echter, terwijl wij het uitstekende doen, niet ontmoedigd zijn, want in de juiste era zullen wij oogsten, indien wij niet verzwakken.” Wij zijn uit op een handelen in overeenstemming met de geest, op uitstekende, voortreffelijke werken. Onze liefdevolle God en Vader zal ons daarvoor met een rijke oogst belonen. Helaas is ook de tegenwerker van God actief: die wil ons ontmoedigen, zodat wij moe en mat worden en het opgeven. Er is genoeg dat ons moedeloos kan maken: teleurstellingen door vergeefse inspanningen, tegenstand en vijandschap. Daarom staat er ook geschreven: “Want houdt rekening met Diegene Die volhard heeft onder de zondaren bij zulke tegenspraak tegen Zichzelf, opdat jullie niet verflauwen, al verzwakkende, in jullie zielen.” (Hebreeën 12:3). En: “Jullie echter, broeders, zouden niet ontmoedigd moeten zijn het uitstekende te doen.” (2 Thessalonicenzen 3:13). In een ander verband schrijft Paulus in 1 Corinthiërs 15:57-58 – “Aan God echter dank Die ons de overwinning geeft door onze *Kurios*, Jezus Christus! Zo dan, mijn geliefde broeders, wordt bestendig, onwrikbaar, overvloeiend in het werk van de Heer, altijd, waargenomen hebbend dat jullie moeite niet leeg is in de Heer.”

Het Woord van God dat wij verbreiden, zal niet leeg terugkeren, maar datgene realiseren waartoe Hij het gezonden heeft. Zo staat het al Jesaja 55:11. Wanneer wij onze blik concentreren op de waardering van onze werken voor het erepodium als doel, zal ons dat beslist moed schenken. Dat zal vooral zo zijn als wij ons hart concentreren op onze geliefde Heer en Redder, Die Zichzelf voor ons overgaf en Die wij met geheel ons leven dank en eer willen geven!

“Dus dan bewerken wij, als wij die era hebben, het goede voor allen, maar allermeeest voor de gezinsleden van het geloof” (Galaten 6:10). Wij bidden dan ook dat onze God en Vader ons de wijsheid geeft om elke gelegenheid te herkennen en uit te kopen om zoveel mogelijk zegen te kunnen bewerken. Onze liefde gaat uit naar alle mensen die God op ons pad zendt, allermeeest Gods gezinsleden, met wie wij door onze gemeenschappelijk Vader en geest verbonden zijn als broeders en zusters van die Ene Zoon van God, Jezus Christus. Aangezien Hij Zich er niet voor schaamt ons Zijn broeders te noemen (Hebreeën 2:11), moeten en kunnen ook wij elkaar van ganser harte aanvaarden. Als leden van Gods gezin hebben wij door Christus te allen tijde in één geest toegang tot onze geliefde Vader (Efeziërs 2:18). Wat een onschatbare zegen hebben wij daarmee ontvangen!

Het slot van de brief

Wanneer de apostel aan het einde van zijn brief komt, neemt hij zelf de pen op: “Ziet met welke grote letters ik jullie met eigen hand schrijf!” (Galaten 6:11). Misschien zijn zijn letters door zijn oogkwaal zo groot uitgevallen. Met zijn handschrift bevestigde Paulus in elk geval de echtheid van zijn brieven. Meestal beperkt hij zich tot het schrijven van de groet en zegenbede. In dit slotstuk herhaalt hij echter de belangrijkste punten van zijn brief in kernachtige bewoordingen. In Galaten 6:12-13 grijpt hij terug op de ontmaskering van zijn tegenstanders, de ijveraars van de besnijdenis. In Galaten 6: 14-15 de unieke betekenis van het kruis en in vers 16 de zegen van een dienovereenkomstige wandel in de geest.

De ontmaskering van de tegenstanders

In Galaten 6:12 geeft Paulus een duidelijk beeld van zijn tegenstanders: “Wie er ook goed willen uitzien in het vlees, dezen noodzaken jullie besneden te worden, alleen opdat zij niet voor het kruis

van Christus Jezus vervolgd worden.” Het is een feit dat wie het kruis van Christus leert, vervolgd wordt. Het gaat daarbij niet om het punt van de kruisiging van Jezus Christus. Dat geloven allen wel. Het draait hier om het geloof van Jezus Christus, Zijn geloof in absolute gehoorzaamheid tot in Zijn kruisdood toe. Uitsluitend dát vormt de basis van onze redding, zonder enig menselijk toedoen, zonder werken, zonder besnijdenis, zonder tot het Jodendom te moeten toetreden! Ook nu nog zijn er gelovigen die beweren dat het geloof in die reddende daad van Jezus Christus niet voldoende is, maar dat men zich ook moet bekeren, zich in water moet laten dopen en tot aan zijn levenseinde zichzelf streng in acht moet nemen, omdat men zelfs tot dat moment nog niet zeker van zijn redding kan zijn. Hoe anders is het wat in Romeinen 8:30 staat: “Die Hij echter tevoren bestemt, dezen roept Hij ook, en die Hij roept, dezen rechtvaardigt Hij ook, en die Hij rechtvaardigt, dezen verheerlijkt Hij ook.” Uitsluitend in het bloed van Christus zijn wij gerechtvaardigd, alleen in de genade gered en tot de dag van onze vrijkoping met de heilige geest van de belofte verzegeld (Efeziërs 1:13 en 4:30).

De Judaïsten drongen er bij de Galaten op aan zich te laten besnijden. Zij deden dat ook met het oogmerk zelf niet door andere wetsijveraars vervolgd te worden. Want zouden zij het onbesneden laten van de Galaten dulden, zou hun eigen ijver voor de wet ter discussie komen te staan en tot gezichtsverlies bij hun geestverwanten leiden.

Hier laat duidelijk het vlees van zich spreken, zoals Paulus in Galaten 6:13 stelt: “Want zelfs niet zij die besnijden, handhaven zelf de wet, maar zij willen dat jullie je laten besnijden, opdat zij zich juist in jullie vlees beroemen.” Hoewel zij de vorm van de kennis en de waarheid in de wet bezitten (Romeinen 2:20), hebben zij niet door dat zij er niet aan kunnen voldoen. In Romeinen 2:23 stelt Paulus dan ook vast: “Jij die in de wet roemt - door de overtreding van de wet ontteer jij God!” Zij zijn zelf niet in staat de wet te houden, omdat de menselijke inspanning daartoe nu eenmaal zwakker is dan de macht van de zonde in hun leden. Daarom is menselijke inspanning een kwestie van ongeloof en berooft God van de eer die Hem toekomt. Wie zelf tekortschiet, wil zich op zijn minst in andermans vlees beroemen. Daarbij gaat het niet alleen om de besnijdenis als zodanig, maar ook om de daarmee verbonden vleselijke houding van de Galaten die zich hebben laten overhalen.

Zolang deze lieden er nog trots op zijn zelf wat voor God tot stand te kunnen brengen, kan de genade in hen niet haar werk doen. De kracht van Christus wordt in zwakheid volbracht (2 Corinthiërs 12:9) en doet haar werk in hen die hun zwakheid erkend hebben.

In Filippenzen 3:8-10 schrijft Paulus dan ook: “Maar, voorzeker, ik acht ook alles verbeurd te zijn omwille van het alles overtreffende van de kennis van Christus Jezus, mijn Heer, door Wie ik alles verbeurde en het afval acht te zijn, opdat ik Christus zou winnen, en in Hem gevonden word, niet mijn gerechtigheid hebbend, die uit de wet, maar die door het geloof van Christus, de gerechtigheid uit God op grond van het geloof om Hem te kennen en de kracht van Zijn opstanding”. Alleen wie volledig op Hem vertrouwt, ervaart Zijn kracht!

Alleen het kruis

In Galaten 6:14 schrijft Paulus: “Moge het mij echter niet gebeuren mij te beroemen, tenzij in het kruis van onze Heer Jezus Christus, waardoor de wereld voor mij gekruisigd is en ik voor de wereld.” Het kruis van onze Heer Jezus Christus is het enige waarop wij voor God kunnen roemen. Het is alleen het kruis dat de basis vormt van onze relatie met Hem en van al onze geestelijke zegen te midden van de hemelingen. Alles wat wij zijn en hebben, is en hebben wij in de genade, die in Christus Jezus en Zijn kruis is. Distantiëren wij ons daarom ook van die kwade werkers die aan het vlees nog plaats toedichten en niet uitsluitend in Christus Jezus roemen (Filippenzen 3:2-3)? Is in ons dagelijks leven ons oog werkelijk alleen op Jezus Christus gericht en Die gekruisigd (1 Corinthiërs 2:2) of verkondigen wij “christelijke leefregels” om daarmee God te behagen?

Wanneer het kruis van Christus in ons hart de enige en centrale plaats inneemt, is daarmee ook alles meegekruisigd en afgedaan. Dan heeft de wereld ons niets meer te bieden. Dan interesseren religieuze grondbeginselen ons niet meer. Wanneer wij niet met de wolven meehuil, hebben wij voor hen geen waarde en vinden zij ons zelfs verdacht.

“Want in Christus Jezus is noch besnijdenis iets, noch voorhuid, maar een nieuwe schepping” (Galaten 6:15). Wanneer iemand in Christus is, geldt er niets anders meer dan dit feit van een volkomen

nieuw zijn, van een nieuwe schepping! Voor het vlees en de wereld is er dan geen plaats meer. Dan heeft ook het Jood of Griek zijn geen betekenis meer (Galaten 3:28). Op aarde zal pas in de laatste eon een nieuwe schepping komen. Dat is wat Johannes zag: een nieuwe hemel en een nieuwe aarde (Openbaring 21:1). Onze God en Vader had echter al in een veel eerder stadium een nieuwe mensheid op het oog (Efeziërs 4:24) – in de geest, in Christus Jezus – waar geen onderscheid tussen Jood en Griek, tussen besnijdenis en onbesnedenheid bestaat (Colossenzen 3:11). Wij, de leden van de uitgeroepen gemeente die het lichaam van Christus is, zijn de eerstelingen van die nieuwe mensheid. Het evangelie van de besnijdenis, zoals door de twaalf apostelen verkondigd, kent dit helemaal niet. Want pas in de loop van de laatste eon zal Israël op de nieuwe aarde privileges genieten op basis van het vlees, van zijn afstamming (zie Openbaring 21:24-26). Na de afsluiting van de eonen zal echter alles uitmonden in een woonplaats van God, in de geest (Efeziërs 2:22).

Vrede en barmhartigheid

Wie zich in het kruis beroemt en dus geheel uit de genade leeft en niet uit de wet of vleselijke voorrechten, wandelt in de geest. Daarover heeft Paulus in Galaten 5:13 tot 6:10 uitvoerig geschreven en stipt hij in Galaten 6:16 weer aan, samen met een heerlijke belofte: “En wie volgens dit richtsnoer de grondregels zullen opvolgen: vrede zij op hen en barmhartigheid, ook op het Israël van God.” Een richtsnoer is een touw om in rechte lijn te blijven. Wie grondregels opvolgt, neemt de eerste beginzelen van gedrag in acht. Laten wij dan wandelen volgens het richtsnoer van het kruis van onze Heer Jezus Christus, dat met de wereld en het vlees definitief afgerekend heeft, en de daaruit voortvloeiende grondregels van gedrag opvolgen: wandelen in het geloof en daarmee in de genade en in de kracht van de geest, zoals ook Paulus dat deed. Hij getuigde immers in Galaten 2:20 – “Met Christus ben ik gekruisigd, ik leef echter, niet langer ik, echter in mij leeft Christus. Nu dan, zolang ik nog in het vlees leef, leef ik in het geloof van de Zoon van God, Die mij liefheeft en Zichzelf voor mij overgeeft.”

Vrede

De gelovigen die uit deze bron putten, zullen vrede en Gods barmhartigheid op hun levensweg oogsten. Vrede – zij hebben vrede met God omdat zij zich alleen uit geloof van alle zonden gerechtigd weten (Romeinen 5:1). Vrede - de vrede Gods zal hun harten en hun gedachten verzekerd bewaren in Christus Jezus, omdat zij alles uit Gods hand nemen (Filippenzen 4:6-7). Vrede – de God van de vrede zal met hen zijn, omdat zij in daden omzetten wat zij van Paulus geleerd en aangenomen, gehoord en in hem waargenomen hebben (Filippenzen 4:9).

Barmhartigheid

Gods barmhartigheid zullen zij ervaren doordat Hij hun in verdrukking en lijden verlichting schenkt, moeilijkheden oplost, wegen naar uitredding baant en hun allerlei andere weldadige vormen van hulp schenkt – alles op een wijze die zij nooit vermoed zouden hebben. Merk op dat Paulus vooral Timotheüs, die het kwaad te verduren had bij zijn verkondiging van Paulus' evangelie, barmhartigheid van God, de Vader, toebid (1 Timotheüs 1:2 en 2 Timotheüs 1:2).

Het Israël van God

Ook op het Israël van God zij vrede en barmhartigheid! Dat slaat niet op het Israël naar het vlees (1 Corinthiërs 10:18), maar op het Israël dat uitverkozen is in overeenstemming met de uitverkiezing der genade (Romeinen 11:5-8). Dat zijn zij die het evangelie der besnijdenis geloven dat aan Petrus toevertrouwd is (Galaten 2:7). Wanneer ook deze broeders van Paulus, voor wie het koninkrijk op aarde bestemd is, uit het geloof leven, ook al wandelend binnen de kaders van de wet, zij vrede en barmhartigheid hun deel. Dat zal niet zo zijn, indien zij menen dat zij door hun ijver voor de wet zegen zullen ontvangen.

De brandmerken van de Heer

Paulus besluit zijn brief met een ernstige vermaning: “Voor het overige, laat niemand mij moeiten bezorgen, want ik draag de brandmerken van de Heer Jezus Christus in mijn lichaam” (Galaten 6:17). Alle zware inspanningen, vervolgingen, gevangenschappen en slagen hebben op zijn lichaam hun sporen en littekens achtergelaten. Zij zijn tekenend voor de meest toegewijde dienaar van de Heer Jezus Christus. Het zijn de merktekens van de uiterlijke zwakheid van de mens, waarin de kracht van

Christus volbracht werd. De Galaten die in deze brief uitgebreid onderricht en vermaand werden, zouden Paulus niet nogmaals moeite bezorgen, indien zij degenen die een andersoortig evangelie verkondigen zonder meer in de ban deden (Galaten 1:6-9).

De zegenbede

Paulus sluit zijn brief met een zegenbede af: “De genade van onze Heer Jezus Christus zij met uw geest, broeders! Amen!” (Galaten 6:18). Hij schrijft dit in alle broederliefde. De genade zij met hen, die absolute, pure en overvloeiende genade die geen voorwaarden of eisen stelt. Het besef dat zij alleen in de genade geredden zijn (Galaten 2:5 en 8-9) moet diep in de Galaten verankerd zijn. Het is: in genade! - dus niet meer uit werken, anders zou de genade geen genade meer zijn! Overeenkomstig de teneur van zijn brief noemt Paulus hier nadrukkelijk “uw geest”. Zij moeten zich niets meer aantrekken van de overredingspogingen van de Judaïsten, maar zich juist geheel en al door Gods geest laten leiden! Amen!

=====